

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ
โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

สุนทร กุญชร

คู่มือวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**CAUSAL FACTORS AFFECTING THE EFFECTIVENESS OF
PRIMARY SCHOOLS IN CHAIYAPHUM PROVINCE**

SUNTORN KUNCHORN

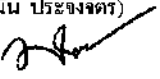
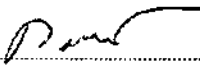
A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirements

for Doctor of Philosophy in Educational Administration

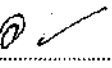

Academic Year 2014

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

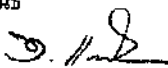
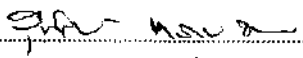
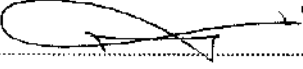
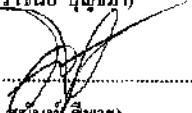
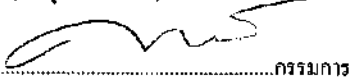
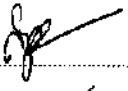
ชื่อเรื่องคุณวุฒิพนธ์ บังชัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ
ชื่อนักศึกษา นายสุนทร กุญชร
คณะกรรมการที่ปรึกษาคุณวุฒิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ดร.สุนัน ประจงจิต)

.....กรรมการ
(ดร.พิชิตพันธ์ วัชรินทรวงกูร)

.....กรรมการ
(ดร.กัญญา ผ่องพิทยา)

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอนุมัติให้คุณวุฒิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อธีรรัตน์ เอี่ยมสะอาด)

.....รักษาราชการแทนอธิการบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินดา เกษขำมา)

คณะกรรมการสอบคุณวุฒิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนมา แสงศักดิ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ทลามมาลา)

.....กรรมการ
(ดร.ราชนีย์ บุญธิมา)

.....กรรมการ
(ดร.สุนันท์ พิทยา)

.....กรรมการ
(ดร.สมภาร ชัชธรรม์ ศิลศรีไช)

.....กรรมการ ผู้แทนจากคณะกรรมการบริหาร
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร) โครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ชื่อเรื่อง **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดชัยภูมิ**

ชื่อผู้วิจัย **สุนทร กุญชร**

สาขาวิชา **การบริหารการศึกษา**

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก **ดร.สนั่น ประจงจิตร**

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม **ดร.พีรพัฒน์ วัชรินทรางกูร**

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม **ดร.กฤษดา ผ่องพิทยา**

ปีการศึกษา **2557**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ และ 2) ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เขต 2 และ เขต 3 ในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 683 โรงเรียน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 6,094 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน คือ 1) แบ่งขนาดโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1 เขต 2 และเขต 3 ออกเป็น 3 ชั้น คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ 2) โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 410 โรงเรียน สุ่มมา 180 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 520 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 241 สุ่มมา จำนวน 72 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 342 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 32 โรงเรียน สุ่มมาจำนวน 16 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 1,000 คน แต่ข้อมูลกลับคืนมาเพียง 878 คน คิดเป็นร้อยละ 87.80 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามเชิงปริมาณ และการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 15 คน เพื่อใช้ประกอบการยืนยันกับข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ ได้ค่าตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน สูงสุดคือ การบรรลุเป้าหมายของงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.07 รองลงมาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.95 และ ความพึงพอใจของครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.94 ค่า ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตาม โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ตัวแปรสังเกตได้มีค่าน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักสูงสุด คือ การบรรลุเป้าหมายของงาน 0.998 รองลงมาคือบรรยากาศเชิงบวก 0.928 และการเน้นกระบวนการคิด 0.896 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุดคือความรู้ความสามารถของบุคลากร 0.643

คำสำคัญ: ปัจจัยเชิงสาเหตุ ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา

Title **Causal Factors Affecting the Effectiveness of Primary Schools in Chaiyaphum Province**

Author **Suntorn Kunchorn**

Program **Educational Administration**

Major Advisor **Dr.Sanan Prachongchit**

Co-advisor **Dr.Phiraphat Watcharintrarangkun**

Co-advisor **Dr.Kisda Pongpittaya**

Academic Year **2014**

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the effectiveness of primary schools in Chaiyaphum Province and 2) to study and analyze the causal factors affecting the effectiveness of primary schools in Chaiyaphum Province. Mixed-methods design with both quantitative and qualitative approaches was employed. The population included 6,094 school administrators, teachers, and educators from 683 schools under Chaiyaphum Educational Service Area Office 1, Office 2, and Office 3. The 138 samples were obtained through multi-stage random sampling: 1) the schools were categorized by school sizes into 3 groups, i.e., small, medium, and large 2) 520 samples from 180 small-sized schools were randomly selected from the total 410 schools; 342 samples from 72 medium-sized schools were randomly selected from the total 241 schools; and 138 samples from 16 large-sized schools were randomly selected from the total 32 schools. The informants totally included 1,000 samples the 878 responses, or 87.80% of which were returned. Data was quantitatively collected employing a set of questionnaire, and qualitatively collected using in-depth interview with 15 school administrators as to seek for mutual convergence. Data was statistically analyzed in percentage, mean, and standard deviation.

The findings revealed as follows:

1. The factors affecting the effectiveness of primary schools in Chaiyaphum Province at the highest level referred to goal achievement ($\bar{X}=4.07$) followed by learning achievement

($\bar{X}=3.95$), and teachers' satisfaction ($\bar{X}=3.94$) respectively.

2. The causal factors affecting the effectiveness of primary schools in Chaiyaphum Province was confirmed by the empirical data according to the causal factor model. All observed variables was loading at significance level at .01 the highest of which involved goal achievement (0.998) followed by positive atmosphere (0.928), and thinking process emphasis (0.896). The variable with the lowest loading referred to personnel's ability (0.643).

Keywords: Causal Factors, Effectiveness of Primary Schools

กิตติกรรมประกาศ

คุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล วุฒิสาน อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ดร.สนั่น ประจงจิตร ประธานที่ปรึกษาหลัก ดร.พีรพัฒน์ วัชรินทรางกูร และ ดร.กฤษดา ผ่องพิทยา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ให้คำปรึกษาและสนับสนุนดูแลงานวิจัยด้วยดีมาโดยตลอด ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำปรึกษาตรวจแก้ไขข้อมูลและข้อเสนอแนะต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.คิลก บุญเรืองรอด อดีตที่ปรึกษาร่วม และ ดร.นภาพร แก้วดวงดี อดีตผู้ประสานงานโครงการคุษฎีนิพนธ์ ผู้ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งเป็นผู้จุดประกายให้ผู้วิจัยมีความคิด ความมุ่งมั่นตั้งใจ ศึกษาค้นคว้า จนทำให้คุษฎีนิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์และมีคุณค่า ผู้วิจัยซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วยคณะ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2 และ 3 ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนผู้บริหารหน่วยงานต้นสังกัด และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ช่วยให้ความอนุเคราะห์และให้กำลังใจทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประสบผลสำเร็จด้วยดี

สารและคุณประโยชน์ที่ได้จากคุษฎีนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาที่ล่วงลับไปแล้ว ขอขอบคุณ อาจารย์ณัฏริตน์ กุญชร ผู้เป็นภรรยา นางสมหมาย ภิญโญดม และลูกๆทุกคน ผู้เป็นแรงบันดาลใจ และผลักดันให้ผู้วิจัย มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการศึกษา มีความพยายามจนสามารถทำให้เกิดความสำเร็จได้ด้วยดีตลอดมา

สุนทร กุญชร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
ข้อมูลทั่วไปและการจัดการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ.....	16
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน.....	17
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	41
ทฤษฎีตัวแบบสมการ โครงสร้าง (SEM).....	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	67
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	79
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	79
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	81
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณกับข้อมูลเชิงคุณภาพ.	112
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	116
สรุปผลการวิจัย.....	117
อภิปรายผล.....	118
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	121
บรรณานุกรม.....	122
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ.....	132
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	134
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ.....	141
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	157
ภาคผนวก จ สำเนาประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษ.....	168
ภาคผนวก ฉ หนังสือตอบรับลงบทความ.....	174
ประวัติผู้วิจัย.....	176

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การสังเคราะห์ตัวชี้วัดประสิทธิผลของโรงเรียน.....	27
2	การสังเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเป็นสาเหตุของประสิทธิผล.....	46
3	จำนวนข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	92
4	สถิติเบื้องต้นของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษา.....	93
5	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดที่ ใช้ในการวิจัย.....	96
6	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกต ได้ในโมเดลสมรรถนะองค์การ.....	97
7	ค่าสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลสมรรถนะองค์การ.....	98
8	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกต ได้ในโมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	100
9	ค่าสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการ....	100
10	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกต ได้ในโมเดลการจัดกระบวนการเรียนรู้.....	102
11	ค่าสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการจัดกระบวนการ เรียนรู้.....	102
12	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกต ได้ในโมเดลบรรยากาศโรงเรียน.....	104
13	ค่าสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลบรรยากาศโรงเรียน.....	104
14	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกต ได้ในโมเดลประสิทธิผลของโรงเรียน.....	106
15	ค่าสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลประสิทธิผลของ โรงเรียน.....	106
16	ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปร โมเดล ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ.....	107

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของโมเดลการวัดตัวแปรในโมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัด ชัยภูมิ.....	108
18	ค่าประมาณสัมประสิทธิ์ถดถอย (b) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β) ของตัวแปรในโมเดลสมการ โครงสร้าง.....	110
19	ขนาดอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรทำนายปัจจัย ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน.....	110
20	สรุปคำสัมภาษณ์ของผู้อำนวยการสถานศึกษากับประเด็นระดับ ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา.....	112
21	สรุปคำสัมภาษณ์ของผู้อำนวยการสถานศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ ส่งผลประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา.....	114

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิเคราะห์เส้นทางตามสมการ โครงสร้างของการวิจัย.....	15
2	แนวการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด.....	28
3	ตัวบ่งชี้การวัดปัจจัยประสิทธิผลของโรงเรียน.....	34
4	ตัวบ่งชี้การวัดปัจจัยสมรรถนะองค์การ.....	48
5	ตัวบ่งชี้การวัดปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	55
6	ตัวบ่งชี้การวัดปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้.....	57
7	ตัวบ่งชี้การวัดปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน.....	59
8	โมเดลสมการ โครงสร้าง.....	52
9	กรอบแนวคิดการสร้าง โมเดลสมการ โครงสร้างเพื่อการทดสอบทฤษฎี....	54
10	โมเดลสมการ โครงสร้างความเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผล.....	55
11	ขั้นตอนของกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
12	โมเดลสมรรถนะองค์การ.....	99
13	โมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการ.....	101
14	โมเดลการจัดกระบวนการเรียนรู้.....	103
15	โมเดลบรรยากาศโรงเรียน.....	105
16	โมเดลประสิทธิผลของโรงเรียน.....	107
17	โมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ.....	111

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารและการจัดการศึกษาของไทยมีวิวัฒนาการมายาวนาน นับตั้งแต่การศึกษาที่จัดโดยบ้าน วัดและวัง ที่ยังไม่มีระบบแบบแผนที่แน่นอน มาสู่การบริหารที่มีระเบียบแบบแผนอย่างเช่นปัจจุบัน ซึ่งต่างก็มุ่งหวังที่จะให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถที่จะปรับตัวและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้อย่างสร้างสรรค์ การจัดการศึกษาที่เหมาะสมควรมีแนวทางสอดคล้องกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศ สามารถพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพ สามารถดำรงอยู่ในสังคมโลก อย่างมีคุณภาพ สร้างความสมดุลและความกลมกลืนในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้คนสามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ที่จะใช้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

แต่ประเทศไทย กำลังเผชิญกับปัญหาและวิกฤตการณ์ทางด้านคุณภาพการศึกษา แม้ว่ามีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กไทยมาโดยตลอด เห็นได้จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับนานาชาติ พบว่า คุณภาพของเด็กไทยยังด้อยกว่านานาชาติ ทั้งนี้ จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษา จากสถาบันนานาชาติเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2549 พบว่า ประเทศไทยอยู่ลำดับที่ 48 จากทั้งหมด 60 ประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, น.3) จากการประเมินผลการเรียนรู้ตามโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Program for International Student Assessment : PISA) ของประเทศสมาชิก OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) ปีการศึกษา 2552 พบว่า ประเทศไทยอยู่ลำดับที่ 50 จากทั้งหมด 65 ประเทศ (ผลการประเมิน, 2548, ออนไลน์) การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างปี 2548 พบว่า นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ มีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบในวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ ต่ำกว่าระดับพอใช้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548, น.45) การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ปี พ.ศ.2548 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมของประเทศทุกด้าน ได้มาตรฐานร้อยละ 45 ไม่ได้มาตรฐาน ร้อยละ 55 (สำนักงานคณะกรรมการรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2548, น.5)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ซึ่งให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาของไทยจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนไทยให้มีคุณภาพทัดเทียมกับสังคมโลก ซึ่งจะส่งผลให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันทางการศึกษาและคุณภาพชีวิตของประเทศเพิ่มขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงเป็นหน่วยงานหลักที่มีความรับผิดชอบในการศึกษาและพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถและมีความสุข จึงได้เร่งและประสานงานในองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาแบบมุ่งกระจายอำนาจ เอื้อเพื่อให้สถานศึกษามีอำนาจตัดสินใจในด้านการบริหารและการจัดการบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในท้องถิ่นให้มากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549 ค, น.32) ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งมีโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาให้มีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ โดยกำหนดให้ใช้ระบบคุณภาพมาตรฐานการศึกษาทั้งภายในและภายนอกเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จในระดับต่างๆ แต่ก็ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ดูได้จากผลการทดสอบระดับชาติ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2549 พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ทั้ง 5 วิชา ยกเว้นวิชาภาษาไทย ส่วนวิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด จากการรายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ปี พ.ศ. 2549-2550 พบว่าทั่วประเทศผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหลัก มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ทั้งที่ผลการรับรองโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ที่ ร้อยละ 77.89 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, น.21-22) และจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน (O-NET) โดยสำนักทดสอบมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ พบว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2550 - 2552 มีคะแนนเฉลี่ยเกือบทุกรายวิชา ต่ำกว่าร้อยละ 50 ยกเว้นวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 64.76 วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 51.69 ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 50 เพียงเล็กน้อย เมื่อจำแนกออกไปตามจังหวัด จะเห็น ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐานของจังหวัดชัยภูมิ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศเพียงเล็กน้อย แต่ก็ยังต่ำกว่าร้อยละ 50 อยู่ดี โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ร้อยละ 28.00 เท่านั้น (ผลการทดสอบ, 2548, ออนไลน์) ที่สำคัญ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาได้จัดเรียง ลำดับคุณภาพการศึกษาทั่วประเทศ ช่วงปี พ.ศ. 2549-2550 พบว่าคุณภาพการศึกษาของจังหวัดชัยภูมิ อยู่ในลำดับที่ 74 จากทั้งหมด 76 จังหวัด จนเกิดข้อสงสัยว่าเกิดอะไรขึ้นกับการจัดการศึกษาหรือการวัดประเมินผลที่ทำให้จังหวัดชัยภูมิ อยู่ในลำดับท้ายๆ ของผลการประเมิน(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1, 2551, น.6)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนที่ต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งหวังให้เกิดความเสมอภาคของการศึกษาแก่เด็กไทยทุกคนให้มีความเท่าเทียมกันในคุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียนและลดความเหลื่อมล้ำในคุณภาพของผลผลิต ซึ่งหมายถึงคุณภาพของผู้เรียนที่มีการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในระดับนานาชาติทั่วโลก ดังที่สถาบันนานาชาติเพื่อการศึกษาขององค์การยูเนสโก (Aletta Grisay and Lars Mahlek, 1991, P.4) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยมิติที่สัมพันธ์กัน 3 มิติ คือ คุณภาพของทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนการสอนและคุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา คุณภาพของกระบวนการเรียนการสอน และคุณภาพของผลผลิตเดียวกัน คูมส์ (Coombs, 1969, อ้างจาก UNESCO, 1991, p.8) ได้อธิบายความหมายของคุณภาพการจัดการศึกษาว่าอาจมีความหมายรวมถึง เนื้อหา วิธีการสอน การจัดกระบวนการทางการศึกษา ความพยายามต่างๆ ที่จะปรับการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคม วัสดุภัณฑ์ (Stephens, 1990, อ้างจาก Robson & Matthews, 1995, p.51) ได้ระบุถึงเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเพื่อสนองตอบความต้องการของบุคคลและชุมชน ทั้งที่เป็นความต้องการในปัจจุบันและอนาคต การวางรากฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต การให้ประสบการณ์เชิงลึกสำหรับการพัฒนาปัญญา โดยมีหลักการปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายของคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเชื่อมโยงกับประสบการณ์ส่วนบุคคลและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ต่อมาความสนใจในเรื่องประสิทธิผลของโรงเรียนเริ่มมีมากขึ้นในปี 1980 เห็นได้จากรายงานของ A Nation at Risk ในปี 1983 ได้วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนตามความคิดเห็นของชาวอเมริกัน โดยเฉพาะบุคคลในวงการธุรกิจและผู้กำหนดนโยบายทั่วไป และยอมรับว่าเศรษฐกิจของโลกมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง เกี่ยวข้องเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน อาศัยความรู้เป็นตัวขับเคลื่อน แต่ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของโรงเรียนในอเมริกาไม่สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ ประกอบกับประชากรของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานการดำเนินชีวิตไปจากเดิม เช่น โครงสร้างอายุของประชากรและความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น ทำให้มีความจำเป็นจะต้องเน้นผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตั้งแต่นั้นมาอย่างต่อเนื่อง

(A Nation at Risk, <http://teachertenture.procon.org/>) ต่อมา คาร์เมรอน และ เวทเทน (Cameron & Whetten, 1996, p.36) ได้ให้ข้อสังเกตว่าในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมาควมมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลขององค์กรกลายเป็นแนวคิดสำคัญของทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร คูได้ จากงานเขียนของนักคิดที่สำคัญหนังสือที่มีชื่อเสียงหลายเล่ม เช่น Theory Z ของ โออูชิ In Search of Excellence ของ ปีเตอร์ และวอเตอร์แมน จะเน้นไปที่ “คุณภาพ (Quality)” “ความเป็นเลิศ (Excellence)” “การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)” และ“การปรับเปลี่ยน (Transformation)” ซึ่งก็คือความมีประสิทธิผลขององค์กร นั่นเอง นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงจาก จุดเน้นดังกล่าวยังเป็นการเปลี่ยนแปลงประสิทธิผล ซึ่งเป็นแนวคิดเชิงทฤษฎีที่มีลักษณะเป็น นามธรรมไปสู่การนำเอาคุณภาพไปปฏิบัติได้จริงภายในองค์กร ตัวอย่างของการสูญเสียศักยภาพ ทางเศรษฐกิจและผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่ไม่เป็นที่พึงพอใจของโรงเรียนได้เป็นพลังผลักดันให้ ค้นหการปฏิบัติและวิธีการที่ดีที่สุดสำหรับการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียน

จากทฤษฎีและรายงานการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องับประสิทธิผลของโรงเรียนนั้น ฮอยและมิสเคิล (Hoy & Miskel, 1990 อ้างถึงในวิโรจน์ สารรัตนะ, 2552, น.254) กล่าวถึงเงื่อนไข ของการทำให้โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพว่าผู้บริหารจะต้องมุ่งพัฒนา องค์กรประกอบต่างๆ เพื่อเสริมสร้างให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้นั้น คือความมีประสิทธิผลและ ความมีคุณภาพของโรงเรียน แนวความคิดเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผล หรือความมี ประสิทธิผลของโรงเรียนจึง เป็นคำยากที่จะให้คำนิยามได้อย่างชัดเจน แต่จากการศึกษาตามทัศนะ ของนักวิชาการหลายท่านที่กำหนดลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลหรือความมีประสิทธิผลของ โรงเรียน ไม่ว่าจะ เป็น Hoy and Miskel; Holt and Hinds; Halton; Edmonds; Smith and Purkey; Scheerens and Bosker ; Woods and Orlik; HMI ; Smith and Tomlinson; Chrispeels ; Murphy ; Hallinger and Mesa; Pollack and Smith; Pollack ; Chrispeel and Watson; Caldwell&spinks (อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2553, น.145-146) แล้วนำมาวิเคราะห์ให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของ ปัจจัยต่างๆ ตามแนวความคิดของนักวิชาการเหล่านั้นมาจัดกลุ่มใหม่ ทำให้มองเห็นเป็นภาพรวม และความชัดเจนของโรงเรียนที่มีประสิทธิผล สรุปว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนวัดได้จาก ความสามารถของโรงเรียนที่สามารถพัฒนาสติปัญญาของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ภายใต้ทรัพยากรที่ จำกัด

จากสภาพปัญหาดังกล่าวจะเห็นว่า นักการศึกษา หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวกับการจัด การศึกษาทุกฝ่ายมีความพยายามที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยมีความสนใจปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ โรงเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เพราะจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้

พื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ของจังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2550 -2552 พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 จำนวน 6 วิชา โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ ได้คะแนนเพียง ร้อยละ 28.00 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ จึงมีความสงสัยว่าเกิดอะไรขึ้นกับการจัดการศึกษาหรือการวัดประเมินผล ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์หาวิธีการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิให้มีประสิทธิผลสูงขึ้น ต่อไป

คำถามวิจัย

1. ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ อยู่ระดับใด
2. มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

สมมติฐานของการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสภาพปัจจุบันของจังหวัดชัยภูมิและประเทศไทย ที่กำลังเผชิญกับปัญหาวิกฤตการณ์ทางด้านคุณภาพการศึกษา แม้ว่าจะมีความพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพโดยการปฏิรูปการศึกษาให้เกิดผลทั้งในเชิงโครงสร้างและเชิงพฤติกรรม โดยโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนต่างได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ซึ่งอาจจะมียุทธศาสตร์ที่แตกต่างกันตามบริบททางสังคมสิ่งแวดล้อม เขตพื้นที่บริการ และศักยภาพพื้นฐาน แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และเส้นทางอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีระดับประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก แม้ว่าโรงเรียนมีขนาดต่างกันแต่ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน
2. โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีความสอดคล้องกลมกลืนกันทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ

3. ปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ศึกษามีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมีระดับสูงสุด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา และวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2 และ 3 ในจังหวัดชัยภูมิ ตามขนาดของโรงเรียน เล็ก กลาง และใหญ่ จำนวน 683 โรงเรียน มีจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 6,094 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา 4 ปัจจัย คือ

3.1.1 ปัจจัยด้านสมรรถนะองค์การ มีตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ การจัดโครงสร้างที่เหมาะสม วัฒนธรรม พันธกิจและยุทธศาสตร์ ความรู้ความสามารถของบุคลากร การจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหาร

3.1.2 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ มีตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ การนิยามและการสื่อสารเป้าหมายร่วม การกำกับติดตามและให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

3.1.3 ปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย การเน้นกระบวนการคิด การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

3.1.4 ปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน มีตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ บรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียน การให้ความเป็นกันเองไว้วางใจซึ่งกันและกัน การส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วม และการจัดระบบการจูงใจ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิผลของโรงเรียน ที่ใช้เป็นดัชนีวัดความสำเร็จ คือ

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วัดจากผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักทดสอบมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555

3.2.2 การบรรลุเป้าหมายของงาน วัดจากผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อการบรรลุเป้าหมาย 4 ประการ คือ ประการที่ 1 บรรลุเป้าหมายของงาน ประการที่ 2 บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน ประการที่ 3 บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ ประการที่ 4 บรรลุเป้าหมายความมีชุมชนมีส่วนร่วมในการทำงาน

3.2.3 ความพึงพอใจของครู วัดจากความรู้สึกระทึกใจ ชอบ เห็นด้วย เป็นไปในทางบวก หรือเกิดจากความไม่ประทับใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย เป็นไปทางลบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน คุณลักษณะของนักเรียน และทางการบริหารของโรงเรียน

3. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลในปีการศึกษา 2555

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลของโรงเรียนและปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ เพื่อให้ผู้บริหารครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2. ผลการวิจัย ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้เป็นแนวทางให้หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำมาใช้ในการติดตามแก้ไขและวางแผนงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ ให้มีประสิทธิผลสูงขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง องค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลทำให้โรงเรียนระดับประถมศึกษาบรรลุประสิทธิผลได้ ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มา 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านสมรรถนะองค์กร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ และปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 สมรรถนะองค์กร หมายถึง ความสามารถเฉพาะในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย การจัดโครงสร้างที่เหมาะสม

วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ ความรู้ความสามารถของบุคลากร และการจัดทรัพยากร การเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหาร

1.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวกับจิตลักษณะพฤติกรรม และกระบวนการต่างๆ ที่ผู้บริหารโรงเรียนใช้เพื่อมีอิทธิพล หรือส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย การนิยามและการสื่อสารเป้าหมายร่วม การกำกับติดตามและให้ข้อมูลป้อนกลับ เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

1.3 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย การเน้นกระบวนการคิด การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

1.4 บรรยากาศของโรงเรียน หมายถึง บรรยากาศที่ส่งผลมาจากการได้รับอิทธิพลจาก สิ่งต่างๆ โดยตรง เช่น ภาวะผู้นำ ผลจากการปฏิบัติงาน งานที่มีความหมายต่อบุคลากรในโรงเรียน และพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน สภาพแวดล้อมต่างๆ ล้วนมีผลต่อบรรยากาศของโรงเรียนทั้งสิ้น สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของผู้บริหาร บุคลากร และความสำเร็จของโรงเรียน ประกอบด้วย บรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียน การให้ความเป็นกันเองไว้วางใจซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้มี การตัดสินใจร่วม และการจัดระบบการจูงใจ

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ระดับความสำเร็จของการดำเนินงาน ตาม วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ ทั้งด้านผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) โดยมีความหมายครอบคลุมถึงผลผลิตที่เกิดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การบรรลุ เป้าหมายของงาน และความพึงพอใจของครู

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับความสำเร็จของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ และประสิทธิภาพของนักเรียน ที่เกิดจากการเรียนรู้ การฝึกอบรม สามารถวัดได้ด้วยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกระดับ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้จะใช้ผลการทดสอบ ทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักทดสอบมาตรฐาน การศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2555 มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น

2.2 การบรรลุเป้าหมายของงาน หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความสำเร็จในแต่ละงานที่ อยู่ในกรอบภาระหน้าที่ขององค์กรกำหนดขึ้นสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยใช้เพื่อ การบรรลุเป้าหมาย 4 ประการ คือ 1) บรรลุเป้าหมายของงาน 2) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน 3) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 4) บรรลุเป้าหมายความมี ชุมชนมีส่วนร่วมในการทำงาน

2.3 ความพึงพอใจของครู หมายถึง ความรู้สึกของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ที่เกิดความรู้สึกประทับใจ ชอบ เห็นด้วย เป็นไปในทางบวก หรือเกิดจากความไม่ประทับใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย เป็นไปทางลบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน คุณลักษณะของนักเรียน และทางการบริหารของโรงเรียน

3. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึงสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1, 2 และ 3 ในจังหวัดชัยภูมิ

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหาร สถานศึกษา แต่ละแห่ง ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1, 2 และ 3 ในจังหวัดชัยภูมิ

5. ครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ทำหน้าที่หลักทางด้าน การเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งผู้สนับสนุนหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา เขต 1, 2 และ 3 ในจังหวัดชัยภูมิ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัด ชัยภูมิ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยจากองค์ความรู้ในเรื่องปัจจัย เชิงสาเหตุที่มีผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

1. กรอบแนวคิดประสิทธิผลของโรงเรียน

ในสภาพความเป็นจริงของโรงเรียน โดยทั่วไปถือว่าเป็นองค์การประเภทหนึ่ง ดังนั้น ประสิทธิภาพของโรงเรียน จึงน่าจะมีความหมายเดียวกันกับประสิทธิผลองค์กร ซึ่งองค์ความรู้เรื่อง ประสิทธิภาพองค์กรเกิดจากการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ ทำให้เกิดการตีความหมายและนิยาม ที่หลากหลายแตกต่างกันออกไปตามลักษณะองค์กรและมุมมองของนักวิชาการต่างๆ ผู้วิจัยได้ นำเอานิยามของนักวิชาการทั้งของไทยและต่างประเทศมาสรุปรวมกันและจัดประเภทนิยามออกได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

นักวิชาการกลุ่มที่หนึ่ง ให้คำนิยามประสิทธิผลของโรงเรียน/ประสิทธิผลขององค์กร ใน รูปของความสัมฤทธิ์ หรือความสำเร็จของการดำเนินงานของโรงเรียน/องค์กร ตามเป้าหมายที่ กำหนด นักวิชาการกลุ่มนี้ประกอบด้วย เกรทเนอร์และรามนารายา (Gaertner & Ramnaraya, 1983, p.245) ที่นิยามว่าประสิทธิผลขององค์กรเป็นผลมาจากการดำเนินงานหรือผลที่เกิดจากการ ดำเนินงานขององค์กรที่บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ (Goals and Objectives) ขององค์กร เพฟเฟอร์ และ สแลนคิก (Pfeffer & Salancik, 1978, 198) นิยามว่า ประสิทธิภาพขององค์กรเป็น

ผลลัพธ์ที่แสดงถึงศักยภาพขององค์กรในการจัดการได้ตามวัตถุประสงค์ขององค์กรและกลุ่มบุคคลในองค์กรซึ่งโรบบินส์ (Robbins) นิยามว่าประสิทธิผล หมายถึง ระดับ ที่องค์กรดำเนินการประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนด ส่วน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ให้นิยามไว้ว่า ประสิทธิภาพขององค์กร หมายถึง การที่องค์กรสามารถดำเนินการจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

นักวิชาการกลุ่มที่สอง ให้นิยามคำว่าประสิทธิผลของโรงเรียนค่อนข้างแคบและเฉพาะเจาะจง เน้นผลลัพธ์ และผลผลิตที่เกิดกับนักเรียน นักวิชาการกลุ่มนี้ประกอบด้วย เรด (Reid.et.al., 1999, Online) ให้นิยามประสิทธิผลตามทัศนะของครูผู้สอนผู้มีประสบการณ์ และผู้บริหาร โรงเรียนที่กำลังศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ศักยภาพและความสามารถของนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาร์มสตรอง (Armstrong.et.al., 1989, Online) ให้นิยามว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิผลสูง หมายถึง โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าระดับเกณฑ์มาตรฐานในการทดสอบ ฮอยและมิสเคิล (Hoy & Miskel, 1990, p.95) ให้นิยามว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและแก้ปัญหาได้ ส่วนศิริชัย กาญจนวาสิ ให้นิยามว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นความสามารถของโรงเรียนในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติที่ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

นักวิชาการกลุ่มที่สาม ให้นิยามคำว่าประสิทธิผลของโรงเรียน/องค์กร ในหลายมิติของการบริหารอันจะมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของ โรงเรียนตามเป้าหมายที่กำหนด นักวิชาการกลุ่มนี้ประกอบด้วย ดาวน์สันและฮอลล์ (Downson&Hall, 1996. p.35-43) ให้นิยามประสิทธิผลของโรงเรียนว่าเป็นผลของการดำเนินงานของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ความสำเร็จครอบคลุมถึงความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทั้งส่วนที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ต่อความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน โดยต้องพิจารณาถึงเป้าหมายที่อาจเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา และเงื่อนไขของผู้ปฏิบัติงาน ส่วน(วิโรจน์ สารรัตนะ, 2552, น.125) ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิผล หรือความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน เป็นคำที่ยากจะให้คำนิยามได้อย่างชัดเจนว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง เป็นเรื่องที่ต้องมีการอภิปรายหรือถกเถียงกันได้ไม่รู้จักจบ หากมองในทัศนะของผู้ปกครอง โรงเรียนที่มีประสิทธิผลก็อาจให้ความสำคัญในเรื่อง สุขของเด็ก คะแนนหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเด็ก การปฏิบัติตนของเด็ก ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงเรียน การเอาใจใส่ต่อเด็กของครู ความน่าเชื่อถือของโรงเรียน หรือความร่วมมือของผู้ปกครองกับชุมชน เป็นต้นในทัศนะของครูก็

อาจมองในเรื่องของการเรียนรู้ของเด็ก สภาพของชุมชน การดูแลเอาใจใส่ต่อเด็ก ความผูกพันกับภารกิจ การให้การสนับสนุนของผู้บริหารการพัฒนาและความเชื่อมั่นในองค์กร เป็นต้น หรือในทัศนะของผู้บริหารอาจมองว่า โรงเรียนเป็นที่นิยมกันหรือไม่ เราเป็นอย่างไรเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น เด็กมาเรียนโรงเรียนนี้กันหรือไม่ เรามีคณะครูที่ดีหรือไม่ คณะครูมีความพึงพอใจอย่างไร หรือผู้ปกครองบ่นตำหนิหรือไม่ เป็นต้น

จากการศึกษาวิเคราะห์ตามแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลขององค์กรและประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อความเหมือนความต่างหรือส่วนที่คล้ายคลึงกันของประสิทธิผล จนสามารถจัดเป็นกลุ่มเดียวกันได้ จึงได้กำหนดตัวแปรประสิทธิผลใหม่ให้มีความสอดคล้องครอบคลุมกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สภาพและบริบทของประเทศไทยและโรงเรียนในจังหวัดชัยภูมิ จึงได้กำหนดตัวแปร ที่จะใช้วัดประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ตัวแปรตาม 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

องค์ประกอบที่ 2 การบรรลุเป้าหมายของงาน

องค์ประกอบที่ 3 ความพึงพอใจของครู

2. กรอบแนวคิดและลักษณะของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

ปี 1980 เป็นต้นมา จะเห็นว่านักวิชาการได้ให้ความสนใจในการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลไว้อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การกำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนหลากหลายทั้งในทัศนะของนักวิชาการต่างประเทศและนักวิชาการของไทย ที่สามารถปรับเป็นปัจจัยหรือตัวกำหนดความสามารถขององค์กรในการระดมพลังสำหรับปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนโรงเรียนที่มีประสิทธิผลจนทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้นก่อให้เกิดเจตคติในทางบวกกับนักเรียนและครู หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจนสามารถแก้ปัญหาภายในได้ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้ยึดตามปัจจัยหรือตัวบ่งชี้ประสิทธิผลจากแนวคิดและผลการวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน เช่น คาเมรอน (Cameron, 1978, p.16) ได้จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนออกเป็น 9 ปัจจัย คือ 1) ความพึงพอใจในการเรียนของผู้เรียน 2) การพัฒนาด้านวิชาการของผู้เรียน 3) การพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน 4) การพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน 5) ความพึงพอใจของบุคลากรต่อครูและผู้บริหาร 6) การพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน 7) ระบบการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนแบบเปิด 8) ความสามารถในการจัดการทรัพยากร และ 9) สภาพขององค์กร

วูดส์ และ ออริก (Woods & Orlik, 1994, 247) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีประสิทธิผลโรงเรียนไว้ว่าควรมี 8 ลักษณะ คือ 1) ความคาดหวังสูง การสอนที่ท้าทาย ความสำเร็จในหลายด้าน 2) บริบทและวัฒนธรรมโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม 3) การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาหลักสูตร ให้มีผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน 4) พัฒนาในวิชาชีพ มีความผูกพันระยะยาวเพื่อความเติบโตพัฒนาทางสติปัญญา 5) จิตสำนึกชุมชน การตัดสินใจร่วมการวางแผนร่วม เพื่อมีพันธะผูกพัน 6) ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างระเบียบเชิงสังคม เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมของครูและนักเรียน 7) มีการตรวจสอบภายใน ระบบการประเมินนโยบายและการปฏิบัติของโรงเรียนจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 8) สามารถรับการตรวจสอบได้จากผู้ตรวจสอบภายนอกใช้ตัวบ่งชี้และเหตุการณ์เป็นตัวชี้วัดได้

เชียร์เรนส์ และบอสเกอร์ (Scheerens & Bosker) ฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel) ได้จัดกลุ่มปัจจัยหรือองค์ประกอบที่แสดงถึงประสิทธิผลของโรงเรียนจากการศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มี 13 ลักษณะดังนี้ 1) ความมีภาวะผู้นำ 2) หลักสูตรมีคุณภาพ เปิดโอกาสในการเรียนรู้ 3) การมุ่งเน้นความสำเร็จ 4) มีเวลาเพื่อการเรียนรู้สูงสุด 5) มีข้อมูลย้อนกลับและการกระตุ้นใจ 6) มีบรรยากาศห้องเรียนที่ดี 7) มีบรรยากาศโรงเรียนที่ดี 8) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 9) มีการส่งเสริมการเรียนรู้แบบอิสระ 10) มีการประเมินผลที่ดี 11) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของบุคลากร 12) มีโครงสร้างการเรียนการสอนที่ดี และ 13) มีตัวแบบการเรียนการสอนที่ใหม่และทันสมัย

สคิปเปอร์ (Skipper, 2006, p.178-180) เสนอกรอบแนวคิดตัวแบบปัจจัยที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียนไว้สำหรับการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนในประเทศที่กำลังพัฒนา ประกอบด้วยกลุ่มปัจจัยของบริบทในระบบโรงเรียน ปัจจัยคุณลักษณะของผู้เรียน กลุ่มปัจจัยป้อนเข้า เช่น การสนับสนุนอย่างดีจากผู้ปกครองและชุมชน ระบบการศึกษา และวัสดุอุปกรณ์อย่างพอเพียงจะมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของนักเรียน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ทักษะทางสังคมและเศรษฐกิจสังคม ภายใต้ต้องประกอบและกระบวนการดำเนินงานของโรงเรียน ได้แก่ กลุ่มบรรยากาศของโรงเรียน กลุ่มสภาพการณ์ และกลุ่มกระบวนการเรียนการสอน

นอกจากนี้ อารุง จันทวานิช (2547, น.142) ให้ทัศนะเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพไว้ในหนังสือ “แนวทาง การบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพเสนอแนวทางการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพสูงทัดเทียมกันตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่นำเสนอตัวแบบวิเคราะห์เชิงระบบ เพื่อนำไปสู่การกำหนดองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นโรงเรียนคุณภาพที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักความเป็นโรงเรียนที่ดี (good school) ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งระบบ ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถกำหนดองค์ประกอบความเป็นโรงเรียนคุณภาพตามกรอบแนวคิดเชิงระบบจำนวน 8 ปัจจัย ดังนี้ 1)

ปัจจัยด้านบริบท ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียนดี มีสังคม บรรยากาศสิ่งแวดล้อม เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ 2) ปัจจัยด้านทรัพยากรบุคคล ได้แก่ ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีอาชีพ และจำนวนพอเพียง 3) ปัจจัยด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยีและงบประมาณ ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนมาตรฐาน หลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น สื่อ/อุปกรณ์เทคโนโลยีทันสมัย แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนหลากหลาย และ งบประมาณมุ่งเน้นผลงาน 4) ปัจจัยด้านกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด และการจัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 5) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การบริหารจัดการดีใช้โรงเรียนเป็นฐานเน้นการมีส่วนร่วม 6) ปัจจัยด้าน การประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพเป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารโรงเรียน 7) ปัจจัยด้านผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐาน มีการพัฒนาการทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เรียนต่อและประกอบอาชีพได้ 8) ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน และเป็นแบบอย่างให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่น

ส่วน วิโรจน์ สารรัตนะ (2552, น.159) ได้ศึกษาวิเคราะห์งานเขียนของนักวิชาการต่างประเทศ ซึ่งผลการวิเคราะห์ได้กำหนดดัชนีตัวชี้วัดที่สำคัญเกี่ยวกับปัจจัยการพัฒนาคความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนไว้ 7 ประการ คือ 1) ผู้บริหารโรงเรียนมีการแสวงหางบประมาณหรือแสวงหาความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนอย่างพอเพียง 2) ผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดตั้งอำนวยการความสะดวกเพื่อการบริหารงานและการเรียนการสอนได้อย่างพอเพียงและมีคุณภาพ 3) ผู้บริหารโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมให้ นักเรียนมีความพร้อมเพื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรและจัดกิจกรรมเสริมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม 4) ผู้บริหารโรงเรียนจัดให้มีเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนตามศักยภาพ 5) ผู้บริหารโรงเรียนจัดให้มีแผนงานทางวิชาการที่ดี และจัดเวลาในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม 6) ผู้บริหารโรงเรียนจัดให้มีการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและ 7) ผู้บริหารโรงเรียนเน้นความมีคุณภาพเชิงระบบ ทั้งในด้านหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผล

จากการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน ตาม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้นำมาสังเคราะห์เป็นปัจจัยที่จะใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยปัจจัยที่คล้ายคลึงกันหรือสามารถจัดเป็นกลุ่มปัจจัยเดียวกันได้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดชื่อปัจจัยใหม่ให้มีความครอบคลุมกับคำอธิบายของปัจจัยที่คล้ายคลึงกัน ส่วนปัจจัยบางปัจจัยได้ตัดออกเนื่องจากไม่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของไทยและโรงเรียนในจังหวัดชัยภูมิ จึงได้กำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนจังหวัดชัยภูมิที่ใช้ในการวิจัยไว้ 4 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 สมรรถนะองค์การ ประกอบด้วย การจัดโครงสร้างที่เหมาะสม วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ ความรู้ความสามารถของบุคลากร การจัดทรัพยากรการเรียนรู้ และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับสื่อสารและการบริหาร

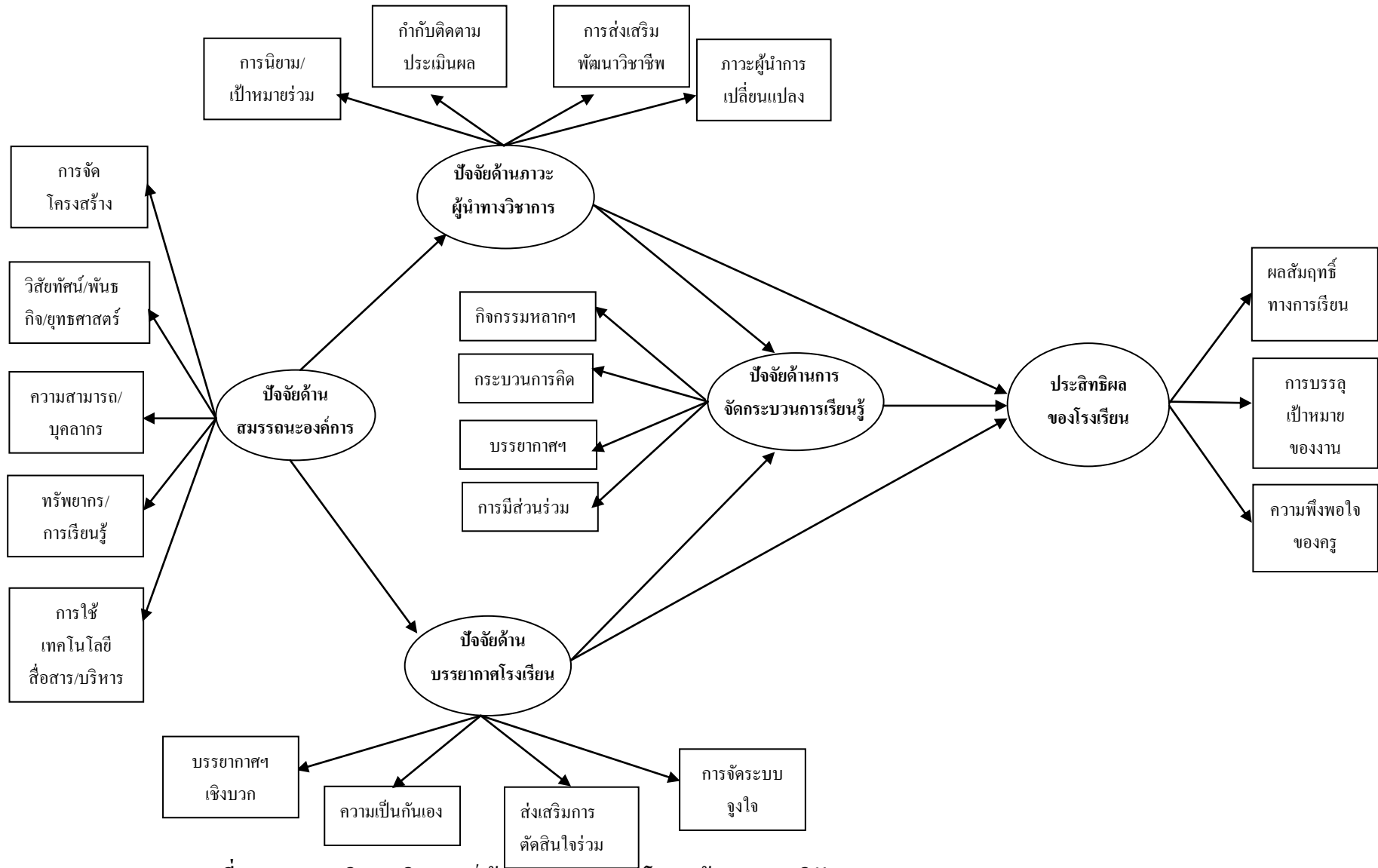
ปัจจัยที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย การนิยามและการสื่อสารเป้าหมายร่วม การกำกับติดตามประเมินผลกระบวนการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ และการเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลง

ปัจจัยที่ 3 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน อย่างหลากหลาย การเน้นกระบวนการคิด การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วม ของผู้เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่ 4 บรรยากาศโรงเรียน ประกอบด้วย บรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียน การให้ ความเป็นกันเองไว้วางใจซึ่งกันและกัน การส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วม และการจัดระบบการจูงใจ

สรุปว่า ตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มี 3 ตัวแปร ตัวแปร ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ 4 ด้าน มีตัวแปร สังกัดได้ 17 ตัวแปร ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 20 ตัวแปร

จากแนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาเขียนเป็นกรอบความคิดในการวิจัยและการวิเคราะห์เส้นทางตามสมการโครงสร้างของ การวิจัยไว้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์เส้นทางตามสมการโครงสร้างของการวิจัย (Structural Equation Modeling; SEM)

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การกำหนดปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา และได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปและการจัดการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
4. ทฤษฎีตัวแบบสมการโครงสร้าง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลทั่วไปและการจัดการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

จากแหล่งข้อมูลสำนักงานสถิติจังหวัดชัยภูมิ (ข้อมูลสารสนเทศออนไลน์, 2551, ออนไลน์) จังหวัดชัยภูมิ ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตรงบริเวณใจกลางของประเทศ บริเวณเส้นรุ้งที่ 15 องศาเหนือ เส้นแวงที่ 102 องศาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 631 ฟุต ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ 332 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 12,778.3 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,986,429 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.6 ของพื้นที่ทั้งหมดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และร้อยละ 2.5 ของพื้นที่ทั้งประเทศ มีพื้นที่ใหญ่เป็นลำดับที่ 3 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นลำดับที่ 7 ของประเทศ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง บริเวณตอนกลางของจังหวัดเป็นพื้นที่ราบ พื้นที่ครึ่งหนึ่งของจังหวัดเป็นป่าไม้และภูเขา นอกจากนั้นเป็นที่ราบสูง มีพื้นที่ป่าไม้และเทือกเขาตั้งเรียงรายจากทิศตะวันออกเฉียงสู่ทิศตะวันตก ประกอบด้วยเทือกเขาสำคัญคือ ภูเขียว ภูแล่นคา และ ภูพังเหย ด้วยลักษณะดังกล่าวจึงทำให้พื้นที่จังหวัด ถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนเหนือ มีอำเภอหนองบัวแดง แก้งคร้อ บ้านแท่น เกษตรสมบูรณ์ ภูเขียว คอนสาร และภักดีชุมพล ส่วนใต้ มีอำเภอเมืองชัยภูมิ บ้านเขว้า จตุรัส บ้านเนินจมนรงค์ เทพสถิต หนองบัวระเหว คอนสวรรค์ อำเภอเนินสง่า และอำเภอซับใหญ่ รวม 16 อำเภอ มีประชากรและวัยแรงงาน จากสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง รายงานปี พ.ศ.2550 รวมทั้งสิ้น 1,120,192 คนประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดย การทำนาข้าวในเขตที่ราบลุ่มน้ำ การปลูกพืชไร่ชนิดต่างๆ เช่น อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และการปลูกไม้ผล เป็นต้น

ในด้านการจัดการศึกษา แบ่งออกเป็นสองรูปแบบคือ การศึกษาในระบบและนอกระบบ ในระบบโรงเรียนมีการจัดการศึกษาตั้งแต่ก่อนประถมศึกษาไปจนถึงระดับอุดมศึกษา จากข้อมูล ปี พ.ศ. 2554 ได้แบ่งสถานศึกษาออกเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 2) สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 3) การศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 4) การศึกษาเอกชน 5) การศึกษาระดับอาชีวศึกษา และ 6) การศึกษาระดับอุดมศึกษาทุกสังกัด รวมกันจำนวน 854 แห่ง มีครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา 10,212 คน มีนักเรียนนักศึกษารวมทั้งสิ้น 171,482 คน มีผลจากการประเมินคุณภาพการศึกษาตามการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ผ่านการรับรองร้อยละ 77 ไม่ผ่านการประเมิน ร้อยละ 23

ในส่วนของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา จะเป็นการจัดการศึกษาในส่วนของรัฐที่เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1, 2 และ 3 จำนวน 683 แห่งที่เหลือเป็นโรงเรียนในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและการศึกษาเอกชน ซึ่งส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมืองหรือเขตเทศบาล ส่วนโรงเรียนในสังกัดของรัฐจะตั้งอยู่ตามหมู่บ้าน ชุมชนทั่วไปเป็นส่วนใหญ่

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน

ประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จของโรงเรียน ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา และบุคคลทั่วไปให้ความสนใจอย่างแพร่หลายมากที่สุดประการหนึ่ง ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ความหมายประสิทธิผล

นักวิชาการในแต่ละสาขาได้ให้นิยามของคำว่าประสิทธิผล (Effectiveness) ไว้ต่างกัน ขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นคนให้ความหมาย หรือมุมมองของนักวิชาการสาขาใด แต่ส่วนใหญ่แล้วมักจะมองประสิทธิผลไปในแนวทางที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของงานเป็นสำคัญ ดังนั้นประสิทธิผลจึงมีความหมายที่น่าสนใจดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542, น.252) ให้ความหมายของประสิทธิผลว่า หมายถึงผลสำเร็จผลที่เกิดขึ้น ส่วนพจนานุกรมของ เมอร์เรียม เวบสเตอร์ (Merriam-Webster, 2001, p.98) ให้ความหมายว่า ประสิทธิเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ จากความมั่นใจ หรือจากความต้องการ ความพร้อม ความโน้มน้าวที่ทำให้เกิดการดำเนินการขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นจริง ตลอดจนการมองสิ่งที่เกิดขึ้น โดยมีมิติในเรื่องของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง ภรณ์ กิรีบุตร มหานนท์ (2529, น.2)

กล่าวว่านักวิชาการในสาขาต่าง ๆ มีมุมมองที่แตกต่างกัน โดยในแง่ของมุมมองเศรษฐศาสตร์ มองว่า ประสิทธิภาพองค์กร (Organization Effectiveness) เป็นเรื่องของผลกำไรหรือประโยชน์จากการลงทุน นักวิทยาศาสตร์มองประสิทธิผลในรูปของ ผลผลิตใหม่ ๆ ซึ่งอยู่ในรูปประสิทธิภาพ หรือ ปริมาณผลผลิตที่เป็นสินค้าและบริการ ส่วนนักสังคมสงเคราะห์ให้ความหมายประสิทธิผลว่า หมายถึง คุณภาพชีวิตการทำงาน ซึ่งจะเห็นว่าส่วนใหญ่เป็นการเน้นการบรรลุเป้าหมายขององค์กร

เซอร์จิโอวานนิ (Sergiovanni, 1991, p.76) อธิบายถึง ประสิทธิภาพโรงเรียนว่ามีความหมาย 2 ประการ คือ ประการแรกความหมายแบบทั่วไป หมายถึง ความสามารถในการผลิตที่จะทำให้เกิดผลตามที่ปรารถนา ส่วนประการที่สองเป็นความหมายเชิงเทคนิค หมายถึง วัฏจักรของการบริหาร การศึกษา โดยประสิทธิภาพจะนำมาซึ่งความหมายเฉพาะหรือพิเศษ ในส่วนนี้จะเน้นไปที่ สัมฤทธิ์ผลที่ดีในทักษะพื้นฐานของนักเรียนที่สามารถวัดได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สอดคล้องกับ วอลซ์ (Walsh, 1999, p.235) กล่าวว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ต้องการ หมายถึง การที่โรงเรียนมีระบบที่เอาใจใส่ต่อความอ่อนแอทั้งหลาย ที่ปรากฏออกมาโดยพิจารณาจากผล การเรียนรู้ ผลการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการจัดการของโรงเรียน ส่วน เปรมสุริย์ เชื่อมทอง, 2536, น.9 ได้กล่าวถึงประสิทธิผลของโรงเรียนว่า คือความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถทำ หน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิผลของผู้บริหาร โรงเรียนที่สามารถที่ใช้ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหาร เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงาน ให้เกิดผลตามเป้าหมายที่วางไว้ และ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536, น.32-33) ได้สนับสนุนแนวคิด และความหมายของประสิทธิผลว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน น่าจะหมายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนหรือความพึงพอใจในการทำงานเพียงอย่างเดียว แต่ประสิทธิผลของโรงเรียน ยัง หมายถึง ความสามารถของโรงเรียนในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสามารถ พัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตลอดจนความสามารถใน การปรับโรงเรียนให้เข้ากับ สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้ ซึ่งทำให้เกิดความ พึงพอใจในการทำงาน โดยถือว่าการมองประสิทธิผลทั้งระบบ

นอกจากนี้ คูริลอฟท์ และคนอื่นๆ (Kuriloft & others, 1993, p.75) ยังให้นิยามเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพไว้ว่าเป็นเรื่องของความสามารถในการบริหารจัดการปัจจัยนำเข้า และผลลัพธ์ที่ได้ ให้ มีความสมดุลกัน นั่นคือ ประสิทธิภาพจะเกี่ยวข้องกับการกระทำในสิ่งที่ถูกทิศทางหรือถูกต้อง เช่นเดียวกับ เซแลน และคิง (Cleland & King, 1983, p.78) ได้อธิบายความหมายของประสิทธิภาพใน เชิงวิเคราะห์ระบบว่า ประสิทธิภาพสามารถพิจารณาจากข้อมูลย้อนกลับในความสัมพันธ์ระหว่าง ผลผลิตกับเป้าหมายขององค์กร สอดคล้องกับ ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 2001, p.5 ; สตีแยร์ส (Steers, 1997, p.8 ; นอร์ทคราฟ และเนฟ Northcraft & Neal, 1990, p.7) ให้ทัศนะไว้ว่า

การที่ผู้นำใช้ความสามารถในการบริหารจัดการ การจัดระบบขององค์กร และการใช้ทรัพยากรที่ทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่วนมหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน (Princeton University, 2005, p.11) ให้นิยามประสิทธิผลว่าเป็นความสามารถที่จะปฏิบัติภารกิจให้บรรลุจุดมุ่งหมาย งานที่ทำประสบความสำเร็จและเกิดผลอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นผลจากการตัดสินใจและปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดจุดมุ่งหมาย การตัดสินใจ ลงมือปฏิบัติ จนบรรลุผลที่พึงประสงค์ในเวลาที่กำหนด และ ดาวน์สัน (Downson 1996 ; ฟิดเลอร์ และ โบว์เลส Fidler & Bowles, 1991) อ้างถึงใน ชงชัย สันติวงษ์ (2538, น.28) ให้ความหมายของประสิทธิผลไว้สอดคล้องกัน คือ ผลที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์กรหรือระดับความสามารถของการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าว่าได้ก่อให้เกิดผลผลิต ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด ส่วน บุญเรือง ศรีเหรียญ (2542, น.27) สรุปว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติของโรงเรียนที่ทำให้เกิดการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาและลักษณะนิสัย มีทักษะ มีบุคลิกภาพและมีเจตคติที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข สำหรับ งามอาจ นัยพัฒน์ (2544, น.6) ให้นิยามไว้คล้ายกันคือ หมายถึงผลอันเกิดจากการกำหนดนโยบายและการดำเนินการต่างๆ ของโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางบวกหรือเพิ่มพูนขึ้นในผลการเรียนรู้ทั้งทางวิชาการและผลที่ไม่ใช่วิชาการของนักเรียนคนหนึ่งๆ ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนใดๆ

นอกจากการกล่าวถึง ประสิทธิภาพ (Effectiveness) แล้ว มักมีคำกล่าวถึง ประสิทธิภาพ (Efficiency) ควบคู่กันไปด้วยเสมอ เนื่องจากเป็นที่มีความหมายใกล้เคียงกันกล่าวคือ ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการทำงาน ส่วนประสิทธิภาพ (Efficiency) มักหมายถึงคุณภาพหรือระดับสมรรถภาพของการดำเนินการระหว่างผลผลิตกับต้นทุนการผลิต และหรืออัตราส่วนของการใช้พลังงานเพื่อระบบขับเคลื่อนได้อย่างคุ้มค่า ดังนั้น เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้นจึงนำเอาความสัมพันธ์ของทั้งสองคำนี้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยนักการศึกษาหลายคนไว้ เช่น คาวาน (Cowan, 1985, p.45) อธิบายไว้ว่า ประสิทธิภาพเป็นอัตราส่วนระหว่างผลลัพธ์ที่ได้จากที่ควรจะเป็นหรือผลลัพธ์ในอุดมคติ กับ ต้น, ไอวานชีวิช และดอนเนลลี (Gibson, Ivancevich & Donnelly, 1991, p.47) เห็นว่าประสิทธิภาพเป็นอัตราส่วนที่ผลผลิตต่อหน่วยสูงสุด โดยมีปัจจัยนำเข้าที่ต้องคำนึงถึง เช่น เงิน คน วัสดุ และถือว่าประสิทธิภาพเป็นองค์ประกอบหนึ่งของประสิทธิผล ส่วนดริคเกอร์ (Drucker, 1983 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตตะ, 2542, น.145) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบการปฏิบัติงานที่สำคัญสองประการ คือความมีประสิทธิภาพ และความมีประสิทธิภาพ โดยความมีประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรในกระบวนการ

เปลี่ยนแปลงเพื่อบรรลุจุดหมายขององค์การได้ดี ส่วนความมีประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการกำหนดจุดหมายขององค์การได้อย่างเหมาะสมถูกต้องทิศทางและทำให้บรรลุผล สำหรับสถาพร ปิ่นเจริญ (2545, น.57-58) กล่าวว่า ความจริงแล้ว “ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล” สองคำนี้มีความแตกต่างกันทั้งในแง่ความหมาย และในแง่ของการนำไปใช้ ในขณะที่เดียวกันก็อาจไม่แตกต่างกันมากนักหากมองในเชิงการบริหารองค์การให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งสองคำต่างก็มุ่งไปสู่ความสำเร็จทั้งเป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน เป็นการสร้างความอยู่รอดให้กับองค์การ ดังนั้นแม้สองคำนี้จะแตกต่างกัน แต่ก็จำเป็นจะต้องอยู่ควบคู่กัน เพื่อให้เกิดการบรรลุจุดหมายขององค์การเป็นสำคัญ คำว่าประสิทธิภาพมุ่งเน้นชีวิตผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินโดยตรงเท่านั้น แต่งานบางอย่างไม่สามารถวัดประสิทธิภาพได้โดยตรง ส่วนประสิทธิผล หมายถึงการกระทำใดๆ ที่บรรลุจุดหมายตามที่กำหนดไว้ ซึ่งจุดหมายดังกล่าวมีอยู่มากมาย เช่น การมีประสิทธิภาพ การมีกำไร การมีพนักงานทำงานตรงเวลา ฯลฯ ดังนั้นจะเห็นว่าประสิทธิภาพเป็นส่วนหนึ่งของประสิทธิผล สเตียร์ส (Steers, 1997, p.55) ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า แม้ประสิทธิภาพกับประสิทธิผลจะมีความสัมพันธ์กันมากแต่ประสิทธิภาพเป็นเพียงส่วนประกอบที่จำเป็นของประสิทธิผลเท่านั้น ยังมีใช้ส่วนประกอบที่เพียงพอสำหรับความมีประสิทธิภาพ เพราะยังคงมีตัวแปรอื่นๆ ที่มีความสำคัญ เช่นทรัพยากรที่มีความจำเป็นต้องใช้ เป็นต้น ในเรื่องนี้ รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2536, น.169) ได้เปรียบเทียบให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ประสิทธิภาพหมายถึงผลสำเร็จ หรือที่เกิดขึ้นของงาน ส่วนประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถที่ทำงานให้เกิดความสำเร็จ การที่จะกล่าวว่างค์การมีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงแต่ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นของงานเพียงอย่างเดียวไม่ถูกต้อง จะพิจารณาถึงลงไปอีกว่าผลสำเร็จของงานนั้นสนองตอบหรือบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การหรือไม่ เพราะบางครั้งพบว่าองค์การประสบความสำเร็จหรือมีผลงานชัดเจน แต่ปรากฏว่าผลสำเร็จนั้นมีการใช้ทรัพยากรทั้งในด้านเงินลงทุน ระยะเวลา และบุคลากรมากเกินไปเกินความจำเป็น ดังนั้นการวิเคราะห์ประสิทธิผลขององค์การจึงจำเป็นจะต้องพิจารณาประสิทธิภาพควบคู่กันไปด้วย

จากความหมายของประสิทธิผลและประสิทธิภาพดังกล่าว จะเห็นว่าคำสองคำนี้มีความเกี่ยวข้องคาบเกี่ยวกัน กล่าวคือ ประสิทธิภาพเป็นผลที่เกิดจากการปฏิบัติหรือการดำเนินงานที่ให้ผลของงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งนักวิชาการสาขาต่างๆ ได้ให้นิยามประสิทธิภาพไว้หลายมุมมอง เช่น นักเศรษฐศาสตร์หรือนักวิชาการทางการเงินมักจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพหรือปริมาณของผลผลิตที่เป็นสินค้าหรือการบริการ นักวิทยาศาสตร์มักจะตีความเป็นรูปของจำนวน สิ่งประดิษฐ์ใหม่ขององค์การ ในขณะที่นักสังคมศาสตร์ก็จะมองในเรื่องของคุณภาพชีวิต เป็นต้น ภรณ์ กิริ์ดิบุตร (2529, น.59) สำหรับนักการศึกษานั้น จะมองในเรื่อง

คุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา ซึ่งก็คือผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ประสิทธิภาพจึงเกี่ยวข้องกับคำสำคัญสองคำ คือวัตถุประสงค์ (Objectives) กับผลสัมฤทธิ์ของงาน (Results/Achievements) ซึ่งผลสัมฤทธิ์ของงานนั้นจะรวมถึงผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) ดังนั้นการประเมินประสิทธิภาพของหรือเป้าหมายกับผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานตาม วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโรงเรียน สำหรับประสิทธิภาพนั้น จะเน้นการเปรียบเทียบระหว่าง ปัจจัยนำเข้ากับผลผลิต ถ้าใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดผลผลิตสูงถือว่ามีประสิทธิภาพสูง อย่างไรก็ตามในการบริหารจัดการนั้น ผู้นำองค์กรย่อมต้องการเห็นประสิทธิผลของการดำเนินงาน มากกว่าสิ่งใดๆ การที่บุคลากรหรือผู้ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จในการดำเนินงานโดยที่สามารถ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดจึงเป็นสิ่งที่ ผู้นำองค์กรหรือผู้บริหารต้องการที่จะเห็นประสิทธิภาพเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานด้วย ดังนั้น ประสิทธิภาพกับประสิทธิภาพควรมีความสัมพันธ์กัน เพราะหากมุ่งเน้นประสิทธิผลมากเกินไปย่อม ทำให้ประสิทธิภาพเกิดปัญหาด้านการจัดสรรทรัพยากรขึ้นได้ ในขณะที่เดียวกันหากมุ่งเน้น ประสิทธิภาพมากเกินไปก็อาจทำให้ประสิทธิผลของการทำงานลดต่ำลงได้ ประสิทธิภาพจึง เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเลือกเป้าหมายที่เหมาะสมและความสามารถในการดำเนินงานให้ บรรลุเป้าหมายนั้นๆ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าแนวคิดเรื่องประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ว่าคือตัวการที่จะเป็นเครื่องตัดสินในขั้นสุดท้ายของการบริหารงานและองค์การให้ประสบ ความสำเร็จได้จริงหรือไม่ต้องพิสูจน์กันต่อไป

กล่าวโดยสรุป ผู้วิจัยมีความเห็นเกี่ยวกับนิยามของคำว่า “ประสิทธิภาพ” ในการวิจัยครั้งนี้ว่า หมายถึง ระดับความสำเร็จของการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทั้งใน ด้านผลผลิต และผลลัพธ์ของการดำเนินงาน

2. แนวคิดประสิทธิผลของโรงเรียน

ในสภาพความเป็นจริง โรงเรียนโดยทั่วไปถือว่าเป็นองค์กรประเภทหนึ่งดังนั้น ประสิทธิภาพของโรงเรียน จึงน่าจะมีความหมายเดียวกันกับประสิทธิผลองค์กร ซึ่งองค์ความรู้เรื่อง ประสิทธิภาพองค์กรเกิดจากการศึกษาวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง ทำให้เกิดการนิยามและการตีความหมาย ที่หลากหลาย นักวิชาการต่างๆให้ความหมายของประสิทธิภาพขององค์กรไว้แตกต่างกันออกไป ตามลักษณะขององค์กรและมุมมองของนักวิชาการ ผู้วิจัยจึงได้นำเอานิยามของนักวิชาการทั้งของ ไทย และต่างประเทศมาสรุปรวมกันและจัดประเภทนิยามออกได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง ให้คำนิยามประสิทธิผลของโรงเรียน/ประสิทธิผลองค์กร ในรูปของ ความสัมฤทธิ์ หรือความสำเร็จของการดำเนินงานของโรงเรียน/องค์กร ตามเป้าหมายที่กำหนด นักวิชาการกลุ่มนี้ประกอบด้วย เกรทเนอร์ และแรมเนรยา (Gaertner & Ramnaraya, 1983, p.245)

ที่นิยามว่าประสิทธิผลขององค์การเป็นผลมาจากการดำเนินงานหรือผลที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์การที่บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ เฟฟเฟอร์ และ สแลนคิก (Pfeffer & Salancik, 1978, p.137) นิยามว่า ประสิทธิผลขององค์การเป็นผลลัพธ์ที่แสดงถึงศักยภาพขององค์การในการจัดการได้ตามวัตถุประสงค์ขององค์การและกลุ่มบุคคลในองค์การ วาปปู (Vappu, 2000, p.125 ; รั็อค และคราฟฟอร์ด Lock and Crawford, 2000, p.25 & รัอบบิ้นส์ Robbins) นิยามว่าประสิทธิผลหมายถึงระดับที่องค์การดำเนินการประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนด เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2542, น.225) ให้นิยามไว้ว่า ประสิทธิผลขององค์การ หมายถึง การที่องค์การสามารถดำเนินการจนบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กลุ่มที่สอง ให้นิยามคำว่าประสิทธิผลของโรงเรียนค่อนข้างแคบและเฉพาะเจาะจง เน้นผลลัพธ์และผลผลิตที่เกิดกับนักเรียน นักวิชาการกลุ่มนี้ประกอบด้วย เรด และคณะ (Reid, et.al. 1988, p.143) ให้นิยามประสิทธิผลตามทัศนะของครูผู้สอนผู้มีประสบการณ์ และผู้บริหารโรงเรียนที่กำลังศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง ศักยภาพและความสามารถของนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาร์มสตรอง และคณะ (Armstrong, et.al. 1989, p.135) ให้นิยามว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิผลสูง หมายถึง โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าระดับเกณฑ์มาตรฐานในการทดสอบ ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 2005, p.245) ให้นิยามว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและแก้ปัญหาได้ สิริชัย กาญจนวาที (1989, น.96) ให้นิยามว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นความสามารถของโรงเรียนในการกำหนดนโยบาย และการปฏิบัติที่ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

และกลุ่มที่สาม ให้นิยามคำว่าประสิทธิผลของโรงเรียน/องค์การ ในหลายมิติของการบริหาร อันจะมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนตามเป้าหมายที่กำหนด นักวิชาการกลุ่มนี้ประกอบด้วย ดาวน์สัน (Downson, 1996, p.35) ; ฮอลล์ (Hall, 1996, p.43) นิยาม ประสิทธิผลของโรงเรียนว่าเป็นผลของการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ ความสำเร็จครอบคลุมถึงความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรทั้งส่วนที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ต่อความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน โดยต้องพิจารณาถึงเป้าหมายที่อาจเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา และเงื่อนไขของผู้ปฏิบัติงาน ส่วนวิโรจน์ สารรัตตะ (2548, น.323-324) ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิผล หรือประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นคำที่ยากจะให้คำนิยามได้อย่างชัดเจนว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง เป็นเรื่องที่ต้องมีการอภิปรายหรือถกเถียงกันได้ไม่รู้จบ หากมองในทัศนะของผู้ปกครอง โรงเรียนที่มีประสิทธิผลก็อาจให้ความสำคัญใน

เรื่องความสุขของเด็ก คะแนนหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเด็ก การปฏิบัติตนของเด็ก ความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโรงเรียน การเอาใจใส่ต่อเด็กของครู ความน่าเชื่อถือของโรงเรียน หรือความร่วมมือของผู้ปกครองกับชุมชน เป็นต้น ในทัศนะของครูก็อาจมองในเรื่องของการเรียนรู้ของเด็ก สภาพของชุมชน การดูแลเอาใจใส่ต่อเด็ก ความผูกพันกับภารกิจ การให้การสนับสนุนของผู้บริหาร การพัฒนาและความเชื่อมั่นในองค์กร หรือในทัศนะของผู้บริหารอาจมองว่า โรงเรียนเป็นที่นิยมกันหรือไม่ เราเป็นอย่างไรเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น เด็กมาเรียนโรงเรียนนี้กันหรือไม่ เรามีคณะครูที่ดีหรือไม่ คณะครูมีความพึงพอใจอย่างไร หรือผู้ปกครองบ่นตำหนิหรือไม่ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ผู้วิจัยมีความเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง ระดับความสำเร็จของการดำเนินงาน ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ ทั้งด้านผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) โดยมีความหมายครอบคลุมถึงผลผลิตที่เกิดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การบรรลุเป้าหมายของงาน และความพึงพอใจของครู

3. ลักษณะประสิทธิผลของโรงเรียน

การอธิบายเกี่ยวกับลักษณะประสิทธิผลของโรงเรียน (School Effectiveness) หรือโรงเรียนที่มีประสิทธิผล (Effective School) นั้น มีลักษณะของการใช้คำที่แตกต่างกันออกไปแต่ก็มีความหมายที่คล้ายคลึงกัน เช่น โรงเรียนคุณภาพ (Quality school) โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ (Successful school) โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จสูง (High-performance school) โรงเรียนสมบูรณ์แบบ (Lab school) หรือโรงเรียนดี (Good school) เป็นต้น หากพิจารณาจากคำศัพท์ดังกล่าว จะเห็นว่ามีความหมายเชิงบวกทั้งสิ้น ซึ่งแสดงถึงโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นโรงเรียนที่มีการปรับปรุงพัฒนา จนมีความสำเร็จเกิดขึ้นทุกด้านเป็นที่พึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder satisfaction) ซึ่งนักการศึกษาได้พยายามให้นิยามหรืออธิบายลักษณะประสิทธิผลของโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์จากแหล่งข้อมูลสำคัญต่างๆ ดังนี้ คือ หลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะประสิทธิผลของโรงเรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หลักสูตรการศึกษาแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานการศึกษาชาติ และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การกำหนดดัชนีชี้วัดประสิทธิผลของโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยตามลำดับดังนี้

3.1 หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะประสิทธิผลของโรงเรียน

จะเห็นว่านักวิชาการได้ให้ความสนใจมากขึ้นในช่วงปี 1980 เป็นต้นมา โดยได้เสนอแนวคิดไว้อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การกำหนดตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของโรงเรียน มีแนวคิดและผลงานวิจัยที่หลากหลายทั้งในทัศนะของนักวิชาการ

ต่างประเทศและนักวิชาการของไทย ที่จะสามารถในการปรับตัว (Adaptability) และความยืดหยุ่น (Flexibility) โดยให้เหตุผลว่า เกณฑ์ทั้ง 5 เหล่านี้เป็นตัวกำหนดความสามารถขององค์กรในการระดมพลังสำหรับปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย และการปรับเปลี่ยนโรงเรียนที่มีประสิทธิผลจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้นก่อให้เกิดเจตคติในทางบวกของนักเรียนที่มากกว่าปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีกว่า และสามารถแก้ปัญหาภายในได้ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้ยึดตัวแบบที่เน้นเป้าหมายและระบบทรัพยากร

คามรอน (Cameron, 1978, Cited in Smart, 1978, & คูห์ และทีมาย์ Kuh & Tiemey, 1997 ; อ้างถึงใน สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2551, น.16) ได้จำแนกตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของโรงเรียนออกเป็น 9 ปัจจัย คือ 1) ความพึงพอใจในการเรียนของผู้เรียน 2) การพัฒนาด้านวิชาการของผู้เรียน 3) การพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน 4) การพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน 5) ความพึงพอใจของบุคลากรต่อครูและผู้บริหาร 6) การพัฒนาบุคลิกภาพของบุคลากร 7) ระบบการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนแบบเปิด 8) ความสามารถในการจัดการทรัพยากร และ 9) สภาพขององค์กร

เกรทเจน, คอร์เบลท์ และไฟร์สโตน (Cretchen, Corbelt & Firestone, 1988, p.167) ได้กำหนดเกณฑ์วัดประสิทธิผลของโรงเรียนไว้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความพึงพอใจ 2) จำนวนผู้เข้าเรียน 3) จำนวนผู้ลาออก และ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บอสเสิร์ท (Bossert, 1988, p.211) ได้กำหนดเกณฑ์การวัดประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนไว้ 5 ด้าน คือ 1) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ 2) การนิเทศติดตามงานอย่างใกล้ชิด 3) การประเมินกิจกรรมทางวิชาการ 4) การพัฒนาวิชาชีพครู และ 5) การอิสระและหลากหลายทางการเรียน

คาลด์เวลล์ และ สปีงส์ (Caldwell & SpinKs, 1996, p.253) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย 1) อัตราการออกกลางคันของนักเรียนต่ำ 2) คะแนนทดสอบแสดงถึงความสำเร็จในระดับสูง และ 3) ความสำเร็จในการศึกษาต่อหรือหางานทำของนักเรียนอยู่ในระดับสูง

เครวทเนอร์ (Kreitner, 1983, p.135) ได้จำแนกตัวแบบความมีประสิทธิภาพออกเป็น 3 ทักษะ คือ 1) ทักษะดั้งเดิมที่เห็นว่าเป็นการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ 2) ทักษะทรัพยากรและระบบ เห็นว่าเป็นความสามารถขององค์กรในการที่จะจัดหาทรัพยากรที่มีคุณค่าและขาดแคลนมาใช้ในระบบขององค์กรได้ และ 3) ทักษะที่คำนึงถึงความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร

วูดส์ และ ออริก (Woods & Orlik, 1994, p.247) ได้ให้ทักษะเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีประสิทธิผลไว้ว่าควรมีลักษณะดังนี้ 1) ความคาดหวังสูง การสอนที่ท้าทาย ความสำเร็จในหลายด้าน 2) บริบทและวัฒนธรรมโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม 3) การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาหลักสูตร

ให้มีผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน 4) พัฒนาในวิชาชีพ มีความผูกพันระยะยาวเพื่อความเติบโต พัฒนาทางสติปัญญา 5) จิตสำนึกชุมชน การตัดสินใจร่วมการวางแผนร่วม เพื่อมีพันธะผูกพัน 6) ชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างระเบียบเชิงสังคม เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมของครูและนักเรียน 7) มีการตรวจสอบภายใน ระบบการประเมินนโยบายและการปฏิบัติของโรงเรียนจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 8) สามารถรับการตรวจสอบได้จากผู้ตรวจสอบภายนอกใช้ตัวบ่งชี้และเหตุการณ์เป็นตัวชี้วัดได้

มันส์ ฮิลแมน และมอติเมอร์ (Sammons Hillman & Mortimore, 1995, p.254-268) ได้วิเคราะห์ตัวชี้วัดคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลจากงานวิจัยเกี่ยวข้องในโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา พบว่ามีองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผล 11 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) การมีวิสัยทัศน์และพันธกิจร่วม 3) สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ 4) การรวมพลังในการเรียนการสอน 5) การสอนที่มีความหมาย 6) ความคาดหวังสูง 7) มีการเสริมแรง 8) การติดตามความก้าวหน้า 9) ระเบียบวินัยและความรับผิดชอบของนักเรียน 10) การมีส่วนร่วมระหว่างบ้านกับโรงเรียน และ 11) องค์การแห่งการเรียนรู้

ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 2001, p.287-288) นำเสนอตัวชี้วัดสำคัญด้านผลลัพธ์ของโรงเรียนที่แสดงถึงคุณลักษณะของความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนไว้ 3 ประการ ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ 2) ความพึงพอใจในงานของครู และการรับรู้ต่อประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งหมด และให้ทัศนะเพิ่มเติมว่าโรงเรียนเป็นองค์การที่มีลักษณะเป็นระบบเปิด ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) โดยได้วิเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการภายในไว้ 5 ประการ ได้แก่ การเรียนการสอน โครงสร้าง บุคคล วัฒนธรรม และบรรยากาศ ตลอดจนนโยบายทางการเมืองที่มีความเกี่ยวข้องปฏิสัมพันธ์กัน และถูกกำหนดโดยอำนาจของสภาพแวดล้อมภายนอก ส่วนผลผลิตของโรงเรียนนั้นจะประกอบด้วยผลลัพธ์ของการปฏิบัติงานของนักเรียน ครู และผู้บริหาร ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพซึ่งสามารถเป็นตัวชี้วัดในการประเมินประสิทธิผลของโรงเรียนได้

กมลวรรณ รอดจ่าย (2552, น.225) ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่ศึกษาขึ้นประกอบด้วย 8 ตัวแปร ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) สมรรถนะของครู และบุคลากรทางการศึกษา 3) การบริหารจัดการ 4) การจัดการเรียนรู้ 5) การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ 6) การมีส่วนร่วมของชุมชน 7) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 8) ประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

พรอนงค์ ปริญญาสุภกุล (2548, น.189) ศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนัก

บริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาได้สังเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียนไว้ 3 ประการคือ 1) พฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียน 2) การบริหารโรงเรียน และ 3) การมีวัฒนธรรมของโรงเรียน

ภารดี อนันต์นารี (2546, น.156) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยสังเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยสองประการ คือ ความพึงพอใจในงานของครู และความสำเร็จในการผลิตนักเรียน

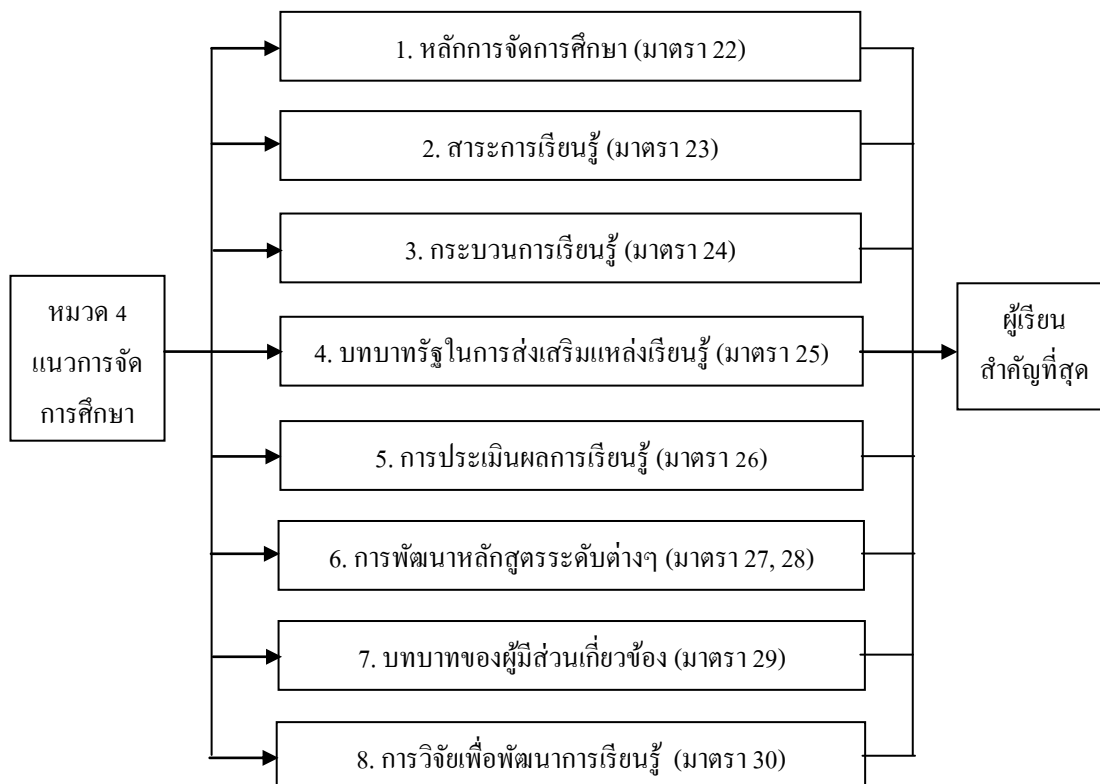
วาโร เฟ็งสวัสต์ (2549, น.235) วิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งได้สังเคราะห์องค์ประกอบด้านประสิทธิผลของโรงเรียนจากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ภาวะผู้นำประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัวแปร ได้แก่ 1) ความสามารถในการผลิต 2) ความสามารถในการพัฒนาเจตคติทางบวก 3) ความสามารถในการปรับตัว 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน 5) การพัฒนาบุคลากร 6) ความสามัคคีของบุคลากร 7) ความพึงพอใจของในงานของบุคลากร และ 8) บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

สมจิตร พึ่งหรรษาพร (2552, น.248) ทำการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงระบบในการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเครือข่ายคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาเครือข่ายคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลขึ้นอยู่กับ 1) กระบวนการภายใน 2) ผู้รับบริการ 3) การเรียนรู้และพัฒนา และ 4) การเงิน

จากแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับความมีประสิทธิผลของโรงเรียนดังกล่าว จะเห็นว่ามีการอธิบายอย่างเป็นระบบและไม่เป็นระบบ แต่แนวโน้มของการอธิบายจะเป็นไปตามทฤษฎีเชิงระบบมากขึ้น โดยจะมองไปทั้งส่วนที่เป็นปัจจัยสถานะแวดล้อม ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สมรรถนะของครูและบุคลากร กระบวนการ ผลิต การมีส่วนร่วม และการมองแบบองค์รวม (holistic) ซึ่งผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นกรอบตัวชี้วัดประสิทธิผลของโรงเรียนได้ ดังนี้

3.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

หลังจากที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาอันเป็นวาระสำคัญแห่งชาติ มีสาระสำคัญ จำนวน 9 หมวด แต่ละหมวดล้วนมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะในหมวดที่ 4 จะบอกแนวทางการจัดการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ที่ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา สาระสำคัญของหมวดนี้ครอบคลุมหลักการ สาระ และกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างให้แนวทางการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์สร้างวิสัยทัศน์ทางการเรียนการสอนใหม่ทั้งในและนอกระบบ ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นั่นคือการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย สามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ ดังนั้นผู้สอนจะต้องสนใจให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมอง (head) จิตใจ (heart) มือ (hand) และสุขภาพองค์รวม (health) ความหลากหลายของสติปัญญา จัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2548, น.241) เมื่อวิเคราะห์สาระสำคัญในมาตรา 22 ถึงมาตรา 30 จะเห็นว่ามีส่วนสำคัญ 8 เรื่องใหญ่ๆ แยกได้ดังแสดงในภาพที่ 2 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, น.5)

ภาพที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะเห็นว่าได้กำหนดทิศทางการปฏิรูป การเรียนรู้ที่ชัดเจน และแม้ว่าการปฏิรูปการเรียนรู้จะเป็นงานที่ยากและที่ยิ่งใหญ่ มุ่ง สัมฤทธิ์ผล ดังนั้นทุกส่วนของสังคมไม่ว่าจะเป็นกำหนดฝ่ายนโยบาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนต้องมีความเข้าใจตรงกันและเข้ามามีส่วนร่วมในการ ปฏิรูป โดยมุ่งหวังที่จะได้เห็นคนไทยมีลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นทั้ง “คนดี คนเก่ง และมีความสุข” เรื่องนี้ได้มีผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้ นักการศึกษา ครู อาจารย์ ผู้บริหาร และทุก ฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และลักษณะกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ดังนี้

3.2.1 ลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ควรมีลักษณะแยกได้ดังนี้ 1) คนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งด้านจิตใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีวินัย มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ ซื่อสัตย์ พากเพียร ขยัน ประหยัด มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น มีความเสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข 2) คนเก่ง คือ คนที่มี สมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่ง หรือรอบด้าน หรือมี ความสามารถพิเศษเฉพาะทาง เช่น ทักษะและกระบวนการเรียนวิทยาศาสตร์ ความสามารถด้าน คณิตศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถด้านภาษา ศิลปะ ดนตรี กีฬา มีภาวะผู้นำ รู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ เป็นดี เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ทัน เทคโนโลยี มีความเป็นไทย สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ และทำประโยชน์ให้เกิด แก่ตน สังคม และประเทศชาติได้ 3) คนมีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพดีทั้งกาย และจิตใจ เป็นคนร่า เริงแจ่มใส ร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง มีอิสรภาพ ปลอดภัยจากการตกเป็นทาสของอบายมุข และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงแก่สภาพ

3.2.2 ลักษณะกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ กระบวนการเรียนรู้ที่ พึงประสงค์ คือ กระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ ทุกเวลา ทุกสถานที่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข บูรณาการเนื้อหาสาระตามความ เหมาะสมของระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของ ตนเองกับสังคม สาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทันสมัยเน้น กระบวนการคิด และ การปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ตามสภาพจริง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ อย่างกว้างไกล เป็นกระบวนการที่มีทางเลือกและมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ เป็น กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมจัดบรรยากาศ

ให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข

3.3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปี 2551 กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งที่ สพฐ 293/3551 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2551 เรื่องให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีเงื่อนไขระยะเวลาการใช้หลักสูตรให้เป็นไปดังนี้ 1) โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรและโรงเรียนที่มีความพร้อมตามรายชื่อกระทรวงศึกษาธิการ (1) ปีการศึกษา 2552 ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 (2) ปีการศึกษา 2553 ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 (3) ปีการศึกษา 2553 ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทุกชั้นเรียน 2) โรงเรียนทั่วไป (1) ปีการศึกษา 2552 ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 (2) ปีการศึกษา 2553 ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 (3) ปีการศึกษา 2553 ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทุกชั้นเรียน จุดหมายของหลักสูตรมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ละถักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.5)

3.3.1 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต 3) มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น

ประมุข 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

3.3.2 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม 2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและคนอื่น 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

3.3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ

3.3.4 มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักการพัฒนาทางสมอง และพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระคือ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ 8) ภาษาต่างประเทศ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนเมื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้น มาตรฐานการเรียนรู้ ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า ต้องการอะไร ต้องสอนอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

สรุปได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดหมายไว้เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ โดยกำหนดตัวชี้วัดไว้ดังนี้ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต 3) มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

3.4 มาตรฐานการศึกษาของชาติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภาต่างมีอุดมการณ์และหลักการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และเพื่อให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา พัฒนาค

ไทยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่พึงประสงค์ นั่นคือ “การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้” ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามอุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาดังกล่าว คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้นำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปสู่การปฏิบัติ เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2547 และในปีพ.ศ.2548 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน 2548 ประกอบด้วย โครงสร้างมาตรฐานการศึกษาของชาติ 3 มาตรฐาน (11 ตัวบ่งชี้) ได้แก่มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก มาตรฐานที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษา และมาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย 18 มาตรฐาน (82 ตัวบ่งชี้) ได้แก่ด้านคุณภาพเด็ก 8 มาตรฐาน ด้านการจัดการเรียนรู้ 2 มาตรฐาน ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา 6 มาตรฐาน และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2 มาตรฐาน มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 18 มาตรฐาน (84 ตัวบ่งชี้) ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน 8 มาตรฐาน ด้านการเรียนการสอน 2 มาตรฐาน ด้านการบริหารและจัดการศึกษา 6 มาตรฐาน และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ 2 มาตรฐาน

จากโครงสร้างมาตรฐานการศึกษาดังกล่าว จะเห็นว่ามียุทธศาสตร์ประกอบ 4 ด้าน ที่เป็นเป้าหมายสำคัญในการจัดการศึกษา และเป็นตัวชี้วัดถึงประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ คุณภาพของผู้เรียน (เก่ง ดี มีสุข) คุณภาพของครู คุณภาพของผู้บริหาร และชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งมีอุดมการณ์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ว่า “เป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน โดยรัฐต้องจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยทุกคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ คนดี คนเก่ง และมีความสุข ทั้งในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยและพลเมืองของโลก เพื่อเป็นรากฐานที่พอเพียงสำหรับการใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งเพื่อการพัฒนาหน้าที่การงาน และการพัฒนาคุณภาพชีวิตส่วนตนและครอบครัว และเพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในอนาคต ภายใต้หลักการสำคัญ คือ 1) หลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 2) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทยให้มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นและประเทศชาติ มีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพ สุจริต มีความมุ่งมั่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีลักษณะนิสัยและทัศนคติที่พึงประสงค์ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมไทย และสังคมโลก 3) หลักแห่งความเสมอภาค คนไทยทั้งปวงต้องมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ควบคู่ไปกับความมีคุณภาพโดยไม่แบ่งชนชั้นหรือความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม 4) หลักการมีส่วนร่วม องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ ศักดิ์ศรี และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตามนัยของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ และ 5) หลักแห่งความสอดคล้อง อุดมการณ์และมาตรฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องสอดคล้องกับสาระบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและสัมพันธเชื่อมโยงกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาและมาตรฐานการอุดมศึกษา ต่อไป

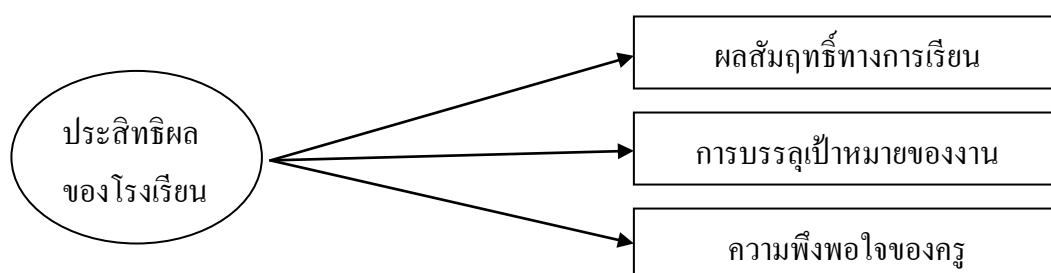
จากการศึกษาวิเคราะห์ หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน จากนักวิชาการไทยและต่างประเทศ ตลอดจนการศึกษานโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่สำคัญดังกล่าวข้างต้น พบว่ามีนักวิชาการได้ให้ทัศนะต่อประสิทธิผลของโรงเรียนไว้อย่างหลากหลาย และจากการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของโรงเรียน สรุปได้ 30 ตัวบ่งชี้ แต่เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งไปที่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ด้านนักเรียนและความพึงพอใจของครูมากกว่าด้านอื่นๆ เพราะจากสภาพปัญหาและความเป็นมาพบว่าการประเมินคุณภาพของนักเรียนทั่วประเทศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกือบทุกรายวิชา มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ทั้งที่ผลการรับรองโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ที่ ร้อยละ 77.89 ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวบ่งชี้ใหม่ให้มีความครอบคลุมกับคำอธิบายของประสิทธิผลที่คล้ายคลึงกัน หรือสามารถจัดเป็นกลุ่มเดียวกันได้ ส่วนตัวบ่งชี้ประสิทธิผลบางตัวได้ตัดออกเนื่องจากไม่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของการศึกษาไทยและโรงเรียนในจังหวัดชัยภูมิ จึงได้กำหนดตัวบ่งชี้สำหรับวัดประสิทธิผลของโรงเรียนจังหวัดชัยภูมิที่ใช้ในการวิจัย ไว้ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

องค์ประกอบที่ 2 การบรรลุเป้าหมายของงาน

องค์ประกอบที่ 3 ความพึงพอใจของครู

จากองค์ประกอบข้างต้นสามารถเขียนเป็นตัวแบบการวัดประสิทธิผลของโรงเรียนได้ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ตัวบ่งชี้การวัดประสิทธิผลของโรงเรียน

องค์ประกอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในขณะที่การปฏิรูปการศึกษากำลังเป็นหนึ่งในกระแสหลักของโลกาภิวัตน์ การประเมินมาตรฐานการศึกษาระดับประเทศโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานได้เกิดขึ้นในประเทศส่วนใหญ่ในโลก จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารจาก Websites ของหน่วยงานที่รับผิดชอบการประเมินระดับชาติของประเทศต่างๆ พบว่ามีการประเมินระดับชาติ 2 แบบใหญ่ ๆ คือ

แบบที่ 1 การประเมินระดับชาติที่ไม่มีผลต่อการตัดสินผลการเรียน เป้าหมายของการประเมินแบบนี้ คือ การได้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของชาติในลักษณะภาพรวม ผลการประเมินสามารถแสดงให้เห็นคุณภาพการศึกษา ณ เวลาที่ประเมิน และแสดงแนวโน้มในระยะยาวโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบ เช่น National Assessment of Educational Progress (NAEP) ของสหรัฐอเมริกา และ Qualifications and Curriculum Authority's (QCE) National Tests ของสหราชอาณาจักร แต่ทั้งสองแบบมีความแตกต่างกัน คือ NAEP เป็นการทดสอบเฉพาะกลุ่มตัวอย่าง QCE เป็นการสอบสำหรับนักเรียนทุกคนที่มีอายุครบ 7 ปี 11 ปี และ 14 ปี ผลการทดสอบจึงสามารถใช้แสดงผลสัมฤทธิ์ระดับรายบุคคลได้ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อตัวผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง ที่จะร่วมกันพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแต่ละคน

แบบที่ 2 การประเมินระดับชาติเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนในระดับชั้นต่างๆ เช่น การสอบ O-Level และ A-Level ของสหราชอาณาจักร การสอบ Higher School Certificate ประเทศออสเตรเลีย และการสอบ Primary School Leaving Examination (PSLE), General Certificate of Education (GNE), N-Level, GNE O-Level และ GNE A-Level ของประเทศสิงคโปร์ การประเมินตามตัวแบบนี้แม้จะเกิดในประเทศที่จัดการศึกษาแบบการกระจายอำนาจ แต่รัฐก็ยังสงวนไว้ซึ่งอำนาจ การประเมินผลและการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนในระดับช่วงชั้นหรือตัวประโยค จนได้มีการนำข้อมูลจากการประเมินไปเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของชาติได้อย่างน่าเชื่อถือ

ดังนั้นในประเทศสหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักรได้มีการประเมินทั้งสองแบบนี้ควบคู่กันไปและเป็นอิสระต่อกัน การประเมิน NAEP เป็นโครงการของรัฐบาลกลาง และไม่มีผลต่อการได้ตกของผู้เรียน แต่ก็มีหลายรัฐที่มีการจัดสอบระดับชาติเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน เรียกว่า Exit Examination ซึ่งการประเมินในระดับชาติในประเทศสหรัฐอเมริกามีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนเป็นแบบ National Tests ของ QCE เหมือนของประเทศอังกฤษ (Jones, 1999)

สำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติในประเทศไทยนั้น ได้เริ่มประเมินระดับชาติปีการศึกษา 2546 ทั้งนี้เพื่อเป็นการควบคุมและรักษาคุณภาพของสถานศึกษาทั่วประเทศ ให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน กระทรวงศึกษาธิการจึงจัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ

ขึ้น ผลการประเมินนอกจากจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาของประเทศในภาพรวมแล้วยังใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายระดับชาติ และใช้วางแผนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา จากการศึกษาและพิจารณาวิธีดำเนินการประเมินระดับชาติ กรมวิชาการได้เสนอตัวแบบใหม่ที่ค่อนข้างเป็นกลาง มีลักษณะผสมผสานโดยนำข้อดีของตัวแบบต่างๆ และขณะเดียวกันได้หลีกเลี่ยงหรือเตรียมป้องกันผลเสียที่อาจเกิดขึ้นได้ จึงได้ตัวแบบการประเมินที่น่าจะเหมาะสมที่สุด คือ National Tests หรือ NT ซึ่งมีลักษณะหรือแนวทางการดำเนินการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549, น.23-24)

- 1) เป็นการประเมินตามระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรกำหนด คือ ประถมศึกษาปีที่ 3
- 2) เป็นการประเมินที่ให้ผู้เรียนทุกคนในปีที่กำหนดได้รับโอกาสเข้าสอบ
- 3) เป็นการประเมินเฉพาะวิชาหรือสมรรถภาพที่จำเป็นและมีความสำคัญตามระดับชั้น
- 4) เป็นการประเมินที่ใช้เครื่องมือทั้งแบบ high-quality multiple choice แบบเขียนตอบและแบบ Performance
- 5) เป็นการประเมินเพื่อพัฒนา ไม่ใช่ผลเพื่อการตัดสินได้ - ตก แต่กระทรวงศึกษาธิการจะออกประกาศนียบัตรแสดงผลการสอบให้เพื่อใช้ในการสมัครเรียนต่อหรือประกอบอาชีพ
- 6) ผลการประเมินสามารถใช้เปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษา และภูมิภาคได้อย่างน่าเชื่อถือและสามารถเปรียบเทียบข้ามเวลาเพื่อดูแนวโน้มของการพัฒนา และ
- 7) ผลการประเมินสามารถเป็นเครื่องมือบ่งชี้คุณภาพการศึกษาระดับชาติ ระดับภูมิภาค ระดับสถานศึกษา และระดับผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้อย่างสมเหตุสมผล

ส่วน O-NET เป็นการทดสอบเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของนักเรียนแต่ละโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลมาทำแผนพัฒนาผู้เรียนให้สามารถอ่านออกเขียนได้ รู้จักคิดวิเคราะห์ เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละช่วงชั้น เมื่อเรียนครบ 3 ปี โดยจะทดสอบที่ชั้นสูงสุดของช่วงชั้นนั้นๆ การสอบ O-NET และ NT ใช้ข้อสอบมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ แต่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดสอบ O-NET และ NT เป็นคนละหน่วยงานกัน และการสอบทั้งสองแบบ นักเรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ NT หรือ National Test จัดสอบโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (สพฐ.) ส่วน O-NET จัดสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.)

ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 1-6 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และ 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในปีการศึกษา 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จัดสอบให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ส่วนสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) จะจัดสอบให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะใช้ศูนย์สอบมหาวิทยาลัย สอบวิชา สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ สุขศึกษา ศิลปะ และการงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่เป็นสนามสอบ สอบวิชา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สอบในโรงเรียนที่นักเรียนเรียนอยู่ สอบวิชา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่ง ยังสอบประเมินนักเรียนทุกคนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 5 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคลก่อนที่จะจบช่วงชั้นในปีต่อไป ที่ผ่านมายังไม่มีการนำผลคะแนนมาใช้อย่างจริงจังเป็นเพียงเก็บเป็นสถิติ และวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเพื่อประเมินการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ในอนาคตอันใกล้ ทางกระทรวงศึกษาธิการจะผลักดันให้นำผลคะแนนที่ได้ไปใช้เป็นองค์ประกอบสอบคัดเลือกเข้ามัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 หรือแม้แต่ใช้เป็นองค์ประกอบการเลื่อนชั้นเรียน เช่นถ้าใครสอบ O-NET ไม่ผ่านเกณฑ์ก็จะไม่ให้เลื่อนชั้น ฉะนั้น นักเรียนจะจบการศึกษาแต่ละช่วงชั้นได้ ต้องสอบ O-NET ทุกคน เพราะนอกจากจะเป็นการประเมินคุณภาพระดับชาติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว โรงเรียนยังจะนำผลคะแนนไปกรอกในแบบ ป.พ.1 ในช่องผลการประเมินระดับชาติ และสามารถนำคะแนนที่ได้ไปยื่นเลือกคณะ เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือแอดมิชชันกลาง นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังมีนโยบายนำ O-NET ไปถ่วงน้ำหนักคะแนน GPA อีกด้วย จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจึงถือได้ว่าเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่จะบ่งชี้ถึงควมมีประสิทธิภาพของโรงเรียน ซึ่ง ฮอย และ มิสเกล (Hoy & Miskel, 2005) ได้อธิบายเหตุผลทางการเมือง และประการที่สองเหตุผลทางปฏิบัติ ในทางการเมืองตัวแทนทางการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้นำทางธุรกิจ เห็นว่าคะแนนการทดสอบเป็นสิ่งที่มีความสำคัญแท้จริง ส่วนในทางปฏิบัติ เกิดจากการเน้นความสำคัญของผู้กำหนดนโยบายในด้านมาตรฐานและการประเมินของหลักสูตร ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นสิ่งที่กระทำได้ง่ายและวัดได้อย่างกว้างขวางและแพร่หลาย จึงเป็นเหตุผลในแง่ของความสะดวกมากกว่าที่จะเป็นเหตุผลเชิงทฤษฎี และบ่อยครั้งผลการวิจัยในทำนองนี้เป็นตัวนำทางในการวัดประสิทธิภาพของโรงเรียน ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่จะบ่งบอกถึงประสิทธิภาพของโรงเรียน เนื่องจากถ้านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ย่อมแสดงถึงความสำเร็จและคุณภาพของการจัดการศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการวัดประสิทธิภาพของโรงเรียน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยร้อยละจากผลการทดสอบระดับชาติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 5 กับการ

ทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ซึ่งปัจจุบันใช้สอบทุกรายวิชา แต่จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) โดยสำนักทดสอบมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ พบว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2550-2552 มีคะแนนเฉลี่ยเกือบทุกรายวิชาต่ำกว่าร้อยละ 50 ยกเว้นวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 64.76 วิชา การงานอาชีพและเทคโนโลยี ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 51.69 ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 50 เพียงเล็กน้อย เมื่อจำแนกออกไปตามจังหวัด จะเห็นค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานของจังหวัดชัยภูมิ มีคะแนนเฉลี่ย สูงกว่าระดับประเทศเพียงเล็กน้อย แต่ก็ยังต่ำกว่าร้อยละ 50 อยู่ดี โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ร้อยละ 28.00 เท่านั้น (ผลการทดสอบ, ออนไลน์) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จึงศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนประถมศึกษา ในส่วนของคะแนน O-NET เป็นหลักเพราะถือว่าเป็นคะแนนระดับชาติที่วัดโดยสำนักทดสอบมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

กล่าวโดยสรุปผู้วิจัยเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับความสำเร็จของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ และประสิทธิภาพของนักเรียน ที่เกิดจากการเรียนรู้ การฝึกอบรม สามารถวัดได้ด้วยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกระดับ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้จะใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักทดสอบมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2555 มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น

องค์ประกอบการบรรลุเป้าหมายของงาน

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้ เป้าหมาย บุคคลหรือสิ่งที่ใช้เป็นเป้าแห่งการโจมตี หรือเป็นศูนย์กลางแห่งความใส่ใจหรือสังเกต ความมุ่งหมายเจาะจงให้ได้ตามเจตนา เช่น การขายข้าวในปีนี้มีเป้าหมายให้ได้เกินหกแสนตัน

การบรรลุเป้าหมาย ตามพจนานุกรมแปลภาษา ได้แปลการบรรลุเป้าหมายไว้ดังนี้ [n.] achievement [syn.] การประสบผลสำเร็จ การประสบความสำเร็จ การสำเร็จ ตัวอย่างประโยคการบรรลุเป้าหมายของงานเป็นสิ่งยืนยันถึงความพยายามของเรา

ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 1991, p.384-397) ได้เสนอแนวคิดในการประเมินประสิทธิผลขององค์กร โดยพิจารณาจากความสามารถในการปรับเปลี่ยน การบรรลุเป้าหมาย ความพึงพอใจในการทำงาน และความสนใจในชีวิต

เจอร์โกโปรส และแทนเนนบัม (Georgopoulos & Tannenbaum, อ้างถึงใน ภรณ์ กิริติบุตร, 2529, น.64) ในปี ค.ศ. 1957 ได้ศึกษาประสิทธิผลขององค์กรด้วยสมมติฐานที่ว่าด้วยองค์กรทุกองค์กรมุ่งที่จะบรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร โดยการใช้เครื่องมือที่ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต เพื่อ

ผลงานของกลุ่ม ดังนั้นการให้ความหมายของประสิทธิผลขององค์การ ต้องพิจารณา 2 ประเด็น คือ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การและหนทางหรือเครื่องมือ ซึ่งองค์การใช้ในการรักษาไว้ซึ่งความเป็นองค์การและบรรลุเป้าหมายให้ได้ เป้าหมายสำคัญขององค์การ โดยทั่วไป มีดังนี้

- 1) ผลผลิตสูงในแง่ที่สามารถบรรลุถึงจุดหมายที่องค์การได้ตั้งไว้ ไม่ว่าโดยปริมาณหรือคุณภาพ
- 2) ความสามารถที่จะรับและปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายในและภายนอกองค์การโดยไม่สูญเสียความมั่นคง
- 3) รักษาไว้ซึ่งทรัพยากรทั้งมนุษย์และวัสดุอุปกรณ์ และนอกจากนั้นยังให้ความสำคัญแก่บุคคล ตามบทบาทที่ต้องปฏิบัติภายในองค์การ เช่น ผู้บริหาร คนงาน องค์ความรู้ของคนงาน ที่ปรึกษา ฯลฯ ซึ่งมีอิทธิพลที่ทำให้้องค์การมีประสิทธิผล

เบอร์แมน และแมคลาฟลิน (Berman & McLaughlin, 1977, p.145) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการแสวงหาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์การที่ปฏิบัติงานทางด้านนวัตกรรมที่รัฐบาลกลาง ให้ความสนับสนุนแก่ท้องถิ่นไปปฏิบัติ โดยศึกษาเลือกเอาโรงเรียนท้องถิ่นจาก 18 อำเภอ การศึกษาครั้งนี้ได้ทำภายหลังโครงการสิ้นสุดไปแล้ว 1-2 ปี ความสำเร็จของโครงการวัดจาก 1) เปอร์เซ็นต์ของเป้าหมายของโครงการบรรลุผล 2) ความต่อเนื่องของการใช้วิธีการที่ได้รับจากโครงการ 3) จิตสำนึกของครูเกี่ยวกับประสิทธิผล 4) ประสบการณ์การทำงานของครู 5) การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดห้องเรียน เป็นต้น

แคทซ์ และคาห์น (Katz & Kahn, 1978) ได้ศึกษาเรื่อง The Social Psychology of Organizations และเน้นในเรื่ององค์การที่มีประสิทธิผลโดยทั่ว ๆ ไปไม่ได้รับอิทธิพลหรือไม่รับผลอันเนื่องมาจากคน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในองค์การและการปฏิบัติงาน ประสิทธิผลจะมากหรือน้อยอยู่ที่ความเต็มใจ หรือการที่คนและองค์การสามารถทำความเข้าใจ ประสานสัมพันธ์ และปฏิบัติงานสู่เป้าหมาย โดยปราศจากข้อขัดแย้ง Katz and Kahn ได้เน้นตัวแปรที่ทำให้เกิดประสิทธิผลแก่องค์การ คือ ความเจริญเติบโต การเก็บรักษา การอยู่รอด การควบคุมเหนือสภาพแวดล้อม และได้พยายามศึกษามุ่งเฉพาะการหาเกณฑ์หรือตัวแปรเดี่ยว ๆ ในการประเมินประสิทธิผลขององค์การ แต่ตัวแปรเหล่านั้นมิใช่ตัวประสิทธิผลขององค์การแต่อย่างใด ตัวแปรเดี่ยว ได้แก่ คุณภาพ (Quality) ความพร้อม (Readiness) ประสิทธิผล (Effectiveness) และตัวแปรต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว

วิจารณ์ พานิช, 2540, น.95 ได้ให้ความหมายของคำว่า “การจัดการความรู้” ไว้ คือ สำหรับนักปฏิบัติ การจัดการความรู้คือ เครื่องมือ เพื่อการบรรลุเป้าหมายอย่างน้อย 4 ประการไปพร้อมๆ กัน คือ 1) บรรลุเป้าหมายของงาน 2) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน 3) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรไปเป็นองค์กรเรียนรู้ และ 4) บรรลุความเป็นชุมชน เป็นหมู่คณะ ความเอื้ออาทรระหว่างกัน ในที่ทำงาน

สรุปได้ว่า การบรรลุเป้าหมาย หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความสำเร็จในแต่ละงานที่ อยู่ในกรอบภาระหน้าที่ ขององค์กรกำหนดขึ้นสำหรับการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยใช้การเพื่อการบรรลุเป้าหมาย 4 ประการ คือ 1) บรรลุเป้าหมายของงาน 2) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน 3) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 4) บรรลุเป้าหมายความมีชุมชนมีส่วนร่วมในการทำงาน

องค์ประกอบความพึงพอใจของครู

ความหมายของความพึงพอใจในงาน เกิดขึ้นในปี 1950 โดย โรเบิร์ต ฮอปโปค (Robert Hoppock, 1935 ; Cited in Hoy & Miskel, 2005, p.252) ได้นิยามความพึงพอใจในงานไว้ว่า การรวมเอาสภาพทางจิตวิทยาทางสรีระ และสภาพแวดล้อมที่เป็นสาเหตุให้บุคคลพึงพอใจในการปฏิบัติงานของตน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ความรู้สึกหรือปฏิกิริยาทางอารมณ์ที่มีต่องาน ซึ่งเป็นผลมาจากการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เป็นจริงกับสิ่งที่คาดหวังหรือผลลัพธ์ที่ต้องการ สำหรับ ล็อก และคราฟฟอร์ด (Lock & Crawford, 2000 ; Porter & Smith, 1970 อ้างถึงในสัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2551, น.39) สรุปไว้สอดคล้องกันว่า ความพึงพอใจในงานเป็นความเต็มใจ ความต้องการและความปรารถนาของบุคคลที่จะทำงาน ความพึงพอใจเป็นตัวกระตุ้นซึ่งเกิดจากการชอบงาน และพยายามทำงานให้สำเร็จ ความพึงพอใจเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการจากงานและผลที่ได้รับโดยเป็นความรู้สึกทางบวกต่องานที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ความพึงพอใจยังเป็นความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คิดว่าควรจะได้รับกับสิ่งที่รู้สึกว่าได้รับในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ยังบอกถึงความสำเร็จของการปฏิบัติงาน เนื่องจากความพึงพอใจมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จขององค์กร ถ้าบุคคลในองค์กรมีความพึงพอใจในงานสูงคุณภาพของงานก็สูงตามไปด้วย แต่ถ้าบุคคลในองค์กรไม่มีความพึงพอใจในงานคุณภาพของงานก็จะต่ำไปด้วยเช่นกัน นั่นแสดงให้เห็นว่า ความพึงพอใจเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงประสิทธิผลขององค์กร ดังนั้นผู้บริหารต้องทำความเข้าใจกับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในงานให้เกิดขึ้นในองค์กรให้ได้ ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 2001, p.264) มองความพึงพอใจในงานเป็นสองลักษณะคือ ลักษณะที่หนึ่ง หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่พอใจในงานทั้งหมดโดยรวม ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงกันของร่างกาย จิตใจ และสถานการณ์แวดล้อม ตลอดจนการตอบสนองผลกระทบกับงานของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องาน และอารมณ์ทางบวกที่เกิดจากการประเมินงานของแต่ละบุคคล หรือประสบการณ์ในการทำงาน อีกลักษณะหนึ่ง มองความพึงพอใจในงานว่า อารมณ์ที่มีปฏิกิริยาต่องานของบุคคลที่เป็นผลมาจากการเปรียบเทียบที่ออกมาจริงกับผลที่คาดหวัง เช่นมองว่าความพึงพอใจในงานที่เป็นความสอดคล้องกันระหว่างระบบการสนับสนุนของสถานการณ์ในการทำงานกับความต้องการของบุคคล หรือความพึงพอใจ

ในงานเป็นแสดงความสอดคล้องระหว่างการตั้งใจของงาน ของผู้ทำงานและผลตอบแทนที่องค์กรมอบให้เขา หรือมองว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกอย่างหนึ่งเกี่ยวกับงานที่ถูกแสดงด้วยความแตกต่างระหว่างจำนวนคุณค่าของผลที่ออกมาที่บุคคลๆ หนึ่งรับรู้เกี่ยวกับจำนวนของผลที่ออกมาและเขารู้สึกว่าควรจะได้รับ

ดังนั้นจะเห็นว่า ความพึงพอใจในงานจะเกี่ยวข้องกับระบบร่างกายของบุคคลทั้งภายในและภายนอก โดยเชื่อมโยงทั้งจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ จะแสดงออกมาในรูปของการกระทำ หรือการปฏิบัติ ถ้ามีความพึงพอใจในงาน นั้นแสดงว่า ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความคาดหวังของตัวบุคคลและองค์การไปในทางทิศเดียวกัน ผลการปฏิบัติงานก็จะเป็นพอใจขององค์การตามที่ได้คาดหวังไว้เช่นกัน และมองในระดับโรงเรียน จะเห็นว่าความพึงพอใจในงานของครูถือเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจ เนื่องจากครูเป็นผู้ปฏิบัติ เป็นผู้สอนให้หลักสูตรมีประสิทธิผล เพราะความพึงพอใจในงานของครูมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนให้นักเรียนมีคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และคุณลักษณะของนักเรียนเป็นไปตามความต้องการได้โดยตรงทำงาน อีกทั้งยังทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงานกับกลุ่มอื่นเพื่อสร้างความสำเร็จในการปฏิบัติงานในโรงเรียนอีกด้วย เฮอร์แมน (Herman, 1993, p.271)

สำเนา เลียบมา (2553, น.2) ได้สรุปตัวชี้วัดความพึงพอใจจากการประเมินหลักสูตรโรงเรียนประจวบชัย พุทธศักราช 2552 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2552 ไว้ในลักษณะต่างๆ ดังนี้ 1) ประสิทธิภาพของหลักสูตร 2) การบริหารจัดการและกระบวนการใช้หลักสูตร 3 ด้านผลผลิตของหลักสูตร ได้แก่ ความพึงพอใจต่อคุณลักษณะนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนของนักเรียน

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจของครูคือ ความรู้สึกของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ที่เกิดความรู้สึกประทับใจ ชอบ เห็นด้วย เป็นไปในทางบวก หรือเกิดจากความไม่ประทับใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย เป็นไปทางลบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นักเรียน คุณลักษณะของนักเรียน และทางการบริหารของโรงเรียน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

การศึกษาแนวคิดทฤษฎีเพื่อกำหนดตัวแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การกำหนด กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเพื่อการวิจัยที่ชัดเจนและสมเหตุสมผลยิ่งขึ้น ตัวแบบในลักษณะเหตุและผลที่

ผู้วิจัยจะนำเสนอต่อไปนี้อีกได้ 3 กลุ่ม คือ 1) การศึกษาตัวแบบหรือแนวคิดเชิงทฤษฎีที่สังเคราะห์จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ตัวแบบจากผลการวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบยืนยันกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว และ 3) ผลการวิจัยที่ระบุถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะของนักเรียน และความพึงพอใจของครู ดังนี้

1. แนวคิดเชิงทฤษฎีที่สังเคราะห์จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เชียร์เรนส์ และบอสเกอร์ (Scheerens & Bosker, 1997 Cited in Hoy & Miskel, 2005, p.286) ได้จัดกลุ่มปัจจัยหรือองค์ประกอบที่แสดงถึงประสิทธิผลของโรงเรียนจากการศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีลักษณะดังนี้ 1) ความมีภาวะผู้นำ 2) หลักสูตรมีคุณภาพ เปิดโอกาสในการเรียนรู้ 3) การมุ่งเน้นความสำเร็จ 4) มีเวลาเพื่อการเรียนรู้สูงสุด 5) มีข้อมูลย้อนกลับและการกระตุ้นใจ 6) มีบรรยากาศห้องเรียนที่ดี 7) มีบรรยากาศโรงเรียนที่ดี 8) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 9) มีการส่งเสริมการเรียนรู้แบบอิสระ 10) มีการประเมินผลที่ดี 11) มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของบุคลากร 12) มีโครงสร้างการเรียนการสอนที่ดี และ 13) มีตัวแบบการเรียนการสอนที่ใหม่และทันสมัย

คาราสโก (Carasco, 1997, p.236) ได้เสนอตัวแบบความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับตัวแบบกระบวนการเชิงระบบ ประกอบด้วย กลุ่มปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน คือ กลุ่มปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนด้านปัจจัยป้อนเข้าต่างๆ เช่น นโยบายและการสนับสนุนทางการเงิน หลักสูตรมาตรฐานและการประเมินผลถึงอำนวยความสะดวก ตำรา/วัสดุอุปกรณ์ และครู ที่ประกอบด้วย การฝึกอบรมครูและการสนับสนุนด้านวิชาชีพ 2) ผู้ปกครอง และชุมชน เช่น ทักษะคิดต่อโรงเรียน การส่งเสริมการบริหารจัดการ และการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และกลุ่มปัจจัยภายในโรงเรียน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 วัฒนธรรมโรงเรียน เช่น ภาวะผู้นำประสิทธิผล คุณภาพของครู ระเบียบวินัย การบริหารหลักสูตร และความคาดหวังสูง กลุ่มที่ 2 กระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียน เช่น เวลาการเรียนรู้ในห้องเรียน วิธีการสอนที่หลากหลาย การประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง กลุ่มที่ 3 สภาพของผู้เรียน เช่น สุขภาพและความพร้อมในการเรียนรู้ และกลุ่มที่ 4 ด้านผลลัพธ์ เช่น การเข้าถึงและการบรรลุความสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความต่อเนื่องของการศึกษา และความสำเร็จทางเศรษฐกิจ/สังคม

เชียร์เรนส์ (Scheerens, 2000, p.187) ได้ทำการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน และได้นำเสนอตัวแบบบูรณาการของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลโดยมองโรงเรียนที่มีประสิทธิผลตามแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ กล่าวคือ กลุ่มปัจจัยด้านบริบท (context) ได้แก่ การที่หน่วยงานต้นสังกัดให้แรงกระตุ้นเพื่อความสำเร็จ และการพัฒนาการศึกษา

ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง จะส่งทางอ้อมต่อผลลัพธ์ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยส่งผ่านกระบวนการดำเนินงานทั้งในระดับโรงเรียนและระดับห้องเรียน ส่วนกลุ่มปัจจัยป้อนเข้า (Input) ได้แก่ ประสบการณ์ของครู ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักเรียน และการสนับสนุนของผู้ปกครอง จะส่งผลทั้งทางตรงต่อด้านผลลัพธ์ (Outputs) ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการทั้งเชิงปริมาณเชิงคุณภาพ สถานะทางเศรษฐกิจสังคม และส่งผลทางอ้อมผ่านกระบวนการดำเนินงานทั้งในระดับโรงเรียน (School level) ได้แก่ ระดับความเข้มแข็งของนโยบายที่มุ่งผลสำเร็จ ภาวะผู้นำทางการศึกษา การมีส่วนร่วมและการเห็นพ้องต้องการจากครูในการวางแผน คุณภาพของหลักสูตรในด้านเนื้อหาและโครงสร้าง บรรยากาศที่เป็นระเบียบเรียบร้อย ความสามารถในการประเมินผล และในระดับห้องเรียน (Classroom level) ได้แก่ เวลาโอกาสในการเรียนรู้ ความคาดหวังสูงต่อความก้าวหน้าของนักเรียน การกำกับติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน และการเสริมแรง เป็นต้น

สคิปเปอร์ (Skipper, 2006, p.178-180) ได้นำเสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับตัวแบบปัจจัยที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียนไว้สอดคล้องกับ เฮเนเวลด์ และเครก (Heneveld & Craig, 1996, Saunders, 2000, p.273) ซึ่งถือว่าเป็นตัวแบบที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยแนวคิดดังกล่าวยึดทฤษฎีเชิงระบบ (Systems theory) คล้ายกับตัวแบบของ Hoy & Miskel ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มปัจจัยของบริบทในระบบโรงเรียน (Context factors) ปัจจัยคุณลักษณะของผู้เรียน (Children's Characteristics) กลุ่มปัจจัยป้อนเข้า (Supporting input) เช่น การสนับสนุนอย่างดีจากผู้ปกครองและชุมชน ระบบการศึกษา และวัสดุอุปกรณ์อย่างพอเพียงจะมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของนักเรียน (Student outcome) ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ทักษะทางสังคมและเศรษฐกิจสังคม ภายใต้องค์ประกอบและกระบวนการดำเนินงานของโรงเรียน ได้แก่ กลุ่มบรรยากาศของโรงเรียน (School climate) กลุ่มสภาพการณ์/เงื่อนไข (Enabling conditions) และกลุ่มกระบวนการเรียนการสอน (Teaching/ learning process)

อำรุง จันทวานิช (2547, น.142) ให้ทัศนะเกี่ยวกับโรงเรียนคุณภาพ (Quality school) ไว้ในหนังสือ “แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ (Guidelines on the Best Practice for Quality School)” โดยมุ่งเสนอแนวทางการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพสูงทัดเทียมกันตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ข้อคิดข้อคิดและแนวทางที่นำเสนอขึ้นจะเป็นนิยามตัวแบบวิเคราะห์เชิงระบบที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการศึกษาวิจัยที่ค้นพบนำไปสู่การกำหนดองค์ประกอบและตัวชี้วัดความเป็นโรงเรียนคุณภาพ รวมทั้งการดำเนินงานสู่โรงเรียนคุณภาพที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักความเป็นโรงเรียนที่ดี (Good school) ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งระบบ

คือ ด้านบริบท (Context) ได้แก่ สภาพแวดล้อม ด้านปัจจัย (Input) ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากร วัสดุ เทคโนโลยี และงบประมาณ ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้ การบริหารจัดการ และการประกันคุณภาพการศึกษา และด้านผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ ผู้เรียน และโรงเรียน ภายใต้อำนาจในการคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งหวังให้บังเกิดความเสมอภาคของการให้บริการการศึกษาแก่เด็กไทยทุกคนมีความเท่าเทียมกันในคุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียน และลดความเหลื่อมล้ำในคุณภาพของผลผลิต ซึ่งจากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวสามารถกำหนดองค์ประกอบความเป็นโรงเรียนคุณภาพตามกรอบแนวคิดในมิติองค์ประกอบเชิงระบบจำนวน 8 ปัจจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านบริบท ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียนดี มีสังคม บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ 2) ปัจจัยด้านทรัพยากรบุคคล ได้แก่ ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามืออาชีพ และจำนวนพอเพียง 3) ปัจจัยด้านทรัพยากรวัสดุ เทคโนโลยีและงบประมาณ ได้แก่ (1) ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนมาตรฐาน (2) หลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น (3) สื่อ/อุปกรณ์เทคโนโลยีทันสมัย (4) แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน หลากหลาย และ (5) งบประมาณมุ่งเน้นผลงาน 4) ปัจจัยด้านกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ (1) การจัดการ กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด และ (2) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน 5) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การบริหารจัดการดีใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้นการมีส่วนร่วม 6) ปัจจัยด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การประกันคุณภาพการศึกษามี ประสิทธิภาพเป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารโรงเรียน 7) ปัจจัยด้านผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนมีคุณภาพ มาตรฐาน มีการพัฒนาการทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เรียนต่อและประกอบอาชีพได้ และ 8) ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ (1) โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน และ (2) โรงเรียนเป็น แบบอย่างและให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและโรงเรียนอื่น

ภารดี อนันต์นาวี (2546, น.154) ได้ศึกษาและทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนด ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนไว้ดังนี้ 1) สถานการณ์โรงเรียน 2) คุณลักษณะผู้นำของ ผู้บริหาร และ 3) บรรยากาศของโรงเรียน ส่งผลทางตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของโรงเรียน

วิโรจน์ สารรัตน์ (2548, น.234) ได้ศึกษาวิเคราะห์งานเขียนของนักวิชาการต่างประเทศ ซึ่งผลการวิเคราะห์ได้กำหนดดัชนีตัวชี้วัดที่สำคัญเกี่ยวกับปัจจัยการพัฒนาความมีประสิทธิภาพของ โรงเรียน ไว้ 7 ประการ ดังนี้ 1) ผู้บริหารโรงเรียนมีการแสวงหางบประมาณ หรือแสวงหา ความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนอย่างพอเพียง 2) ผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการบริหารงานและเพื่อการเรียนการสอนได้อย่างพอเพียงและมีคุณภาพ 3) ผู้บริหารโรงเรียน จัดสภาพแวดล้อมให้ นักเรียนมีความพร้อมเพื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรและจัดกิจกรรมเสริมต่างๆ

ได้อย่างเหมาะสม 4) ผู้บริหารโรงเรียนจัดให้มีเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอนตามศักยภาพ
 5) ผู้บริหารโรงเรียนจัดให้มีแผนงานทางวิชาการที่ดี และจัดเวลาในการเรียนการสอนอย่าง
 เหมาะสม 6) ผู้บริหารโรงเรียนจัดให้มีการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และ
 7) ผู้บริหารโรงเรียนเน้นความมีคุณภาพเชิงระบบ ทั้งในด้านหลักสูตร การเรียนการสอน และ
 การประเมินผล

กมลวรรณ รอดจ่าย (2552, น.225) ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน
 ขนาดเล็ก ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่ศึกษาขึ้น
 ประกอบด้วย 8 ตัวแปร ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) สมรรถนะของครูและบุคลากรทาง
 การศึกษา 3) การบริหารจัดการ 4) การจัดการเรียนรู้ 5) การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้
 6) การมีส่วนร่วมของชุมชน 7) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 8) ประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

พิมพ์พรณ สุริโย และคณะ (2551, น.156) ได้ศึกษาปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล
 ต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 สามารถกำหนดปัจจัยออกเป็น 4 ด้านคือ 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) ด้าน
 การตัดสินใจ 3) ด้านวิสัยทัศน์ และ 4) ด้านการติดต่อสื่อสาร

ญาณิศา บุญจิตร (2552, น.143) ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของ
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยกำหนดปัจจัยออกเป็นปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ 1) กระบวนการภายใน
 2) ผู้รับบริการ 3) การเงิน 4) การเรียนรู้และการพัฒนา 5) สภาพแวดล้อมภายนอก 6) นโยบาย
 การบริหารและการปฏิบัติ 7) โครงสร้างองค์กร 8) คุณภาพบุคลากร 9) ลักษณะงาน 10) ลักษณะ
 ผู้รับบริการ เทคโนโลยี และ 11) วัฒนธรรมองค์กร

นิภา อุตตรา (2553, น.127) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของโรงเรียนสตรี
 ระนอง พบว่า โรงเรียนสตรีมีปัจจัยหลายอย่างที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนกล่าวคือ
 ด้านลักษณะขององค์กร ด้านลักษณะของบุคคลในองค์กร ด้านนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ
 และด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม

สุทธนา อันเกียรติพงษ์ (2553, น.215) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการที่
 เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ปัจจัยที่พบต่อการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียน
 ด้านการบริหารจัดการ ด้านครูและบุคลากรอื่นๆ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และ
 ด้านกระบวนการจัดการศึกษาหรือการเรียนการสอน

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551, น.196) ทำการวิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารที่อิทธิพลต่อ
 ประสิทธิภาพของโรงเรียน การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ พบว่าอิทธิพล
 ทางตรง ทางอ้อมและอิทธิพลโดยรวมที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประกอบด้วย ปัจจัย 4

ตัวแปร คือ 1) ปัจจัยสมรรถนะของโรงเรียน 2) ปัจจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ และปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน

จากการศึกษาวิเคราะห์ตัวแบบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ตามหลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ดูความเหมือนความต่างของปัจจัย และสังเคราะห์เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปเป็นตัวบ่งชี้ของปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์ความเป็นสาเหตุของประสิทธิผล

นักวิชาการ/ผู้วิจัย ตัวบ่งชี้ปัจจัย	Kreitner (1983)	Chrispeels & Wasson(1987)	Sheerens & Bosker (1997)	Heneveld (1995)	Sheerens (2001)	Skipper (2006)	Hoy & Miskel (2005)	อำรุง จันทพานิช (2547)	วิโรจน์ สารรัตนะ (2548)	ภารดี อนันต์นที (2545)	กมลวรรณ รอดด้าย (2552)	พิมพ์พรณ สุวิไล และคณะ	ญาศิลา บุญจิตรี (2552)	นิภา อุดรา (2553)	ศุภรดา อันเกียรติพงษ์ (2553)
ด้านวิสัยทัศน์/เป้าหมาย/พันธกิจ								✓				✓			
ภาระงาน	✓												✓		
โครงสร้าง/ระบบโรงเรียน	✓	✓			✓		✓	✓					✓	✓	
เทคโนโลยี/ทรัพยากร	✓				✓			✓					✓		
ครู/บุคลากร	✓				✓			✓			✓		✓	✓	✓
การสนับสนุนของชุมชน			✓					✓							✓
ความเชื่อมั่นในนักเรียน							✓								
ด้านกระบวนการ/บริหารยุทธวิธี	✓							✓			✓		✓		✓
การบริหารจัดการ									✓					✓	✓
ภาวะผู้นำ/ผู้นำทางวิชาการ			✓			✓				✓					
ผู้นำการเปลี่ยนแปลง								✓				✓			
กระบวนการเรียนรู้		✓				✓					✓		✓		
การให้ข้อมูลป้อนกลับ			✓												
การประเมินผลการเรียนรู้			✓												
การมีส่วนร่วม/การตัดสินใจ			✓									✓			
บรรยากาศ/สภาพแวดล้อม			✓				✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
สถานการณ์โรงเรียน										✓					
วัฒนธรรมโรงเรียน		✓		✓											
การเงิน/งบประมาณ									✓				✓		
ทรัพยากร/วัสดุอุปกรณ์				✓			✓	✓	✓						
หลักสูตรการเรียนรู้อ			✓	✓											
ตัวแบบที่ทันสมัย			✓												
นโยบายสนับสนุน				✓							✓		✓		

ความคาดหวังสูง						✓								
การประกันคุณภาพ								✓						

จากนั้นได้ทำการสังเคราะห์ปัจจัยที่คล้ายคลึงกันหรือสามารถจัดเป็นกลุ่มปัจจัยเดียวกันได้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดชื่อปัจจัยใหม่ให้มีความครอบคลุมกับคำอธิบายของปัจจัยที่คล้ายคลึงกัน ส่วนปัจจัยบางปัจจัยได้ตัดออกเนื่องจากไม่สอดคล้องกับสภาพและบริบทไทยและโรงเรียนในจังหวัดชัยภูมิ จึงได้กำหนดปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในจังหวัดชัยภูมิที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 สมรรถนะขององค์กร

ปัจจัยที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการ

ปัจจัยที่ 3 การจัดการกระบวนการเรียนรู้

ปัจจัยที่ 4 บรรยากาศของโรงเรียน

ปัจจัยสมรรถนะขององค์กร

สมรรถนะ (Competency) เป็นปัจจัยในการทำงานที่เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้แก่องค์กร โดยเฉพาะการเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพราะสมรรถนะเป็นปัจจัยช่วยให้พัฒนาศักยภาพของบุคคลากรเพื่อให้ส่งผลไปสู่การพัฒนาองค์กร ดังนั้นองค์กรต่างๆ จึงพยายามเอาสมรรถนะมาใช้เป็นปัจจัยในการบริหารองค์กรในด้านต่างๆ เช่น การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนางานบริการ หรือภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นต้น (เทียน ทองแก้ว, 2549, น.218) แนวคิดของสมรรถนะดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่ดีของบุคคลในองค์กรกับระดับทักษะ ความรู้ และความสามารถ แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1973, p.231) จำแนกได้ 5 ประเภท ได้แก่ สมรรถนะส่วนบุคคล สมรรถนะเฉพาะงาน สมรรถนะหลัก สมรรถนะในงาน และสมรรถนะขององค์กร ในกรณีสมรรถนะขององค์กรนั้นเป็นความสามารถเฉพาะในการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้นสมรรถนะขององค์กรจึงเป็นปัจจัยทางการบริหารที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จขององค์กร

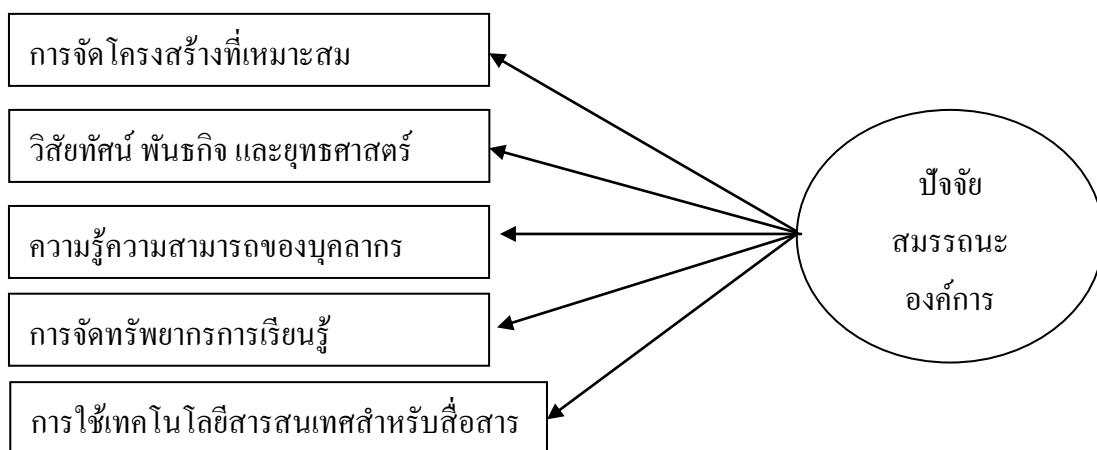
ธงชัย สันติวงษ์ (2539, น.234) กล่าวว่าสมรรถนะขององค์กรเป็นปัจจัยทางการบริหารจัดการซึ่งประกอบด้วย คน (man) เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะก่อให้เกิดผลสำเร็จกับกิจการ ได้อย่างมาก เครื่องจักร (machine) เป็นวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า เงินทุน (money) เป็นปัจจัยที่สำคัญในการสนับสนุนและจัดทรัพยากรเพื่อเอื้ออำนวยให้กิจกรรมขององค์กรดำเนินไปอย่างราบรื่น ส่วนวัสดุสิ่งของ (material) ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีคุณค่าสูงสุดไม่ต่างจากปัจจัยอื่น เพราะวัสดุสิ่งของต้องมีการจัดหามาใช้ดำเนินการผลิตหรือการบริการตลอดเวลา ในขณะที่ Public Service Commission of Canada (2006) สรุปว่าสมรรถนะขององค์กรประกอบด้วย 1) การวางแผนงาน 2) การจัดการทรัพยากร 3) การเผชิญกับภาวะวิกฤติ 4) การทำงานให้ลุล่วง 5) การวัดความก้าวหน้า และ 6) ความเสี่ยงภายใต้การวางแผน

สำหรับในองค์กรที่เป็นโรงเรียน หรือสถานศึกษานั้น ตัวชี้วัดสมรรถนะขององค์กรสามารถวัดได้จากการที่โรงเรียนมีการจัดอาคารสถานที่ ภูมิทัศน์อย่างเป็นระบบและมีการดูแลบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ (ธงชัย สันติวงษ์, 2539, น.59, ฟรีดี้ (Preedy, 1993) สอดคล้องกับแนวคิดของ สเตียร์ส (Steers, et. Al., 1985, p.238) ที่ให้ทัศนะขององค์กรว่าเป็นการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดผลสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้จำแนกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารองค์กรให้มีประสิทธิผลเป็น 4 องค์ประกอบคือ 1) ลักษณะขององค์กร 2) ลักษณะสภาพแวดล้อมซึ่งรวมถึงภาวะเศรษฐกิจและการตลาด 3) ลักษณะของผู้ปฏิบัติงานในองค์กร และ 4) นโยบายและการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

กิตติ บุญนาค (2541, น.47) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับกรอบแนวคิดการบริหารองค์กรยุคใหม่ที่มีอิทธิพลต่อการแข่งขันว่าจะต้องมีองค์ประกอบเพื่อเพิ่มสมรรถนะขององค์กรดังนี้ 1) การลดขั้นตอนการทำงาน 2) โครงสร้างการจัดองค์กรที่มีความคล่องตัว 3) การกระจายอำนาจต่อเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน 4) การสื่อสารที่ดีภายในองค์กร 5) การนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ 6) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสม และ 7) ระบบข้อมูลภายในและภายนอกองค์กรต้องมีคุณภาพและทันเวลา

สรุปได้ว่าสมรรถนะขององค์กรเป็นความสามารถเฉพาะในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย 1) การจัดโครงสร้างที่เหมาะสม 2) วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ 3) ความรู้ความสามารถของบุคลากร 4) การจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ และ 5) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับสื่อสารและการบริหาร

จากสังเคราะห์ตัวชี้วัดปัจจัยข้างต้นสามารถเขียนเป็นแบบการชี้วัดปัจจัยสมรรถนะองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนตามปัจจัยที่ 1 ได้ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ตัวบ่งชี้การวัดปัจจัยสมรรถนะองค์กร

ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ

บทบาทหลักของผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องให้ความสำคัญต่อการเป็นผู้นำทางวิชาการนั้น ได้รับความสนใจมากขึ้นตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา โดยระบุหน้าที่สำคัญประการแรกของผู้บริหารโรงเรียนคือต้องรับผิดชอบดูแลการเรียนรู้ของนักเรียน อย่างไรก็ตามนักวิชาการก็ยังหาคำนิยามที่ชัดเจนร่วมกันของคำว่า “instructional leadership” ไม่ได้ ซึ่งในระยะแรกระบุว่าผู้นำทางวิชาการหมายถึง ผู้บริหารที่มีหน้าที่กำหนดความคาดหวังไว้ในระดับสูง เป็นผู้ดูแลตรวจสอบแผนการเรียนการสอน การนิเทศชั้นเรียน และเป็นผู้กำกับดูแลการใช้หลักสูตรของโรงเรียนเป็นต้น ต่อมาในช่วงทศวรรษที่ 1990 สังคมเริ่มให้ความสำคัญเกี่ยวกับมาตรฐานของความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้โดยสถาบันผู้นำทางการศึกษาของสหรัฐอเมริกาได้ระบุบทบาทความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน เพิ่มเติมจากการบริหารงานประจำที่เคยทำปกติอยู่แล้ว เช่น จะต้องเป็นผู้นำการเรียนรู้ของนักเรียน ต้องมีความรอบรู้ทั้งเนื้อหาสาระทางวิชาการและเทคนิคที่สอนวิธีสอน ต้องทำงานร่วมกับครูในการเสริมสร้างทักษะที่เข้มแข็งให้แก่ครูร่วมกันเก็บข้อมูลวิเคราะห์และใช้ข้อมูลเพื่อเสริมสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความสามารถในการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย ฯลฯ เป็นต้น และมีส่วนร่วมในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือจะต้องมีทักษะด้านภาวะผู้นำสูง มีความรู้ความเข้าใจต่อการใช้อำนาจหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ในประเด็นดังกล่าวอย่างชาญฉลาดเกิดผลสำเร็จนั่นเอง

นอกจากนี้ นิยามดังกล่าวได้ถูกขยายความเพิ่มเติมโดย คิง (King, 2002, p.284) ที่สรุปว่า อะไรก็ตามที่ผู้นำต้องทำเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงด้านการเรียนการสอน อย่างไรก็ดีแม้ทุกฝ่ายต่างเห็นพ้องต้องกันถึงความสำคัญของผู้นำทางวิชาการ แต่กระบวนทัศน์ในเรื่องนี้ยังขาดความชัดเจนในแง่ไม่มีทฤษฎีรองรับเพียงพอ นอกจากระบุถึงปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของการเป็นผู้นำทางวิชาการ เช่น การมีวิสัยทัศน์ที่ดีต่อการเรียนการสอน การมีเกณฑ์มาตรฐานที่เข้มงวด การใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาวิชาชีพ การสร้างแหล่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นต้น สรุปว่าผู้นำทางวิชาการจะเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะ พฤติกรรม และกระบวนการต่างๆ ที่บุคคลต้องการ และเพื่อให้มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงมีคำที่ใช้คล้ายคลึงกันอยู่หลายคำ เช่น ภาวะผู้นำทางวิชาการ หรือภาวะผู้นำด้านการเรียนการสอน (Instructional leadership) ภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational leadership) ภาวะผู้นำการเรียนรู้ (Lerning leader) หรือภาวะผู้นำโรงเรียน (School leadership)

เวเบอร์ (Weber, 1996, p.324) ได้สรุปองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการไว้ดังนี้ คือ 1) การให้คำนิยามพันธกิจของโรงเรียน เป็นกระบวนการความร่วมมือและการสะท้อนผลต่อการพัฒนามีความชัดเจนและตรงไปตรงมาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2) การจัดการหลักสูตรและ

การสอน มีความสอดคล้องกับพันธกิจของโรงเรียน 3) การส่งเสริมบรรยากาศทางบวกในการเรียนรู้ 4) การสังเกตและการปรับปรุงการเรียนการสอน และ 5) การประเมินการเรียนการสอน เป็นต้น

ไลท์วูด และดุก (Leithwood & Duke, 1999, p.285) ได้ทำการวิเคราะห์ห้บทความด้านภาวะผู้นำทางการศึกษาพบว่ามีแนวคิดสำคัญด้านภาวะผู้นำอยู่ 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) ด้านการส่งเสริมคุณธรรม 4) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม 5) ด้านการบริหารจัดการ และ 6) ด้านความรู้เท่าทันสถานการณ์

เบส (Base, 2004, p.247) ได้สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการจากแนวคิดของฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, p.221-224) ได้ข้อสรุปว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพิจารณาได้จากองค์ประกอบย่อยๆ ดังนี้คือ 1) การจัดกรอบแนวคิดเป้าหมายของโรงเรียน 2) การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน 3) การให้คำปรึกษาและการประเมินการเรียนการสอน 4) การประสานงานเกี่ยวกับหลักสูตร 5) การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน 6) การใช้เวลาในการเรียนการสอน 7) การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ 8) การบำรุงรักษา 9) การจัดสิ่งจูงใจให้ครูผู้สอน 10) การควบคุมมาตรฐานของวิชาการ และ 11) การจัดสิ่งจูงใจให้นักเรียนซึ่งมีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการของ Murphy ที่แบ่งองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการเป็น 4 องค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น

ในโรงเรียน ภาวะผู้นำมีความสำคัญยิ่ง ความเจริญก้าวหน้า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีมาตรฐานของการจัดการศึกษา การนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ฯลฯ ผู้นำในสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการดำเนินการให้ตัวแปรเหล่านี้ได้รับการจัดการให้ไปในทิศทางที่ถูกต้อง และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะนักเรียนควรจะเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงคำว่า ผู้นำ (Leader) และ ความเป็นผู้นำ (Leadership) มีนักการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายดังนี้

ฟีเดเลอร์ (Fiedler, 1967, p.248) ผู้นำ หมายถึง บุคคลในกลุ่มซึ่งได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ควบคุมหรือประสานงานกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับภารกิจของกลุ่ม

ราล์ฟ เอ็ม. สโตกคิล (Ralph. M. Stogdill อ้างถึงใน ทองใบ สุตชาติ, 2550, น.14-16) ให้คำนิยามไว้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการธำรงรักษาให้เป็นไปตามโครงสร้างของความคาดหวังและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ดูบริด (DuBrin, 1998 อ้างถึงใน รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2544, น.87) กล่าวถึงผู้นำว่าเป็นบุคคลที่ทำให้องค์การเจริญก้าวหน้าและบรรลุผลสำเร็จ โดยเป็นผู้ที่มีบทบาทแสดงความสัมพันธ์

ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชา หรือเป็นบุคคลที่ก่อให้เกิดความมั่นคงและช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

วิกาคา คูปตานนท์ (2544, น.137) กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถในการที่จะทำให้องค์การดำเนินไปอย่างก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมาย โดยการใช้อิทธิพลเหนือทัศนคติและการกระทำของผู้อื่น

กล่าวโดยสรุปว่าภาวะผู้นำ คือ กระบวนการมีอิทธิพล (Influence) กันและกันระหว่างผู้นำและผู้ตาม เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ (Achieve organizational objectives) และเกิดแบบเปลี่ยนแปลง มี 5 องค์ประกอบหลักดังนี้ คือ องค์ประกอบที่ 1 ผู้นำและผู้ตาม (Leaders-followers) การมีอิทธิพลระหว่างผู้นำและผู้ตาม เป็นแบบสองทาง ไม่ได้หมายถึงเฉพาะผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตามเท่านั้น ดังนั้น ผู้ตามก็สามารถแสดงบทบาทภาวะผู้นำได้เมื่อจำเป็น และผู้นำที่ดีก็สามารถจะปรับบทบาทเป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ตาม และผู้นำที่ดีมักจะพัฒนาทักษะภาวะผู้นำให้แก่ผู้ตาม องค์ประกอบที่ 2 การมีอิทธิพล (influence) เป็นกระบวนการของ ตามในการนำความคิดนั้นไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดแบบเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบที่ 3 วัตถุประสงค์ขององค์การ(organizational objectives) ที่ผู้นำจะต้องกำหนดขึ้นจากการมีส่วนร่วม มีทิศทาง และมีความท้าทาย นำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผล องค์ประกอบที่ 4 แบบเปลี่ยนแปลง (change) การมีอิทธิพลและการกำหนดวัตถุประสงค์องค์การใดๆ ต้องมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งใหม่ ให้ก้าวทันต่อสังคมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และองค์ประกอบที่ 5 คน (people) ในการทำงานนั้นผู้นำและผู้ตามจะเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นอีกหลายคนหลายกลุ่ม จึงจะต้องแสดงภาวะผู้นำและช่วยเหลือให้บุคคลเหล่านั้นประสบผลความสำเร็จด้วย

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550, น.8) กล่าวว่า การให้ความหมายของคำว่า ความมีประสิทธิภาพของภาวะผู้นำนั้น ขึ้นอยู่กับการเลือกใช้ตัวแปร (Variables) ฟิเดเลอร์ (Fiedler) เจ้าของทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์ให้คำนิยามของ ความมีประสิทธิภาพของภาวะผู้นำในแง่การปฏิบัติงานของกลุ่มว่า “ผู้นำจะมีประสิทธิภาพต่อเมื่อกลุ่มของตนสามารถปฏิบัติงานบังเกิดผลดี” และตามทัศนะของเฮาส์ (House) เจ้าของทฤษฎีวิถีทาง เป้าหมาย กล่าวว่าความพึงพอใจของผู้ตาม (Follower Satisfaction) เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพิจารณาความมีประสิทธิภาพของผู้นำ จึงให้คำนิยามว่า “ผู้นำจะมีประสิทธิภาพต่อเมื่อผู้ตามของตนบังเกิดความพึงพอใจ” ส่วนกลุ่มนักวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพและภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ ให้นิยามความมีประสิทธิภาพ คือ “ความสำเร็จของผู้นำที่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในขอบเขตภาพกว้างขึ้นในองค์การ” ดังนั้นการเลือกใช้คำนิยามความมีประสิทธิภาพจึงขึ้นอยู่กับประเด็นความสนใจและองค์ประกอบอื่น ๆ ของความมีประสิทธิภาพที่ต้องการ

นอกจากนี้ Luthans, (1989 อ้างถึงใน สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2548, น.8) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการวัดความมีประสิทธิภาพของภาวะผู้นำ โดยแยกเป็น 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ (Effective Managers) ได้แก่ ผู้ที่สามารถทำให้พนักงานมีผลงานดีและมีความพึงพอใจด้วย และประเด็นที่ 2 ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ (Successful Managers) ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนให้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ต่อมาได้ศึกษาพบว่าทั้ง 2 กลุ่มมีภารกิจที่เป็นแบบของกิจกรรมต่างๆ ไม่เหมือนกัน กล่าวคือ ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับกิจกรรมเพื่อการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชา การบริหารความขัดแย้ง การจัดฝึกอบรมกิจกรรม ด้านการพัฒนาและการจูงใจพนักงาน ในขณะที่ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะไม่มุ่งที่พนักงาน แต่จะให้ความสำคัญในเรื่องการสร้างเครือข่าย (Networking) ซึ่งเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม และกิจกรรมเชิงการเมือง (Politicking) เป็นหลัก

ลูธานส์ (Luthans Freeman, 1995, p.145-147) ยังพบอีกว่า มีผู้บริหารเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่เป็นทั้งผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพและเป็นผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จรวมอยู่ในตนเอง ในการบริหารองค์การนั้น ผู้นำต้องใช้ภาวะความเป็นผู้นำทั้งสองแบบให้ความสมดุล และเหมาะสม ไม่นั่นที่ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ หรือผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จอย่างใดอย่างหนึ่งมากเกินไป ปัจจุบันในการวัดความมีประสิทธิภาพภาวะผู้นำ มีองค์ประกอบที่สำคัญจะต้องพิจารณา 3 ประการ ดังนี้ ประการที่ 1 มีการบรรลุเป้าหมาย (Goal achievement) ซึ่งประกอบด้วย การบรรลุเป้าหมายด้านการเงิน (Financial goals) ผลผลิตหรือบริการที่มีคุณภาพ (Quality products of services) ความสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า (Needs of customers) ได้ดี เป็นต้น ประการที่ 2 มีกระบวนการและการดำเนินการภายในองค์การที่ราบรื่น (Internal smooth process) มีบรรยากาศของความรักความสามัคคีอย่างเหนียวแน่นของกลุ่ม (Group cohesion) มีความพึงพอใจของผู้ตาม (Follower satisfaction) และการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ (Effective operations) และประเด็นที่ 3 ความสามารถยืดหยุ่นต่อปัจจัยภายนอก (External adaptability) ซึ่งหมายถึงความสามารถของกลุ่มในการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาไปสู่ความสำเร็จได้ดี สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกภายนอก

ส่วนผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง จะมีคุณลักษณะที่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญขึ้นในองค์การ เป็นผู้นำที่มีความสามารถในการนำการเปลี่ยนแปลงโดยการสร้างวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และวัฒนธรรมขององค์การ ไปกับการส่งเสริมให้เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์ให้ได้ผลงาน ผลิตภัณฑ์ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ อีกด้วย ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงจะไม่ใช้แรงจูงใจทางวัตถุเพื่อมีอิทธิพลเหนือผู้ตาม แต่จะเน้นการใช้สิ่งที่มีลักษณะเชิงนามธรรมมากกว่า เช่น การใช้วิสัยทัศน์ (Vision) ค่านิยมร่วม (Shared values) และการสร้างความสัมพันธ์ต่อกัน (Consideration) การพยายามทำให้

กิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้ความหมายเชิงคุณค่า การสร้างความเข้าใจและความรู้สึกร่วมของผู้ตาม โดยตลอดกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง ความเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง จึงขึ้นอยู่กับคุณลักษณะเฉพาะตัวของผู้นำ เช่น ค่านิยม (Values) ความเชื่อ (Beliefs) และคุณลักษณะอื่น เช่น ความมีบารมีหรือความเสน่ห์หา (Charisma) ของผู้นำเองมากกว่าการใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้นำกับผู้ตาม ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงจะเน้นที่ “ความมีประสิทธิภาพ” (Effectiveness) ของงาน ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และซับซ้อนของโลกยุคปัจจุบัน ความเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงจึงเหมาะสมและมีการนำไปใช้ในแทบทุกองค์กรอย่างแพร่หลาย

ตามแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน มีการให้ความหมายของภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปไว้แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะสรุปความหมายของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้ดังนี้ เช่น

บาส (Bass, 1985 อ้างถึงใน Schultz, D. P., & Schultz, S. E., 2001, p.44-45) ให้ความหมายไว้ว่า ผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง มีพฤติกรรมที่มีความชัดเจนมากกว่า พวกเขาไม่ได้ถูกจำกัดโดยการรับรู้ของผู้ตาม ผู้นำต้องตั้งใจทำงานเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนรูปแบบข้อเสนอของลูกน้อง และปรับปรุงข้อเสนอเสียใหม่ มากกว่าที่จะเชื่อว่าต้องทำงานให้ตรงกับความคิดหวังของลูกน้อง

มัสชินสกี (Mushinsky, อ้างถึงใน รัตติกรณ์ ังวิศาล, 2551, น.32) ให้ความหมายภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง ไว้ว่า เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและสมมุติฐานของสมาชิกในองค์กร และสร้างความผูกพันในการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ขององค์กร ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวข้องกับอิทธิพลของผู้นำที่มีต่อผู้ตาม แต่ผลกระทบของอิทธิพลนั้นเป็นการให้อำนาจแก่ผู้ตามให้กลับมาเป็นผู้นำ และเป็นผู้ที่เปลี่ยนแปลงหน่วยงานในกระบวนการการเปลี่ยนแปลงองค์กร และถูกมองว่าเป็นกระบวนการร่วมและเกี่ยวข้องกับ การดำเนินการของผู้นำในระดับต่างๆ ในหน่วยงานย่อยขององค์กร

ชูลทซ์ (Schultz, 1998, p.211) ให้ความหมายภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง ไว้ว่า ความเป็นผู้นำซึ่งผู้นำไม่ได้ถูกจำกัดโดยการรับรู้ของผู้ตาม แต่มีอิสระในการกระทำ ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนรูปแบบมุมมองของผู้ตาม

นิตย์ สัมมาพันธ์ (2546, น.54) ให้ความหมายภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง ว่า ผู้นำที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้บุคคลจำนวนมากลงมือทำมากกว่าเดิมจนไต่ระดับขั้นสู่เพดานการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น

รัตติกรณ์ ังวิศาล (2544, น.42) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง หมายถึง ระดับพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงให้เห็นในการจัดการหรือการทำงาน เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน โดยการเปลี่ยนสภาพหรือเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานให้สูงขึ้น

กว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของกลุ่ม จูงใจให้ผู้ร่วมงานมองไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขาไปสู่ประโยชน์ของกลุ่ม หรือสังคม เจมส์ สปีลแลน (James Spillane 2006, p.87) กล่าวว่า การกระจายภาวะผู้นำ มีความหมายกว้างกว่าคำว่า ภาวะผู้นำร่วม (Shared leadership) แต่เป็นวิวัฒนาการของแนวคิดที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ ซึ่งเปลี่ยนไปจากการให้ความสำคัญต่อผู้นำสูงสุดเพียงคนเดียวหรือกลุ่มเดียว ไปสู่ภาวะผู้นำที่กระจายไปยังบุคคลอื่นทั่วทั้งองค์กร ในลักษณะที่มีความสัมพันธ์ต่อกันแบบโครงข่ายใยแมงมุมของภาวะผู้นำ

ไรลีย์ (Riley, 2000, p.62) ให้ทัศนะไว้ว่า การกระจายภาวะผู้นำ เป็นเครือข่ายของความสัมพันธ์ ระหว่าง คน โครงสร้าง และวัฒนธรรม มากกว่าที่จะเป็นภาวะผู้นำของบุคคลเดียวที่เป็นอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียน

ส่วน ฟูลแลน (Fullan, 2004, p.113) เชื่อว่า ผู้นำที่ดีต้องสร้างผู้นำที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับขององค์กร จึงเป็นหน้าที่สำคัญของผู้นำสถานศึกษา ที่จะต้องเตรียมผู้นำรุ่นต่อไป ไว้รองรับความต้องการของโรงเรียนในอนาคต โดยแนวคิดการกระจายภาวะผู้นำ น่าจะเป็นทางเลือกที่ดีทางหนึ่งในกระบวนการสร้างผู้นำรุ่นใหม่ให้แก่สถานศึกษา

แรลลิน (Raelin, 2004, p.131) กล่าวว่า การกระจายภาวะผู้นำ หมายถึงสถานการณ์หรือบริบทขององค์กรที่มีผู้นำหลายคนต่างหมุนเวียนเข้ามารับบทบาทความเป็นผู้นำ ในส่วนงานที่ตนถนัดหรือมีความสนใจเป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นแนวคิดเหมาะสมกับการทำงานเป็นทีมแบบที่งานที่บริหารจัดการเบ็ดเสร็จในตนเอง หรือ Self-Managed Team, (SMT)

วิทลีย์ (Wheatley, 1999, p.24) ให้ทัศนะว่า แนวคิดที่ดีที่สุดเมื่อพูดถึงภาวะผู้นำ ก็คือควรมองในแง่พฤติกรรม มากกว่าด้านบทบาทหรือตำแหน่งของบุคคลที่ลดหลั่นตามลำดับในโครงสร้างแบบเก่าขององค์กร และไม่มีบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่คาดหวังว่าต้องแสดงภาวะผู้นำได้ดีในสถานการณ์ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ภาวะผู้นำมิใช่เป็นเรื่องของบุคคลใดบุคคลหนึ่งแต่แพร่กระจายออกไปอย่างกว้างขวางทั่วทั้งองค์กร

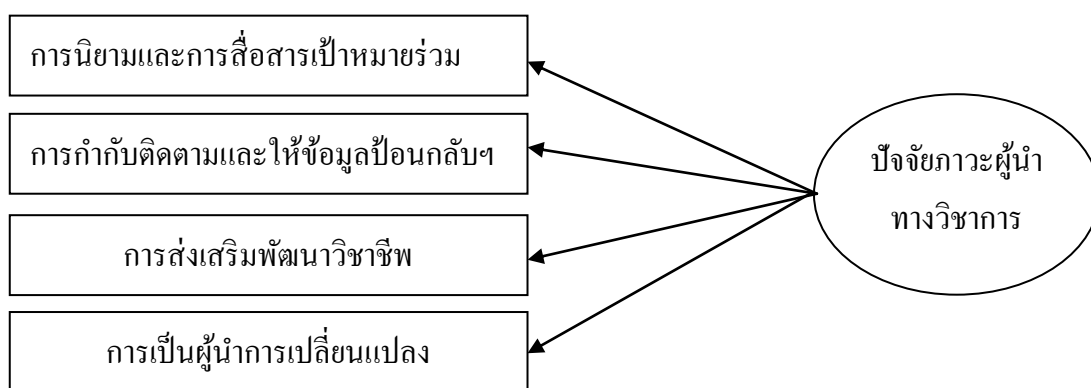
สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการในทัศนะของนักวิชาการไทยนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, น.54) ได้กำหนดเกณฑ์คัดเลือกผู้บริหารศึกษาด้านแบบเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการโดยเน้นความเป็นผู้นำความเปลี่ยนแปลงไว้ 5 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบที่ 1 มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบที่ 2 มีความเป็นผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน องค์ประกอบที่ 3 ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 4 มีศักยภาพในการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ และองค์ประกอบที่ 5 มีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้ตลอดเวลา

จากการศึกษาวิเคราะห์กรอบแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการที่ใช้ในการวิจัย 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การนิยามและการสื่อสารเป้าหมายร่วม องค์ประกอบที่ 2 การกำกับติดตามประเมินผลกระบวนการเรียนการสอน องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ และองค์ประกอบที่ 4 การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับทฤษฎีการตั้งเป้าหมายของ ล็อกและลาธัม (Locke & Latham, 1990, 1995) ที่มีสมมติฐานว่าการตั้งเป้าหมายที่ท้าทายช่วยจูงใจบุคคลให้เพิ่มผลสัมฤทธิ์ต่อเป้าหมายต่างๆ และการให้ข้อมูลป้อนกลับมีความสำคัญต่อพลังในการจูงใจ ยิ่งไปกว่านั้น บุคคลอาจต้องการทรัพยากรหรือโอกาสต่างๆ ในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อช่วยในการพัฒนางานอันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ

สรุปได้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง องค์ประกอบที่เกี่ยวกับจิตลักษณะพฤติกรรม และกระบวนการต่าง ๆ ที่ผู้บริหารโรงเรียนใช้เพื่อมีอิทธิพล หรือส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ประกอบด้วย การนิยามและการสื่อสารเป้าหมายร่วม การกำกับติดตามและให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ และ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

จากสังเคราะห์ตัวชี้วัดปัจจัยข้างต้นสามารถเขียนเป็นแบบตัวชี้วัดปัจจัยผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนตามปัจจัยที่ 2 ได้ ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ตัวบ่งชี้การวัดปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ

ปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของชีวิต และแสดงว่าบุคคลผู้หนึ่งมีความเจริญก้าวหน้าการเรียนรู้จึงเป็นหัวใจของการศึกษา หน้าทีของสถานศึกษาก็คือ “การจัดกระบวนการเรียนรู้” อย่างได้ผลนั่นเอง (สุมน อมรวิวัฒน์, 2544, น.67) คำว่าการเรียนรู้มีขอบเขตที่ควบคุม

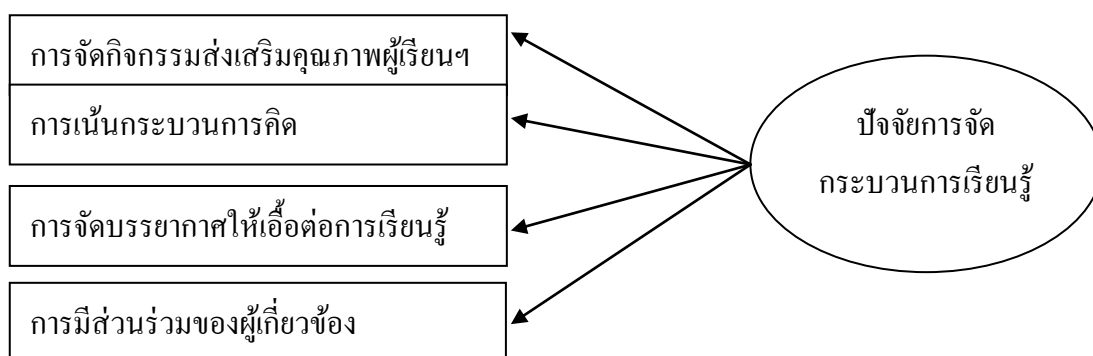
ความหมาย 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่งการเรียนรู้ในความหมายของกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) หมายถึง การดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน หรือการใช้วิธีการต่างๆ ที่ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ และประการที่สองการเรียนรู้ในความหมายของผลการเรียนรู้ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในสาระต่างๆ ความสามารถในการกระทำ การใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ รวมทั้งความรู้สึก หรือเจตคติอันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ หรือการใช้วิธีการเรียนรู้ กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า การเรียนรู้มีลักษณะเป็นทั้งผลลัพธ์ที่เป็นเป้าหมายปลายทาง และวิธีการที่นำไปสู่เป้าหมาย ซึ่งทั้งสองลักษณะนี้เป็นองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน หากบุคคลมีกระบวนการแสวงหาความรู้ที่ดีมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับตน บุคคลนั้นก็ย่อมมีโอกาสที่จะเกิดความรู้ความเข้าใจในสาระหรือกระบวนการต่างๆ ได้อย่างกระจ่างถ่องแท้และลึกซึ้ง เกิดความรู้สึกหรือเจตคติไปในทางที่เหมาะสม และเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านกรกระทำ หรือพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ (ทัศนา เขมมณี, 2545, น.87) สอดคล้องกับ นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช (2544, น.125) ที่สรุปว่ากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการที่มีระบบที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อารมณ์เป็น และทำเป็น อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติแนวทางการจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ หรือผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นระบบใดต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ ดังสาระสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 หมวด 4 มาตรา 24 ที่บัญญัติเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้ว่าให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน 2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ในทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนทุกฝ่าย ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ถ้าพิจารณามาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะเห็นว่ามี ความสอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กล่าวคือ มาตรฐานที่ 2 ของการศึกษาแห่งชาติมีแนวการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเห็น แบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลายตามความต้องการ มีความสุขในการเรียนรู้ ครู ศึกษายังรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เตรียมการสอนและใช้สื่อที่ผสมผสาน ความรู้สากลกับภูมิปัญญาไทย จัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหา/พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลาย และพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ สำหรับมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ มี 5 มาตรฐานดังนี้ คือ มาตรฐานที่ 1 มีการจัด หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 2 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม คุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย มาตรฐานที่ 3 มีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 มีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และมาตรฐานที่ 5 มีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทาง วิชาการ และองค์กรภาครัฐ และเอกชนเพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

สรุปได้ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัด เนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ประกอบด้วย การจัดกิจกรรม ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย การเน้นกระบวนการคิด การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อ การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

จากสังเคราะห์ตัวชี้วัดปัจจัยข้างต้นสามารถเขียนเป็นแบบตัวชี้วัดปัจจัยการจัดกระบวนการ เรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนตามปัจจัยที่ 2 ได้ ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ตัวบ่งชี้การวัดปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้

ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน

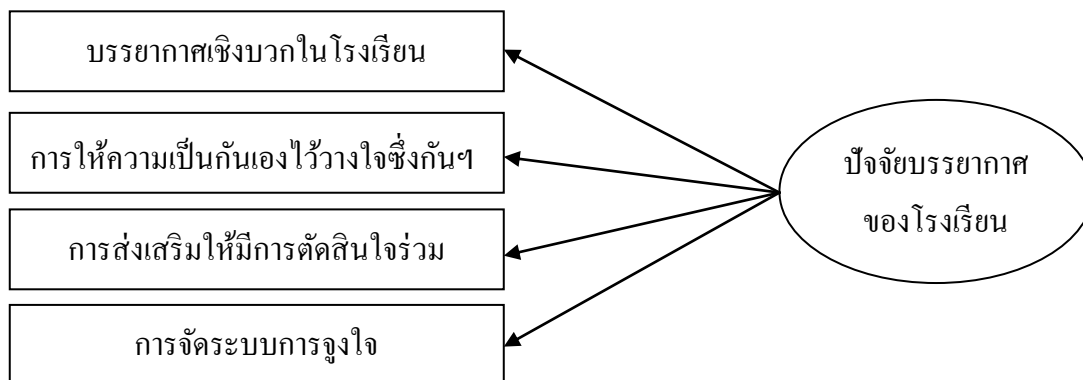
บรรยากาศของโรงเรียนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลถึงความสำเร็จหรือประสิทธิผลของโรงเรียน ฮอย และมิสเกิล (Hoy & Miskel, 2005, p.234) ให้ทัศนะว่าบรรยากาศของโรงเรียน หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนอันเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มบุคคลในโรงเรียน ในขณะที่ ลูเนนเบิร์ก และโอนสไตน์ (Lunenburg & Ornstein, 2004, p.83) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบรรยากาศองค์กรว่าเป็นคุณภาพของสภาพแวดล้อมโดยรวมซึ่งเกิดขึ้นภายในองค์กรหนึ่ง อาจหมายถึง ฝ่ายหนึ่งที่มีอยู่ในโรงเรียน เช่น อาคารสถานที่ สถานที่ตั้งของโรงเรียน เป็นต้น

นอกจากนี้ ฮอดเกทส์ (Hodgetts, 1990, p.137) ได้กล่าวถึงบรรยากาศองค์กรว่าเป็นคุณลักษณะส่วนหนึ่งขององค์กรที่จะบ่งบอกถึงเจตคติ การรับรู้ และความคาดหวังของสมาชิกภายในองค์กร สามารถวัดได้จากการรับรู้ของสมาชิกในองค์กร ซึ่งบรรยากาศองค์กรจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และเจตคติของสมาชิกในองค์กรด้วย

ส่วน วิโรจน์ สารรัตนะ (2548, น.348) ได้สรุปทัศนะของนักวิชาการตะวันตกได้กล่าวถึงบรรยากาศขององค์กรไว้ 2 ประเภทคือ บรรยากาศแบบปิด (Closed) และบรรยากาศแบบเปิด (Open) โดยอธิบายได้ว่า บรรยากาศแบบเปิดเป็นสภาพที่ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากครู ให้ความจริงใจ ให้การยกย่องสรรเสริญ ให้การสนับสนุนต่อการพัฒนาวิชาชีพของครูในระดับสูง และให้ความอิสระในการปฏิบัติงาน ใช้การสั่งการหรืออำนาจบังคับในระดับต่ำ แต่จะใช้ภาวะผู้นำช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนมากกว่าการควบคุมอย่างเข้มงวดแบบระบบราชการ ส่วนบรรยากาศแบบปิดเป็นสภาพที่ผู้บริหารใช้ความพยายามในการควบคุมอย่างไม่มีประสิทธิผล ผู้บริหารใช้วิธีบริหารแบบเข้มงวด อำนาจนิยม ไม่ให้การยอมรับและคำนึงถึงความต้องการของครู อีกทั้งยังสร้างปัญหาอุปสรรคให้เกิดขึ้นกับครูอีกด้วย แต่ครูจะเพิกเฉยไม่ได้ โดยปฏิบัติงานด้วยจิตสำนึกที่มีความผูกพันกับพันธกิจหรือตามวิชาชีพในระดับสูง

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า บรรยากาศของโรงเรียนเป็นบรรยากาศที่ส่งผลผลมาจากการได้รับอิทธิพลจากสิ่งต่าง ๆ โดยตรง เช่น ภาวะผู้นำ ผลจากการปฏิบัติงาน งานที่มีความหมายต่อบุคลากรในโรงเรียน และพฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน สภาพแวดล้อมต่างๆ ล้วนมีผลต่อบรรยากาศของโรงเรียนทั้งสิ้น สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของผู้บริหาร บุคลากร และความสำเร็จของโรงเรียน ประกอบด้วย บรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียน การให้ความเป็นกันเองไว้วางใจซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วม และการจัดระบบการจูงใจ

จากสังเคราะห์ตัวชี้วัดปัจจัยข้างต้นสามารถเขียนเป็นแบบตัวชี้วัดปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนตามปัจจัยที่ 4 ได้ ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ตัวบ่งชี้การวัดปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน

ทฤษฎีตัวแบบสมการโครงสร้าง

ตัวแบบสมการโครงสร้างหรือการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร (Structural equation modeling : SEM) เป็นการทดสอบสมมติฐานที่เขียนขึ้นในเชิงทฤษฎีที่กำหนดขึ้น ประกอบด้วยตัวแปรต้นและตัวแปรตามจำนวนหนึ่ง โดยตัวแปรต้นไม่เป็นอิสระจากกันต่างมีความสัมพันธ์ร่วมกันไม่มากนัก และทฤษฎีกำหนดไว้เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์เชิงสาเหตุเพื่ออธิบายถึงผลลัพธ์ทางตรง และผลกระทบทางอ้อม ซึ่งมีการวิเคราะห์ที่มีการควบคุมค่าความแปรปรวนระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามในกระบวนการความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งในรูปแบบเชิงทฤษฎี (อำนาจ เลิศขันธ์ศรี, 2545, น.135) โดยมีการประยุกต์วิธีการวิเคราะห์ต่างๆ เข้าด้วยกันดังนี้ 1) การวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร (Path analysis) 2) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) 3) การจำลองสาเหตุเกี่ยวกับตัวแปรแฝง (Causal modeling with latent variable) 4) การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของความแปรปรวน (Even analysis of variance) และ 5) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นหลายตัวแปร (Multiple linear regression analysis) สามารถแยกเป็นรูปแบบสมการได้ ดังนี้

1. ตัวแบบสมการโครงสร้าง ในรูปทั่วไปคือ $y = i + Xb + e$ เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในงานวิจัยจะพบความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันและมีความซับซ้อน ทำให้การสร้างตัวแบบเชิงสาเหตุนำสู่การสร้างตัวแบบสมการโครงสร้าง รูปแบบสมการคือ $\eta = B\eta + \Gamma\xi + \zeta$

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ซึ่งข้อตกลงเบื้องต้นของ SEM จะมีความยืดหยุ่นมากกว่าข้อตกลงของสมการเชิงเส้นทั่วไป ดังนี้

2.1 ตัวแปรตั้ง ตัวแปรอิสระซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายนอก (exogenous) และตัวแปรแฝงภายใน (endogenous) และตัวแปรตาม ไม่จำเป็นต้องมีการแจกแจงแบบปกติ

2.2 ความคลาดเคลื่อนต้องเป็นการแจกแจงแบบปกติ

2.3 ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรภายนอกแต่ละตัวต้องเป็นอิสระกัน

2.4 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดในตัวแบบเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้น (Linear) แบบบวก (Additive) และเป็นความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

2.5 ความสอดคล้องกันหรือความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปร ถ้าตัวแปรภายนอกหรือตัวแปรภายในไม่สอดคล้องกันแล้ว ให้สังเกตว่าตัวแปรที่แฝงอยู่มีความสอดคล้องกันหรือไม่ ถ้าสอดคล้องกันก็สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ และถ้าตัวแปรตามไม่มีความสอดคล้องกันแล้ว ตัวแบบสมการโครงสร้างจะไม่สามารถนำมาคำนวณได้

2.6 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีอย่างน้อย 200 (น้อยที่สุด) แต่ ชิว (Chou, 1987, p.158) ได้กำหนดอัตราส่วนระหว่างจำนวนกลุ่มตัวอย่างต่อจำนวนพารามิเตอร์ที่ถูกประมาณค่าเป็นอัตราส่วน 5 : 1 ถึง 10 : 1

3. ขั้นตอนการดำเนินงานของการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Analysis) มีขั้นตอนดังนี้

3.1 สร้างตัวแบบเชิงสาเหตุตามสมมติฐาน

3.2 สร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 วิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร

3.3.1 วิเคราะห์ตัวแบบเชิงสาเหตุแบบเต็มรูป

3.3.2 วิเคราะห์ตัวแบบเชิงสาเหตุตามสมมติฐาน

3.3.3 ทดสอบตัวแบบเชิงสาเหตุตามสมมติฐาน

3.3.4 คำนวณผลทางตรง ผลทางอ้อมและผลรวม

3.4 สรุปผลเชิงสาเหตุของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม

4. ความแตกต่างของ SEM กับการวิเคราะห์แบบอื่นๆ สามารถอธิบายให้เห็นความแตกต่างแต่ละประเด็นได้ดังนี้

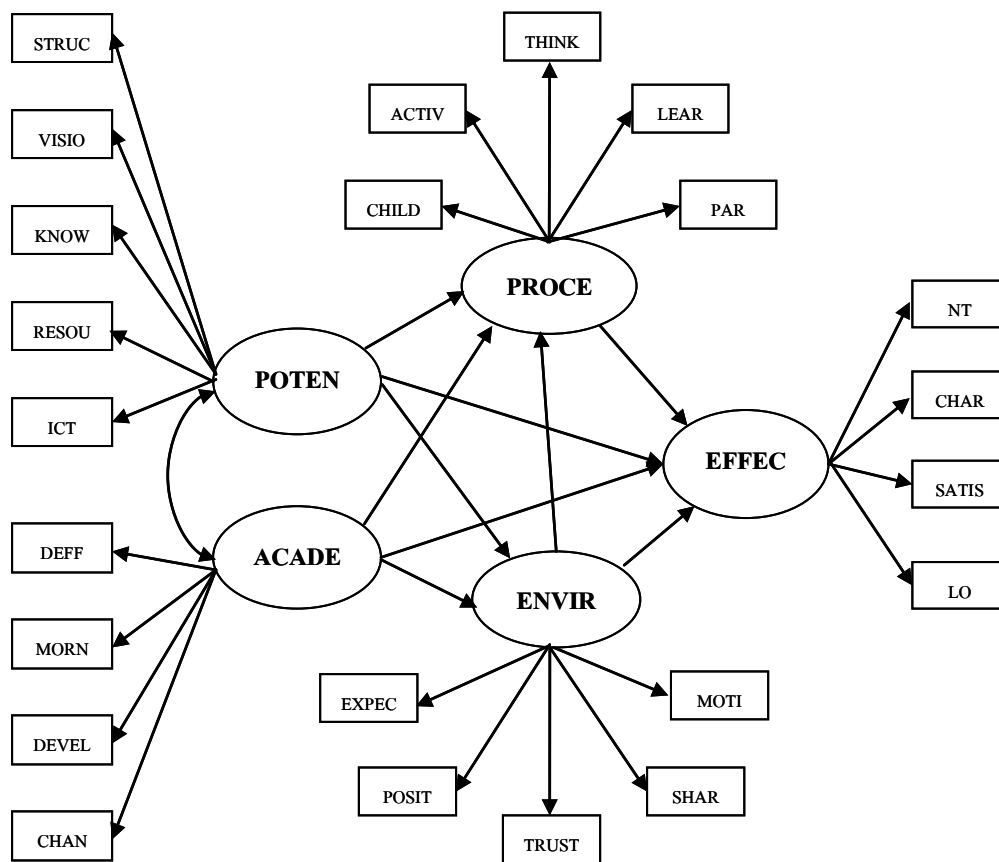
4.1 แตกต่างจากการวิเคราะห์เชิงสาเหตุ (Path Analysis) คือ การวิเคราะห์เชิงสาเหตุไม่มีความสัมพันธ์ในรูปการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และไม่มีความสัมพันธ์ที่มีทิศทางย้อนกลับเหมือน SEM

4.2 แตกต่างจากการวิเคราะห์พหุระดับ (Multi-Level Analysis) คือ การวิเคราะห์พหุระดับไม่สนใจโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรเหมือน SEM

4.3 แตกต่างจากการวิเคราะห์เชิงสาเหตุแบบพหุระดับ (Multi-Level Causal Analysis) คือ การวิเคราะห์เชิงสาเหตุพหุระดับให้ความสัมพันธ์ในรูปการวิเคราะห์เชิงสาเหตุที่ศึกษาหลาย

ระดับ และในแต่ละระดับที่ลดหลั่นกันของข้อมูล แต่ไม่มีการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เหมือน SEM

เมื่อสามารถวิเคราะห์และสร้างตัวแบบ เพื่อตอบคำถามงานวิจัยได้แล้วนั้น การสร้าง diagram ของตัวแบบ SEM จึงได้มีการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อใช้กับการสร้าง diagram ในระยะต่อมาจนถึงปัจจุบัน ที่ใช้กันมากคือ โปรแกรม LISREL โปรแกรม Mplus และโปรแกรม Amos เป็นต้น เนื่องจากมีศักยภาพในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ซับซ้อนและลึกซึ้งได้มากขึ้น โปรแกรม SPSS ไม่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลตามโมเดลแบบใหม่ได้ โมเดลการวิจัยยุคใหม่นี้จึงมีลักษณะแตกต่างจากโมเดลการวิจัยยุคก่อน คือ ตัวแปรในการวิจัยมีทั้งตัวแปรสังเกตได้ (Observed variable) และตัวแปรแฝง (Latent or unobserved variable) โดยที่ตัวแปรแฝงเป็นตัวแปรที่ไม่มี ความคลาดเคลื่อนในการวัด ซึ่งวัดได้จากตัวบ่งชี้ที่เป็นตัวแปรสังเกตได้ ดังนั้นองค์ประกอบที่สำคัญของ โมเดลสมการโครงสร้าง คือ 1) โมเดลโครงสร้าง (Structural model) ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์เชิง สาเหตุ (Causal relationship) ระหว่างตัวแปรภายนอกและตัวแปรภายใน ซึ่งอาจเป็นแบบทางเดียว และแบบเส้นเชิงบวก (Recursive and linear additive) หรือแบบสองทางและแบบเส้นเชิงบวก (Non-recursive and linear additive) และ 2) โมเดลการวัด (Measurement model) ซึ่งแสดงถึง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงกับตัวแปรสังเกตได้ ดังนั้นโมเดลสมการโครงสร้างจะสะท้อนให้ เห็นถึงการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบ (Factor analysis) และการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) ดัง ภาพที่ 8

ภาพที่ 8 โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model)

จากภาพโมเดลการวิจัยประกอบด้วยโมเดลการวัด (Measurement model) 5 โมเดล และ โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation model) 1 โมเดล กรณีของ“โมเดลการวัด” มีหลักฐานทางทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรแต่ละตัวรองรับสนับสนุนทั้ง 5 โมเดล คือ ใช้รูปวงรีเป็นสัญลักษณ์แทนตัวแปรแฝง และรูปสี่เหลี่ยมแทนตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งสามารถแยกตัวแปรได้ดังนี้

1 ตัวแปรแฝงภายนอก (Exogenous latent variable) ประกอบด้วย

1.1 โมเดลการวัดตัวแปรแฝง POTENT ปัจจัยสมรรถนะขององค์กร วัดจากตัวแปรสังเกต 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) การจัดโครงสร้างที่เหมาะสม (STRUC) 2) วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ (VISION) 3) ความรู้ความสามารถของบุคลากร (KNOW) 4) การจัดทรัพยากรการเรียนรู้ (RESOU) และ 5) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหาร (ICT) ตัวแปรเหล่านี้ได้มาจากการ review ทฤษฎีและงานวิจัย

1.2 โมเดลการวัดตัวแปรแฝง ACADEM (ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ) วัดจากตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) การนิยามและการสื่อสารเป้าหมายร่วม (DEFF) 2) การกำกับติดตามและให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน (MORN) 3) การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ

(DEVEL) และ 4) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (CHANGE) ตัวแปรเหล่านี้ได้มาจากการ review ทฤษฎีและงานวิจัยเช่นกัน

2. ตัวแปรแฝงภายใน (Endogenous latent variable) ได้แก่

2.1 โมเดลการวัดตัวแปรแฝง PROCESS ปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ วัดจาก ตัวแปร 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (CHILD) 2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพ ผู้เรียนอย่างหลากหลาย (ACTIV) 3) การเน้นกระบวนการคิด (THINK) 4) การจัดบรรยากาศให้ เอื้อต่อการเรียนรู้ (LEARN) และ 5) การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง (PAR)

2.2 โมเดลการวัดตัวแปรแฝง ENVIR (ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน) วัดจากตัวแปร 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) ความคาดหวังสูง (EXPEC) 2) บรรยากาศเชิงบวก (POSIT) 3) การให้ความเป็น กันเองและไว้วางใจซึ่งกันและกัน (TRUST) 4) การส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วม (SHARE) และ 5) การจัดระบบการจูงใจ (MOTIV)

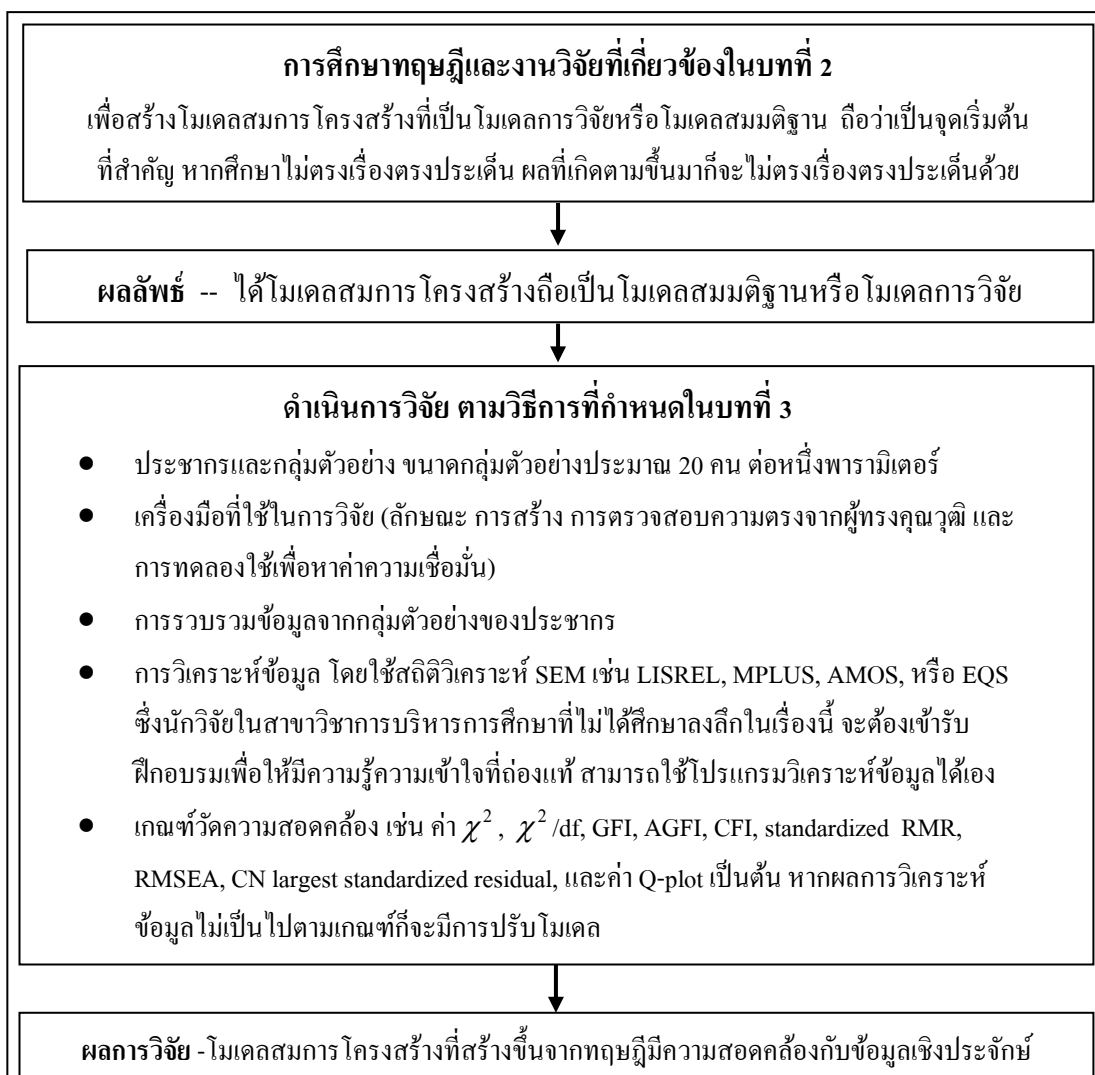
2.3 โมเดลการวัดตัวแปรแฝง EFFECTIV (ปัจจัยประสิทธิผลของโรงเรียน) วัดจาก ตัวแปร 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (NT) 2) คุณลักษณะของนักเรียน (CHAR) 3) ความพึงพอใจของครู (SATIS) และ 4) ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (LO)

ส่วนโมเดลสมการโครงสร้าง มีหลักฐานทางทฤษฎีและงานวิจัยสนับสนุนว่า ตัวแปรแฝง POTENT และตัวแปรแฝง ACADEM มีความสัมพันธ์กันต่างมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรแฝง PROCESS และตัวแปรแฝง ENVIR และมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อตัวแปรแฝง EFFECTIV กรณีมีอิทธิพลทางอ้อม มีตัวแปรแฝง PROCESS และตัวแปรแฝง ENVIR เป็นตัวแปร คั่นกลางหรือตัวแปรส่งผ่าน (Intervening or mediating variable or mediator) ตัวแปรแฝง ACADEM มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรแฝง EFFECTIV ด้วยโดยผ่านตัวแปรแฝง PROCESS

การสร้างโมเดลสมการโครงสร้างนั้น มีได้ทั้งเพื่อการยืนยัน (Confirmation) และเพื่อการ สืบสวน (Exploration) หมายความว่า การสร้างโมเดลอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อการทดสอบทฤษฎี (Theory testing) หรือเพื่อสร้างทฤษฎี (Theory building) แต่ในบทความเรื่อง What is Structural Equation Modeling? [n.d.] และ Garson (2009) ให้ทัศนะว่า SEM เป็นเทคนิคเพื่อการทดสอบ ทฤษฎี (Theory testing) มากกว่าเป็นเทคนิคเพื่อสร้างทฤษฎี (Theory building)

แนวคิดการสร้างโมเดลสมการโครงสร้างเพื่อการทดสอบทฤษฎี (Theory testing)

แนวคิดสำคัญในการสร้างโมเดลสมการโครงสร้าง สำหรับการวิจัยทางการบริหาร การศึกษา ที่เป็นโมเดลสมการโครงสร้างเพื่อการทดสอบทฤษฎี (Theory testing) จุดเริ่มต้นที่สำคัญ อยู่ที่การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังภาพ ที่ 9

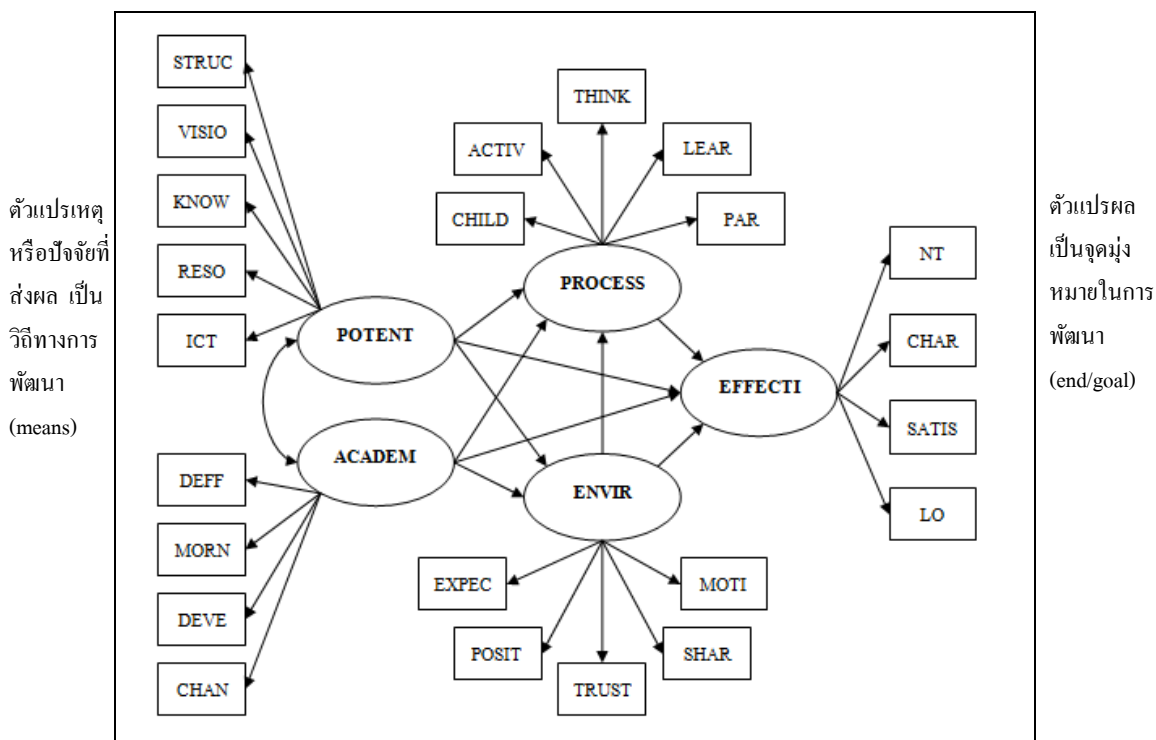
ภาพที่ 9 กรอบแนวคิดการสร้างโมเดลสมการโครงสร้างเพื่อทดสอบทฤษฎี

ในการวิจัยสร้างโมเดลสมการ โครงสร้าง พบว่ามีปัญหาสำคัญ ตรงกันกับการวิจัยพัฒนาตัวบ่งชี้ นั่นคือ การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 แยกเป็นประเด็นได้ดังนี้ คือ ประเด็นที่ 1 การอ้างอิงทฤษฎีและงานวิจัยที่ไม่ตรงกับเรื่องที่วิจัย ต้องการทราบเรื่องราวของเรื่องหนึ่ง แต่กลับไปศึกษาเรื่องราวของอีกเรื่องหนึ่งมาแทนหรือมาแทรกปน ประเด็นที่ 2 การสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดตัวแปรสังเกตหรือตัวบ่งชี้แบบมีธงไว้ก่อนล่วงหน้า ต้องการมีที่ตัวหรือมีอะไรบ้างก็กำหนดตามที่ต้องการนั้น ไม่ว่าจะเนื้อหาที่ศึกษามานั้นจะกล่าวตัวแปรอื่นหรือตัวบ่งชี้อื่นไว้นอกเหนือจากนั้นก็ตาม และประเด็นที่ 3 นำเสนอเนื้อหาที่ไม่ชัดเจน เป็นแบบน้ำท่วมทุ่งไม่ทราบตรงไหนกล่าวถึงตัวแปรสังเกต ตรงไหนกล่าวถึงตัวบ่งชี้ จึงไม่นำไปสู่การสังเคราะห์เป็น

ตัวแปรสังเกตหรือตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนได้ แต่เมื่อทำตารางสังเคราะห์กลับปรากฏว่ามีตัวแปรสังเกตหรือตัวบ่งชี้ไปปรากฏในตารางนั้น ลักษณะของปัญหาจึงคล้ายคลึงกับปัญหาที่กล่าวถึงในเรื่องการวิจัยพัฒนาตัวบ่งชี้

ประโยชน์ของการวิจัยเพื่อสร้างโมเดลสมการโครงสร้าง

หากผลการวิจัยพบว่า “โมเดลสมการโครงสร้าง” ที่สร้างขึ้นโดยมีทฤษฎีและงานวิจัยสนับสนุนนั้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่า “โมเดลสมการโครงสร้าง” นั้นสามารถนำไปใช้เป็นโมเดลเพื่อการพัฒนา “คน” ได้ กรณีที่เป็นตัวแปรเกี่ยวกับคน เช่น โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น หรือเพื่อพัฒนา “งาน” ได้ กรณีที่เป็นตัวแปรเกี่ยวกับงาน เช่น โมเดลสมการโครงสร้างความเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผล เป็นต้น โดยโมเดลนั้นๆ จะแสดงให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายในการพัฒนา (End/goal) และวิธีการพัฒนา (Means) ทั้งในกรณีการวางแผน (Planning) เพื่อการพัฒนา และในกรณีการประเมินผลสำเร็จ (Evaluating) อาจรวมทั้งใช้เป็นแนวในการกำกับติดตามผล (Monitoring) ในช่วงดำเนินงานด้วย ดังกรณีตัวอย่างโมเดลสมการโครงสร้างโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ดังภาพที่ 10

ภาพที่ 10 โมเดลสมการโครงสร้างความเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผล

จากโมเดล ตัวแปรผล คือ ความเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ที่วัดได้จากตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (NT) 2) คุณลักษณะของนักเรียน (CHAR) 3) ความพึงพอใจของครู (SATIS) และ 4) ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (LO) เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนา (Goal) ทั้งในกรณีการวางแผน (Planning) เพื่อการพัฒนาในระยะเริ่มต้น และในกรณีการประเมินผลสำเร็จ (Evaluating) เมื่อดำเนินงานเสร็จสิ้นแล้ว ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผล 4 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยที่ 1 สมรรถนะขององค์กร มุ่งพัฒนาและประเมินผลการปฏิบัติงาน จากตัวแปรสังเกต 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) การจัดโครงสร้างที่เหมาะสม (STRUC) 2) วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ (VISION) 3) ความรู้ความสามารถของบุคลากร (KNOW) 4) การจัดทรัพยากรการเรียนรู้ (RESOU) และ 5) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหาร (ICT) ปัจจัยด้านนี้ มุ่งพัฒนาใน 4 ตัวแปร ตัวไหนควรพัฒนามากน้อยว่ากัน ก็ดูจากค่าน้ำหนักของตัวแปรในโมเดลการวัดที่ได้จากการวิจัย ปัจจัยที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการ มุ่งพัฒนาและประเมินผลการปฏิบัติงาน วัดจากตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) การนิยามและการสื่อสารเป้าหมายร่วม (DEFF) 2) การกำกับติดตาม และให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน (MORN) 3) การส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพ (DEVEL) และ 4) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (CHANGE) ปัจจัยด้านนี้ มุ่งพัฒนาใน 4 ตัวแปร ตัวไหนควรพัฒนามากน้อยว่ากัน ก็ดูจากค่าน้ำหนักของตัวแปรในโมเดลการวัดที่ได้จากการวิจัย ปัจจัยที่ 3 การจัดกระบวนการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาและประเมินผลการปฏิบัติงาน วัดจากตัวแปร 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (CHILD) 2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย (ACTIV) 3) การเน้นกระบวนการคิด (THINK) 4) การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (LEARN) และ 5) การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง (PAR) ปัจจัยด้านนี้ มุ่งพัฒนาใน 5 ตัวแปร ตัวไหนควรพัฒนามากน้อยว่ากัน ก็ดูจากค่าน้ำหนักของตัวแปรในโมเดลการวัดที่ได้จากการวิจัย ปัจจัยที่ 4 บรรยากาศของโรงเรียน มุ่งพัฒนาและประเมินผลการปฏิบัติงาน วัดจากตัวแปร 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) ความคาดหวังสูง (EXPEC) 2) บรรยากาศเชิงบวก (POSIT) 3) การให้ความเป็นกันเองและไว้วางใจซึ่งกันและกัน (TRUST) 4) การส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วม (SHARE) และ 5) การจัดระบบการจูงใจ (MOTIV) ปัจจัยด้านนี้ มุ่งพัฒนาใน 5 ตัวแปร ตัวใดควรพัฒนามากน้อยว่ากัน ก็ดูจากค่าน้ำหนักของตัวแปรในโมเดลการวัดที่ได้จากการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ทั้ง 4 ตัว จะพัฒนาตัวใดก่อน ตัวใดหลัง หรือเส้นทางใดสำคัญกว่า ขึ้นอยู่กับค่าอิทธิพลเส้นทางใน โมเดล โครงสร้างที่ได้จากผลการวิจัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลองค์กร ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรหรือโรงเรียน และงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลองค์กร เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดและการออกแบบการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลองค์กรหรือโรงเรียน

ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลองค์กรหรือโรงเรียน รายละเอียดดังนี้

ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์ (2540) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทุกตัวในแบบจำลองมีอำนาจในการอธิบายประสิทธิผลองค์กรของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา โดยมีขนาดอิทธิพลรวมเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ประสิทธิภาพการติดต่อสื่อสาร วัฒนธรรมองค์กร สภาพการใช้เทคโนโลยีในองค์กร สภาพด้านการเมือง คุณลักษณะผู้นำของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ การบริหารการเปลี่ยนแปลง การกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ การบริหารงานบุคคล โครงสร้างองค์กร ความสามารถในการแสวงหาทรัพยากร สภาพเศรษฐกิจ สังคม ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ และบรรยากาศองค์กร โดยตัวแปรทุกตัวในแบบจำลอง มีความสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปร ของประสิทธิผลองค์กรได้ร้อยละ 34

สมชัย แสงสว่าง (2540) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ” พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ไม่ขึ้นอยู่กับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง และการเข้าสู่ตำแหน่งของ ผู้บริหารโรงเรียนแต่อย่างใด

ภารดี อนันต์นาวิ (2546) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกสูงสุดต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา คือสถานการณ์โรงเรียน รองลงมาคือคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร และบรรยากาศของโรงเรียน ตามลำดับ และร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาได้ร้อยละ 79 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร สถานการณ์โรงเรียนและบรรยากาศของโรงเรียนส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในขณะที่สถานการณ์โรงเรียนส่งผลทางอ้อมผ่านบรรยากาศของโรงเรียนไปยังประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และส่งผลทางตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้บริหาร ปัจจัยคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารส่งผลทางตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้บริหาร แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้บริหารส่งผลทางตรงต่อ พฤติกรรมการบริหารพฤติ

กรรมการบริหารส่งผลทางตรงต่อบรรยาการของโรงเรียน และสถานการณ์โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับได้

พรเลิศ ยี่โถขาว (2547) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ความพึงพอใจนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของกองทัพบกและความรู้ความเข้าใจการประกันคุณภาพภายในเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทหารบก ปัจจัยส่วนบุคคลคือ ด้านชั้นยศ และการศึกษา มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนทหารขนส่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของกองทัพบกกับความรู้ความเข้าใจการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของข้าราชการ โรงเรียนทหารขนส่ง พบว่า ความรู้ด้านงบประมาณของหลักสูตร สภาพแวดล้อมความเหมาะสมของสถานที่ทำงาน ความรู้เกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน การผลิตนักเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียน ขวัญและกำลังใจของเจ้าหน้าที่ เป็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

พรอนงค์ ปริญาสุภกุล (2548) ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนภาพรวมอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 73.1) ปัจจัยด้านพฤติกรรมของบุคลากรของโรงเรียน การบริหารโรงเรียนและการมีวัฒนธรรมของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่า $< .01$ สำหรับปัจจัยด้านการใช้นโยบายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียน พบว่าไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อเปรียบเทียบลำดับความสำคัญของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพบว่า พฤติกรรมของบุคลากรในโรงเรียนมีอิทธิพลมากที่สุดรองลงมาคือการบริหารโรงเรียนและการมีวัฒนธรรมของโรงเรียน โดยปัจจัยทั้ง 4 ร่วมกันอธิบายประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 46.7

เพชรรัตน์ ตุงไธสง (2549) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยเชิงปริมาณ จากการวิเคราะห์ทั้ง 3 โมเดล โมเดลที่ 1 นำปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของคณะกรรมการสถานศึกษาพบว่า ตัวแปรร่วมกัน

อธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาได้ร้อยละ 53 โมเดลที่ 2 เมื่อนำปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของคณะกรรมการสถานศึกษา และปัจจัยด้านระดับการปฏิบัติงานร่วมกันของคณะกรรมการสถานศึกษาพบว่า ตัวแปรร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาได้ร้อยละ 59.5 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากโมเดลที่ 1 ร้อยละ 6 และโมเดลที่ 3 นำปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของคณะกรรมการสถานศึกษา ปัจจัยด้านระดับการปฏิบัติงานร่วมกันของคณะกรรมการสถานศึกษา และปัจจัยด้านสถานศึกษาวิเคราะห์ ตัวแปรร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาได้ร้อยละ 67 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากโมเดลที่ 2 ร้อยละ 9 ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่มีผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ด้านการจัดการศึกษา ความสนใจในการพัฒนาการศึกษา แรงจูงใจในการพัฒนาการศึกษา ความเข้าใจและการยอมรับบทบาท การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การติดต่อประสานงาน วัฒนธรรมสถานศึกษา สภาพการใช้เทคโนโลยีของสถานศึกษา และลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการศึกษาโรงเรียนที่มีประสิทธิผลการปฏิบัติในระดับสูงและต่ำพบว่า มีคุณลักษณะคุณสมบัติ กระบวนการได้มาซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษา และแนวทางในการปฏิบัติงานมีความแตกต่าง

ถาวร เสงี่ยม (2550) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการวิเคราะห์น้ำหนักรององค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 8 ด้านของประสิทธิผลของโรงเรียนมีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่บ่งชี้ประสิทธิผลของโรงเรียนให้ ความสำคัญกับแรงจูงใจต่อสิ่งที่เรียนเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ความคิดที่มีต่อวิชาการ ความสนใจในชั้นเรียน ความสัมพันธ์กับครู เจตคติต่อการบ้าน การบูรณาการทางสังคมในห้องเรียน ความสนใจในสิ่งที่เรียน และความเป็นอยู่ที่ดีในโรงเรียน ตามลำดับ มีค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.66-0.90 3) ผลการวิเคราะห์เชิงความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุ ระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปได้ดังนี้

1) ปัจจัยระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกคือพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวก โดยเรียงลำดับค่าอิทธิพลจากมากไปหาน้อย คือ การเอาใจใส่

ของผู้ปกครองต่อการเรียน ความตั้งใจในการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนรัฐบาล จำนวนนักเรียนที่ไปเรียนศาสนาอิสลาม ความถี่ในการทำละหมาดของนักเรียน จำนวนนักเรียนที่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้เมื่ออยู่ที่บ้าน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครองตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบคือ จำนวนนักเรียนที่ใช้ภาษาเขมรเมื่ออยู่ที่บ้าน และจำนวนพี่น้องในครอบครัว ตามลำดับ

2) ปัจจัยระดับห้องเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวก คือ พฤติกรรมบริหารแบบมีส่วนร่วม และการบริหารหลักสูตรของโรงเรียน ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงลบ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวก ได้แก่ ภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียน จำนวนครูในโรงเรียน และจำนวนนักเรียนที่ นับถือศาสนาอิสลาม ส่วนตัวแปรที่ส่งอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบ คือ จำนวนนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ

3) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้พัฒนาขึ้น ทั้ง 3 ระดับ คือ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในระดับนักเรียน ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

พวงเพชร วุฒิกุณาภรณ์ (2550) ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2548 ในมหาวิทยาลัย หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติที่มีแต้มเฉลี่ยสะสมระหว่าง 1.50 ถึง 3.25 ขึ้นไป พบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 83.1) มีอายุ ≤ 20 ปี (ร้อยละ 77.3) รายได้ของครอบครัว 5,000-10,000 บาท (ร้อยละ 30.9) รายจ่ายส่วนตัวต่อเดือน 3,001-4,000 บาท (ร้อยละ 26.6) มีรายได้เพียงพอต่อรายจ่าย (ร้อยละ 70.0) บิดาประกอบอาชีพข้าราชการ (ร้อยละ 24.6) มารดาประกอบอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 28.5) ระดับการศึกษาของบิดาอยู่ในระดับประถมต้น (ร้อยละ 23.7) ระดับการศึกษาของมารดาอยู่ในระดับประถมปลาย (ร้อยละ 27.5) พักอาศัยอยู่กับเพื่อนในระหว่างที่เรียน (ร้อยละ 60.4) เพื่อนสนิทที่คบขยันเรียนปานกลาง (ร้อยละ 80.2) มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ดี (ร้อยละ 98.6) มีมารดาเอาใจใส่ต่อการเรียน (ร้อยละ 39.6) ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นบางครั้ง (ร้อยละ 56.5) และเพื่อนสนิทไม่มีใครสูบบุหรี่ (ร้อยละ 73.9) และมีการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 74.9) 2) ปัจจัยข้อมูลการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำเร็จการศึกษาในโรงเรียนระดับอำเภอ (ร้อยละ 44.9) มีแต้มเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาอยู่ในช่วง 2.51-3.24 (ร้อยละ 48.5) และมีแนวโน้มลดลงของแต้มเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปีที่ 2 (ร้อยละ 49.3) 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิม พระเกียรติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) มี 4 ด้าน ได้แก่

ด้านความพร้อม ด้านความจำ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และจำนวนวิชาที่เรียน โดยด้านความพร้อม ได้แก่ มีสมาธิระหว่างที่เรียน ($p = 0.013$) จดบันทึกเนื้อหาเพิ่มเติมระหว่างที่เรียน ($p = 0.033$) และกลับไปอ่านทบทวนหลังเลิกเรียน ($p = 0.037$) ด้านความจำ ได้แก่ การสอนที่มีรูปภาพประกอบ ($p = 0.019$) การสอนที่มีการยกตัวอย่างประกอบ ($p = 0.001$) การสอนที่มีการทดสอบและเฉลยคำตอบบ่อยๆ ($p = 0.046$) การอ่านหนังสือโดยอาศัยความเข้าใจ ($p = 0.001$) การอ่านหนังสือแบบอ่านบ่อยๆ ($p = 0.016$) และการอ่านทบทวนเป็นระยะ ($p = 0.040$) ด้านความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ เวลามีปัญหาด้านการเรียนสามารถแก้ไขได้โดยไม่กระทบต่อคนรอบข้าง ($p = 0.030$) ด้านจำนวนวิชาที่เรียนมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.199$)

มานะ สินธุวงษานนท์ (2550) ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ใน ระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านการมีความสุข ด้านความเก่ง และด้านความดี ตามลำดับ 2) องค์ประกอบด้านคุณภาพนักเรียนมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และพบว่าระดับความสำคัญขององค์ประกอบคุณภาพนักเรียนมีค่าเป็นบวกเรียงลำดับความสำคัญในการอธิบายคุณภาพนักเรียนได้ดังนี้ คือ ด้านการมีความสุข ด้านความดี และด้านความเก่งตามลำดับ 3) การวิเคราะห์พหุระดับปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในระดับนักเรียน พบว่ากระบวนการพัฒนาตนเอง และความพร้อมที่จะเรียนส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในทางบวกในระดับห้องเรียน การจัดการชั้นเรียน และความกระตือรือร้นของครู ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในทางบวก ส่วนความรอบรู้ของครูส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในทางลบ ในระดับโรงเรียนพบว่า โครงสร้างการบริหารโรงเรียนและกระบวนการบริหารคุณภาพส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในทางบวก

พินิจ หนูเกตุ (2551) วัฒนธรรมองค์การและความพึงพอใจในงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การในเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์การในเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี ทั้ง 3 แบบไม่มีแบบใดแบบหนึ่งที่เป็นลักษณะเด่น คือ แบบตั้งรับเฉื่อยชา และตั้งรับก้าวร้าวเพียงแต่ลักษณะของแบบตั้งรับเฉื่อยชา มีระดับสูงกว่าอีกสองแบบ และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะวัฒนธรรมองค์การทั้งสามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ระหว่างเขต 1 กับ เขต 3 และ เขต 2 และ เขต 3 เท่านั้น ส่วนความพึงพอใจในงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การได้แก่ มิตินุ่งให้ความสำคัญกับบุคลากรของวัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์ มิตินุ่งการคัดค้าน และมิตินุ่งการแข่งขันของวัฒนธรรมองค์การแบบตั้งรับ-ก้าวร้าว และการได้รับการ

ยอมรับ และการบรรลุผลสำเร็จของปัจจัยด้านความพึงพอใจในงาน ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถร่วมกันส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร ได้ถึงร้อยละ 68 ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ควรกำหนดจุดเน้นและดัชนีชี้วัดวัฒนธรรมองค์การในทุกระดับการศึกษา 2) ควรมีการให้รางวัล หรือการยกย่องชมเชยเมื่อบุคลากรมีผลงานดี หรือ มีพฤติกรรมที่เหมาะสม และ 3) ควรมีการมอบหมายงานที่ท้าทายให้เต็มศักยภาพของบุคลากร

พิมพ์พรณ สุริโย และคณะ (2551) ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ระดับประสิทธิภาพของโรงเรียนเทศบาล พบว่า พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาท้องถิ่นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพของโรงเรียนเทศบาล มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_4) ด้านการตัดสินใจ (X_3) ด้านวิสัยทัศน์ (X_1) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร (X_2)

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551) ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน : การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ระดับปัจจัยทางการบริหารและระดับประสิทธิภาพของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละปัจจัย พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีเพียง ปัจจัยสมรรถนะขององค์กรที่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบระดับปัจจัยทางการบริหาร และระดับประสิทธิภาพของโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมของโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของตัวแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square = 226.11 ค่าองศาอิสระ=115 ค่า P = 0.063 ค่าดัชนี GFI = 0.96 ค่าดัชนี AGFI = 0.91 ค่าดัชนี RMSEA = 0.056 และค่า CN=276.52) 3) ปัจจัยทางการบริหารมีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ (1) อิทธิพลทางตรง 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยสมรรถนะขององค์กร ปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียนและปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ (2) อิทธิพลทางอ้อมมี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยสมรรถนะขององค์กรที่ส่งผ่านปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้กับ

ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน และปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียนที่ส่งผ่านปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ และ (3) อิทธิพลรวม 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยสมรรถนะขององค์กร ปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน และปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ

กมลวรรณ รอดจ่าย (2552) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่ศึกษาขึ้น ประกอบด้วย 8 ตัวแปร ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา การบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก โดยวัดจากตัวแปรสังเกตได้ 33 ตัว ทั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่ศึกษาดังกล่าว มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไคสแควร์ เท่ากับ 283.74 ที่องศาอิสระ 280 มีระดับความน่าจะเป็น 0.4 และดัชนีวัดระดับความกลมกลืน มีค่าเท่ากับ 0.97 ตัวแปรปัจจัยด้านต่างๆ สามารถอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กได้ร้อยละ 74 โดยปัจจัยด้านสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กสูงสุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ ในขณะที่ปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติมีอิทธิพลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก โดยส่งผ่านปัจจัยด้านการบริหารจัดการและปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ ปัจจัยด้านสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษามีอิทธิพลรวมต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กสูงสุด

ชญานิสภา บุญจิตรี (2552) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์กรประกอบและตัวชี้วัดประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์กรประกอบ 31 ตัวชี้วัด 2) ประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามี 3 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านกระบวนการภายในมีประสิทธิผลสูงสุด รองลงมาคือด้านผู้รับบริการ และด้านการเงิน ตามลำดับ ส่วนด้านการเรียนรู้ และการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง 3) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 8 ปัจจัย ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายนอก นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ โครงสร้างองค์การคุณภาพบุคลากร ลักษณะงานลักษณะผู้รับบริการ เทคโนโลยี และวัฒนธรรมองค์กรร่วมกันอธิบายประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ร้อยละ 88.00

พิศสุภา ปัจฉิมสวัสดิ์ (2552) การวิเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำของหัวหน้าภาควิชาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลองค์กรของภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลองค์กรของภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีประสิทธิผลองค์กรในภาพรวมอยู่ในระดับ

มาก และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าด้านความสามารถในการรักษาแบบแผนวัฒนธรรม มีประสิทธิผลองค์การสูงสุด รองลงมาคือ ความสามารถในการบูรณาการ และความสามารถในการปรับตัวตามลำดับ ส่วนความสามารถในการบรรลุเป้าหมายมีประสิทธิผลองค์การอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาปัจจัยภาวะผู้นำของหัวหน้าภาควิชาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนพบว่าปัจจัยด้านคุณลักษณะภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านบทบาทภาวะผู้นำ และปัจจัยด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้ร้อยละ 61.20

สมจิตร พึ่งพรพร (2552) การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงระบบในการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเครือข่ายคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารของสถานศึกษาเครือข่ายคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ทุกระบบอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ (1) ระบบวัฒนธรรม (2) สภาพแวดล้อม (3) ระบบโครงสร้าง (4) ระบบการเมือง และ (5) ระบบปัจเจกบุคคล 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษาเครือข่ายคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ทุกด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ (1) ด้านกระบวนการภายใน (2) ด้านผู้รับบริการ (3) ด้านการเรียนรู้และพัฒนา และ (4) ด้านการเงิน 3) ปัจจัยเชิงระบบในการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเครือข่ายคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี ได้ค่า $\chi^2 = 5.63$, $df = 9$, $p = 0.78$, $RMSEA = 0.00$, $NFI = 1.00$, $SRMR = 0.01$, $GFI = 1.00$, $AGFI = 0.98$ แสดงว่าปัจจัยเชิงระบบการบริหารส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเครือข่ายคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล = 0.93) 4) ปัจจัยเชิงระบบในการบริหารที่สถานศึกษาเครือข่ายคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรีควรให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมและปัจจัยระบบการเมือง

ณรงค์วัฒน์ มิ่งมิตร (2553) ประสิทธิผลของสถานศึกษาที่ดำเนินการตามโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานศึกษาที่ดำเนินการตามโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับสูง 2) ปัจจัยระดับนักเรียน พบว่า แรงจูงใจในการเรียนมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนรายคนมากที่สุด รองลงมา คือ พฤติกรรมการเรียน เจตคติต่อการเรียน ความภาคภูมิใจในตนเอง การส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครอง และความรู้พื้นฐานเดิม ขณะเดียวกันตัวแปรดังกล่าวยังมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวก ยกเว้นพฤติกรรมทางการเรียนมีอิทธิพลเฉพาะทางตรง 3) ปัจจัยระดับห้องเรียน พบว่า การสนับสนุนทางสังคมของครูมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนรายห้องเรียนเพียงตัวแปรเดียว ความผูกพันต่อโรงเรียนของครู มี

อิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงานของครูรายห้องเรียนมากที่สุด รองลงมา คือ พฤติกรรมการสอนของครู และการสนับสนุนทางสังคมของครู ขณะที่พฤติกรรมการศึกษาของครู ส่งผลทางอ้อมเชิงลบผ่านความผูกพันต่อโรงเรียนของครูไปยังค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงานของครู รายห้องเรียน 4) ปัจจัยระดับโรงเรียน พบว่า ไม่มีตัวแปรใดในระดับโรงเรียนมีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ย ความสามารถในการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ภาวะผู้นำของ ผู้บริหาร มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงานของครูรายโรงเรียน วิสัยทัศน์ ของผู้บริหาร มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการยืดหยุ่นปรับตัวและความสามารถในการ จัดการทรัพยากรของผู้บริหาร

นิภา อุดรา (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของ โรงเรียนสตรีระนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 ผลการวิจัยที่พบว่า 1) โรงเรียนสตรีระนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 พบว่าโดยภาพรวมมีประสิทธิผลองค์กร อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเจริญเติบโตมีประสิทธิผล องค์กรอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านความ พึงพอใจ และด้านความสามารถในการผลิต ตามลำดับ 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของ โรงเรียนสตรีระนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 โดยภาพรวมมี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายละเอียดรายด้าน พบว่า ด้านลักษณะขององค์กร มี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านลักษณะของบุคคลในองค์กร ด้าน นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม ตามลำดับ โดยปัจจัยด้าน ลักษณะของบุคคลในองค์กร และลักษณะขององค์กรส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของ โรงเรียน สตรีระนอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 สามารถร่วมกับพยากรณ์ประสิทธิผลองค์กรของโรงเรียนสตรีระนอง ได้ร้อยละ 58.40 และสามารถนำมาสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบหรือคะแนนมาตรฐาน ดังนี้สมการ พยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $Y' = .811 + .493 (X3) + .270 (X1)$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนน มาตรฐาน $X' = .547 (Z3) + .364 (Z1)$

สุทธนา อันเกียรติพงษ์ (2553) ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ ที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ผลการวิเคราะห์ปัจจัยพบว่า

1) การบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน การบริหารจัดการที่มีผล การประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านผลผลิต ส่วนการบริหารจัดการที่มีผลการประเมินอยู่ ในระดับมาก ได้แก่ ด้านครูและบุคลากรอื่น ๆ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้าน กระบวนการ การจัดการศึกษา หรือการเรียนการสอน และด้านการบริหาร

2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่าทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านครูและบุคลากรอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านนักเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก

3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่เป็นเลิศกับการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน พบว่า มีตัวแปรจำนวน 4 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.8904 และตัวแปรทั้ง 4 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนของการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชนได้ร้อยละ 79.28 โดยตัวแปรที่สามารถทำนายการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลเอกชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านโรงเรียน 2) ปัจจัยด้านครูและบุคลากรอื่น ๆ 3) ปัจจัยด้านผู้บริหาร และ 4) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก

งานวิจัยต่างประเทศ

คอนเนลลี, กิบสัน และ ไอแวนเซอวิช (Donnelly, Gibson & Ivancevich, 1998, p.323) ได้กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมองค์กร ที่เกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์กรในประเด็นความสามารถบรรลุถึงเป้าหมาย ที่ใช้ครอบคลุมองค์การเกือบทุกประเภท ตัวแปรสำคัญที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ และเกิดประสิทธิผลต่อองค์การคือ ผลกระทบจากความสัมพันธ์ของประสิทธิผล และการแบ่งส่วนงานเหล่านี้ เรียกว่า ตัวแปรการติดต่อสื่อสารและขนาดขององค์กร ที่ทำให้ประสิทธิผลของแต่ละองค์การต่างกัน ซึ่งตัวแปรแทรกซ้อนได้กลายมาเป็นตัวแปรตามเนื่องจากก่อให้เกิดประสิทธิผลขึ้น ตัวแปรที่สำคัญเหล่านี้ได้แก่ 1) ความสามารถในการผลิต (Productivity) หมายถึง อัตราส่วนของผลผลิตต่อปัจจัย 2) ขวัญ (Morale) หมายถึง ความมากน้อยของการที่แรงจูงใจของสมาชิกแต่ละคนได้รับการตอบสนอง 3) การยินยอมปฏิบัติตาม (Conformity) หมายถึง ความมากน้อยของการที่สมาชิกขององค์กรยอมรับบรรทัดฐานขององค์กร 4) ความสามารถในการปรับตัว (Adaptiveness) หมายถึง ความมากน้อยของการที่องค์กรสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง 5) ความเป็นสถาบัน (Institutionalization) หมายถึง ความมากน้อยของการที่ตัดสินใจเป็นที่ยอมรับในสภาพแวดล้อม ซึ่งจะเป็นเครื่องตัดสินองค์กรในระยะยาวว่าองค์กรจะคงอยู่ต่อไป トラバิดที่สภาพแวดล้อม ยังยอมรับผลผลิตและการกระทำขององค์กรในการผลิตผลนั้น ๆ

กอร์บัพูลอส และแทนแนบัมพ์ (Georgopoulos & Tannenbaum, 1957) (อ้างถึงใน ภรณ์ กิรติบุตร, 2529, น.64) ในปี ค.ศ. 1957 ได้ศึกษาประสิทธิผลขององค์กรด้วยสมมติฐานที่ว่าด้วย

องค์การทุกองค์การมุ่งที่จะบรรลุถึงเป้าหมายขององค์การ โดยการใช้องค์กรที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เพื่อผลงานของกลุ่ม ดังนั้น การให้ความหมายของประสิทธิผลขององค์การ จึงต้องพิจารณา 2 ประเด็น เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การและหนทางหรือเครื่องมือ ซึ่งองค์การใช้ในการรักษาไว้ซึ่งความเป็นองค์การและบรรลุเป้าหมายให้ได้ สำหรับเป้าหมายสำคัญขององค์การ ทั่วไป นั้น มีดังนี้ 1) ผลผลิตสูงในแง่ที่ว่าสามารถบรรลุถึงจุดหมายที่องค์การได้ตั้งไว้ ไม่ว่าจะโดยปริมาณ หรือคุณภาพ 2) ความสามารถที่จะรับและปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายในและภายนอก องค์การ โดยไม่สูญเสียความมั่นคง 3) รักษาไว้ซึ่งทรัพยากรทั้งมนุษย์และวัสดุอุปกรณ์ และนอกจากนั้นยังให้ความสำคัญแก่บุคคล ตามบทบาทที่ต้องปฏิบัติภายในองค์การ เช่น ผู้บริหาร คนงาน องค์ความรู้ของคนงาน ที่ปรึกษา ฯลฯ ซึ่งมีอิทธิพลที่ทำให้้องค์การมีประสิทธิผล

การศึกษาของ เบอร์แมนและแมคคลาฟลิน (Berman and McLaughlin, 1977) ครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของครู โดยการสนับสนุนจากครูใหญ่ สามารถอธิบายหรือมีอิทธิพลต่อ ร้อยละของเป้าหมายของโครงการบรรลุผล และมีความต่อเนื่องของการใช้วิธีการที่ได้รับจาก โครงการเช่นเดียวกับ ปัจจัยทางด้านการใช้กลยุทธ์ แบบการสนับสนุนกันเป็นทีม ปัจจัยด้าน จิตสำนึกของครูเกี่ยวกับประสิทธิผล สามารถอธิบายหรือทำนายร้อยละของเป้าหมายโครงการ บรรลุผลได้เช่นกัน การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดห้องเรียนสามารถอธิบายผลรวมการ เปลี่ยนแปลงของครูได้ ในขณะที่ประสบการณ์การสอนของครูนั้น มีอิทธิพลทางลบต่อร้อยละของ เป้าหมายโครงการบรรลุผล และผลรวมการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวครู

การ □เมอร์ □รอน และเวคเทนด □ (Cameron & Whetten, 1982) ได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อ ประเมินประสิทธิผลขององค์การ ที่ปฏิบัติงานในด้านการศึกษาระดับสูง (higher education) คือ ใน ระดับวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย (Colleges and Universities) ในรัฐ New England จำนวน 6 แห่ง ด้วยกัน ซึ่งให้การศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ 2 แห่ง เป็นของเอกชน 4 แห่ง ซึ่งจำนวนนักศึกษาอยู่ในระดับ 1,000 ถึง 10,000 คน การวิจัยเริ่มต้นด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ระดับสูงของแต่ละมหาวิทยาลัย แห่งละ 4-5 คน พร้อมกับคณาจารย์อีกประมาณแห่งละประมาณ 10 คน โดยขอให้ตอบปัญหาดังต่อไปนี้ 1) มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิผล มีลักษณะขององค์การอย่างไร 2) อะไรในสถาบันแห่งนี้ ซึ่งแตกต่างจากแห่งอื่นในแง่ของประสิทธิผล 3) อะไรควรจะ ต้องเปลี่ยนแปลงไป เพื่อจะทำให้สถาบันแห่งนี้มีประสิทธิผลมากขึ้น 4) ขอให้คิดถึงสถาบันการศึกษา ระดับสูง ซึ่งท่านเห็นว่าไม่มีประสิทธิผล อะไรคือสิ่งที่ทำให้สถาบันแห่งนี้มีประสิทธิผล 5) จากตัว แปรประมาณ 130 ตัวที่ได้จากหนังสือต่างๆ ตัวแปรใดบ้างที่ไม่สามารถใช้ได้กับความมี ประสิทธิผลของสถาบันแห่งนี้ 6) จากตัวแปร 130 ตัว ดังกล่าว ตัวแปรใดที่ไม่สามารถใช้อัดได้ หรือไม่มีข้อมูลที่หาได้เกี่ยวกับตัวแปรนั้น

ผลจากการสัมภาษณ์คำถาม 6 ข้อดังกล่าว ปรากฏว่ามีมิติของควมมีประสิทธิภาพ (Dimension of effectiveness) และเกณฑ์การวัดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ การพัฒนาการส่วนบุคคล (Personal development) ของนักศึกษา เกณฑ์ที่ใช้วัดได้ชี้ให้เห็นถึงการพัฒนา ในด้านที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ ในด้านที่ไม่ใช่อาชีพ กล่าวคือ การพัฒนาในด้านสังคม จิตวิทยา หรือวัฒนธรรม เน้นการพัฒนาส่วนบุคคลและโอกาสที่มหาวิทยาลัยให้ต่อการพัฒนาบุคคล

ขั้นตอนที่สองของการวิจัย หลังจากการจัดกลุ่มหรือจัดประเภทของมิติของควมมีประสิทธิภาพ พร้อมด้วยเกณฑ์ที่จะใช้วัดก็คือ การดำเนินการวัดจากเกณฑ์โดยวิธีการส่งแบบสอบถาม (Questionnaire) ขอให้ผู้ตอบอธิบายถึงความมากน้อยของมหาวิทยาลัยของตน ที่มีลักษณะขององค์การตามที่ระบุไว้ หรืออีกนัยหนึ่งคือ เกณฑ์ควมมีประสิทธิภาพ (Effectiveness criteria) ติดตามด้วยคำถามที่ถูกสร้างขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลจากบันทึก (Records) การทำงานของแต่ละมหาวิทยาลัย แบบสอบถามดังกล่าวส่งไปยังผู้บริหารและหัวหน้าภาควิชาในแต่ละมหาวิทยาลัย ทั้ง 6 แห่ง ประมาณ 75 คน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมากในทางบวก (High and positive correlations)

แคทซ์ และคาห์น (Katz and Kahn, 1978) ได้ศึกษาเรื่อง The Social Psychology of Organizations และเน้นในเรื่ององค์การที่มีประสิทธิภาพโดยทั่วไปไม่ได้รับอิทธิพลหรือไม่รับผลอันเนื่องมาจากคน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในองค์การและการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพจะมากหรือน้อยอยู่ที่ความเต็มใจ หรือการที่คนและองค์การสามารถทำความเข้าใจ ประสานสัมพันธ์ และปฏิบัติงานสู่เป้าหมาย โดยปราศจากข้อขัดแย้ง Katz and Kahn ได้เน้นตัวแปรที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพแก่องค์การคือ ความเจริญเติบโต การเก็บรักษา การอยู่รอด การควบคุมเหนือสภาพแวดล้อม และได้พยายามศึกษามุ่งเฉพาะการหาเกณฑ์หรือตัวแปรเดี่ยวๆ ในการประเมินประสิทธิภาพขององค์การ แต่ตัวแปรเหล่านั้นมิใช่ตัวประสิทธิภาพขององค์การแต่อย่างใด ตัวแปรเดี่ยว ได้แก่ คุณภาพ (Quality) ความพร้อม (Readiness) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) และตัวแปรต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (mixed method design) คือการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งได้ใช้ข้อมูลเชิงตัวเลข จากแบบสอบถามเพื่อทดสอบและยืนยันแบบจำลองสมการ โครงสร้างและความสัมพันธ์ของ ตัวแปร ตามหลักและวิธีการของนักวิชาการ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเก็บข้อมูลที่ไม่สามารถ เก็บในเชิงปริมาณได้ เนื่องจากการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการวิจัยที่อาศัยข้อมูลสถิติตัวเลขเป็นหลัก ข้อมูลที่ได้จึงขาดรายละเอียดไม่ลึกซึ้งในบางแง่มุม จึงต้องนำข้อมูลจากวิจัยเชิงคุณภาพที่ไม่อาศัย สถิติตัวเลข แต่อาศัยข้อมูลสารสนเทศที่มีการเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) รายละเอียดมาวิเคราะห์ร่วมด้วย เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ต่างๆ ที่พบจากการวิเคราะห์ เชิงปริมาณ ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ และ การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรในการดำเนินงานครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จากโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2 และ 3 ในจังหวัดชัยภูมิ ตามขนาดของโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จำนวน 683 โรงเรียน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 6,094 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ทางการศึกษา จากโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2 และ 3 จำนวน 683 โรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ที่มีขั้นตอนการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. พิจารณาลักษณะของข้อมูลการวิจัย ที่ต้องใช้สถิติวิเคราะห์ขั้นสูง ซึ่งผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (SEM) จึงต้องกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้สอดคล้องกับบริบทการใช้สถิติแต่ละประเภท ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันใช้วิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ไคล้ลีสก์สูงสุด (Maximum likelihood : ML) ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ เพราะถ้าใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดต่ำกว่า 100 หน่วย จะพบว่าโอกาสที่จะปฏิเสธสมมติฐานในการทดสอบ ไค-สแควร์ (chi-square) มาก เพราะค่าไค-สแควร์ มีแนวโน้มที่จะมีค่าสูง ดังนั้นควรจะต้องมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มมากขึ้น โดยใช้กฎที่ว่าอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรควรเป็น 20 ต่อ 1 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548, น.18-19)

1.2 การวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (SEM) ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ เช่นเดียวกับการวิเคราะห์การถดถอย เกณฑ์สำหรับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างระบุขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นฟังก์ชันของจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่า คือ ต้องมีขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 คน ต่อหนึ่งพารามิเตอร์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548, น.18-19)

1.3 การวิเคราะห์ตัวแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น โดยใช้สถิติ ไค-สแควร์ (Chi-square statistics) ที่ระดับความกลมกลืน (Goodness of -fit index: GFI) ระหว่าง ตัวแบบสมมติฐาน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งนักสถิติส่วนใหญ่กำหนดว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องมีขนาดใหญ่ เพราะฟังก์ชันความกลมกลืน (fit or fitting function) จะมีการแจกแจงแบบไค-สแควร์ ต่อเมื่อกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่เท่านั้น โกลด์ (Gold, อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ได้เสนอแนะให้พิจารณาขนาดของกลุ่มตัวอย่างควบคู่ไปกับจำนวนพารามิเตอร์อิสระที่ต้องการประมาณค่า ถ้าพารามิเตอร์มีจำนวนมากควรจะต้องมีขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มมากขึ้นด้วย โดยใช้อัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรควรจะเป็น 20 ต่อ 1 $2x$

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยเหตุผลดังข้อ 1-3 นั้น สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ที่วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติขั้นสูงและมีตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรถ้าต้องการความมั่นใจในการทดสอบมากยิ่งขึ้น ควรใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีสัดส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์โดยการกำหนดขนาดหรือตัวแปร ควรจะเป็น 20 ต่อ 1 หน่วยขึ้นไป สำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีค่าพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าทั้งสิ้น 34 พารามิเตอร์ หากใช้อัตราส่วน 20 : 1 จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 683 โรงเรียน

2. ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage randomnessampling) ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 สุ่มกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1, เขต 2, และเขต 3 จากจำนวน 683 โรงเรียน

2.2 แบ่งชั้นในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาตามขนาดโรงเรียน เป็น 3 ชั้น คือ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 410 โรงเรียน สุ่มมา 180 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จากผู้บริหารสถานศึกษา 180 คน จากครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 340 คน รวม จำนวน 520 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 241 สุ่มมา จำนวน 72 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จากผู้บริหารสถานศึกษา 72 คน จากครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 270 คน รวม จำนวน 342 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 32 โรงเรียน สุ่มมาจำนวน 16 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จากผู้บริหารสถานศึกษา 32 คน จากครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 106 คน รวมจำนวน 138 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 1,000 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งแปรผลการวิจัยเชิงบรรยายในลักษณะศึกษายืนยันแบบจำลองสมการ โครงสร้างและความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ดังนี้ ประการที่ 1 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ประการที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขั้นที่ 1

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาปัจจัยและระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิเป็นขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ขั้นศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี รายงานการวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลและปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับประสิทธิผล การกำหนดตัวแปรในการวิจัย นิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร และตัวบ่งชี้ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา เป็นขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการวางแผนและกำหนดขอบเขตในการศึกษาวิจัย

1.2 กำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ระดับประสิทธิผลที่ต้องการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา

1.3 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีประสิทธิผลโรงเรียน ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผล ผลงานการวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียนเพื่อนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อร่างนิยามประสิทธิผลและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา

1.4 นำร่างนิยามประสิทธิผลและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับประสิทธิผล มากำหนดตัวแปรปัจจัย และตัวแปรประสิทธิผล ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ เพื่อแก้ไขปรับปรุง แล้วพัฒนาเป็นแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรายการตัวบ่งชี้การวัดระดับประสิทธิผล และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในลักษณะการใช้คำถามแบบปลายเปิดสอบถามบุคคลที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติ ทั้งนี้คำถามต้องเข้าใจง่ายและมีความเป็นไปได้ (Curry & Kadasah, 2002, p. 207-216) สำหรับมาตรวัดแบบสอบถามกำหนดให้ผู้ตอบเป็นช่วงระดับความสำคัญ 5 ระดับ คือ ระดับ 1 ถึงระดับ 5 เป็นคำถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยเตรียมคำตอบให้ผู้ตอบได้เลือกตอบที่คิดว่าตรงกับความคิดเห็นของตนเอง (สุวิมล ติรกานันท์, 2549, น.35) เพื่อให้เกณฑ์ของผลการวิเคราะห์มาตรวัดแต่ละกลุ่มคำถามเป็นไปได้ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมีความหมายแต่ละระดับดังนี้

ระดับ 1	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับ 2	หมายถึง	น้อย, น้อยครั้ง
ระดับ 3	หมายถึง	ปานกลาง, เป็นครั้งคราว
ระดับ 4	หมายถึง	มาก, บ่อยครั้ง
ระดับ 5	หมายถึง	มากที่สุด, บ่อยที่สุด

1.5 นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้มาจากการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม จำนวน 6 คน แยกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 2 คน ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านประสิทธิผลของโรงเรียน ให้ดำเนินการตรวจสอบแบบสอบถามตามนิยามประสิทธิผลและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับประสิทธิผล กำหนดตัวแปรในการวิจัย นิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร มิติและตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา แล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยการคำนวณค่าความสอดคล้องระหว่างรายการตัวบ่งชี้ประสิทธิผลและกับระดับประสิทธิผลในแต่ละด้าน โดยใช้แนวคิดของ โรวินเนลลี และแฮมเบิลตัน (Rovinelli & Hambleton, 1977 อ้างถึงในสุวิมล ว่องวานิช, 2550) ในการกำหนดดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้องระหว่างข้อรายการกับวัตถุประสงค์ที่มีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละรายการที่ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความเห็นประเมินความสอดคล้อง เช่นรายการที่เห็นด้วยมีค่า 1 คะแนน รายการ

ที่ไม่แน่ใจมีค่า 0 คะแนน และรายการที่ไม่เห็นด้วยมีค่า -1 คะแนน แล้วนำคะแนนของแต่ละข้อรายการมารวมหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์กำหนดจุดตัดที่ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.0 ถือว่าเป็นรายการที่มีความสอดคล้องใช้ได้ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผลการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญมีค่า = 0.86 แปลผลว่าใช้ได้

2. นำกรอบแนวคิด ร่างนิยามประสิทธิผล และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนที่ได้จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ มาสร้างเครื่องมือวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ที่พิจารณาตามเกณฑ์การคัดเลือกปัจจัยย่อมากำหนดเป็นรายปัจจัย ผู้วิจัยสรุปเป็นกลุ่มปัจจัยหลักและปัจจัยย่อยได้ดังนี้

2.1 ประสิทธิผลของโรงเรียน ใช้ตัวชี้วัดความสำเร็จ 3 ปัจจัยย่อย คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การบรรลุเป้าหมายของงาน และความพึงพอใจของครู

2.2 ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยมุ่งศึกษา 4 ปัจจัยหลัก คือ

2.2.1 ปัจจัยด้านสมรรถนะองค์กร มี 5 ปัจจัยย่อย ได้แก่ การจัดโครงสร้างที่เหมาะสม วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ ความรู้ความสามารถของบุคลากร และการจัดทรัพยากรการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับสื่อสารและการบริหาร

2.2.2 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ มี 4 ปัจจัยย่อย ได้แก่ การนิยามและการสื่อสารเป้าหมายร่วม การกำกับติดตามประเมินผลกระบวนการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2.2.3 ปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ มี 4 ปัจจัยย่อย ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย การเน้นกระบวนการคิด การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

2.2.4 ปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน มี 4 ปัจจัยย่อย ได้แก่ ความคาดหวังบรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียน การให้ความเป็นกันเองไว้วางใจซึ่งกันและกัน การส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วม และการจัดระบบการจูงใจ

3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลตามการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ที่เกี่ยวข้องกับระดับประสิทธิผลและปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบก่อนนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยแบ่งแบบสอบถามแต่ละฉบับออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบเติมคำในช่องว่าง ประกอบด้วย สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ ขนาดของโรงเรียน เป็นต้น

ตอนที่ 2 การรับรู้การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยจัดเรียงเนื้อหา ข้อคำถามตามลำดับของปัจจัยที่ศึกษาวิเคราะห์มา จำนวน 4 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยสมรรถนะขององค์กร ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ และปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน

ตอนที่ 3 การรับรู้เกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยจำแนกเนื้อหาในการสอบถามออกเป็นสามประเด็นหลัก คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การบรรลุเป้าหมายของงาน และความพึงพอใจของครู

4. นำเครื่องมือหรือแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้กับผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษานอกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2 และ 3 จำนวน 10 โรงเรียน ตามขนาด เล็ก กลาง และใหญ่ ในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้สำนวนภาษา ความซ้ำซ้อน ความเป็นปรนัยและความยากง่ายในการตอบคำถามหรือหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากสภาพความเป็นจริงตามข้อคำถามเพื่อการพัฒนา เครื่องมือให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ก่อนนำไปตรวจสอบปัจจัยตามกระบวนการวิจัยของการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM)

5. นำเครื่องมือหรือแบบสอบถามที่ได้ไปทำการเก็บข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2 และ 3 ที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน แล้วเทียบสัดส่วน จากกลุ่มเป้าหมาย ตามขนาดของโรงเรียน เล็ก กลาง และใหญ่ ในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1000 คน

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขั้นที่ 1

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและการทดลองใช้ เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามอาศัยการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยยึดหลักสำคัญของการกำหนดคุณภาพของการวัดคือ ความตรงตามเนื้อหา (Content validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จากสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มี

ลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ความตรงตามเนื้อหา ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร และสร้างข้อ กระถางคำถามแต่ละตัวแปร นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาจำนวน 5 ท่านตรวจสอบ เพื่อหาค่า คำนีความสอดคล้อง (IOC) และได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.5- 1.0 จากนั้นนำเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และนำมาปรับปรุงแก้ไข ให้เหมาะสม

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลอง (Try out) กับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาใน โรงเรียนระดับ ประถมศึกษา จำนวน 10 โรงเรียนในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ ผู้วิจัยใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น อยู่ที่ระดับ 0.90

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 2

การเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งกำหนดรูปแบบ ขั้นตอนการดำเนินการและการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ดังนี้

1. ใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) กับผู้บริหาร จากการสุ่มตัวอย่างจาก กลุ่มเป้าหมาย ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2, และ 3 แยกตาม ขนาดของโรงเรียน เล็ก กลาง และใหญ่ จำนวน 15 คน จากจำนวนผู้บริหาร 268 คน ของ กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยขออนุญาตซักถามเพิ่มเติมจากการตอบแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ตอบขยายความ ให้ได้คำตอบที่หมดความสงสัยและตรงตามประเด็นที่ต้องการ เช่น ตามความคิดเห็นของท่านกับ คำว่า “ประสิทธิผลของโรงเรียน” มีผลมาจากปัจจัยใดมากที่สุด หรือ ตามความคิดเห็นของท่าน ปัจจัยเชิงสาเหตุใดที่ส่งผลให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียนมากที่สุด

2. เครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยจะสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่ง มีโครงสร้าง (semi-structured interview) เป็นกรอบในการสัมภาษณ์ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ ภูมิหลัง ตัวแปรต่างๆ ตามกรอบแนวคิดในการศึกษาและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล เชิงปริมาณ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดชัยภูมิ 268 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตอบแบบสอบถามงานวิจัย
2. ส่งและเก็บแบบสอบถามจำนวน 1,000 ชุด โดยทางไปรษณีย์และโดยตนเองในพื้นที่ใกล้เคียง เก็บคืนตัวอย่างทางไปรษณีย์ด้วยการติดแสตมป์ถึงตนเองและเก็บด้วยตนเองบางพื้นที่
3. ติดตาม สอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืนมา โดยทางโทรศัพท์ พร้อมนัดหมายช่วงเวลาที่จะเก็บข้อมูล
4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งได้รับคืนและสามารถนำมาวิเคราะห์ เก็บแบบสอบถามได้จริงจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องเก็บทั้งหมด
5. ติดต่อประสานงานยังสถานศึกษาที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มเป้าหมาย ที่แยกตามขนาดโรงเรียน เล็ก กลาง และใหญ่ เพื่อบันทึกหมายวัน เวลา สถานที่ ขอใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จำนวน 15 คน

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

หลังจากการประกาศผลการทดสอบ O-Net ปีการศึกษา 2555 เสร็จเรียบร้อยแล้ว

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยดำเนินการด้วยวิธีการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling; SEM) เป็นลำดับขั้นดังนี้

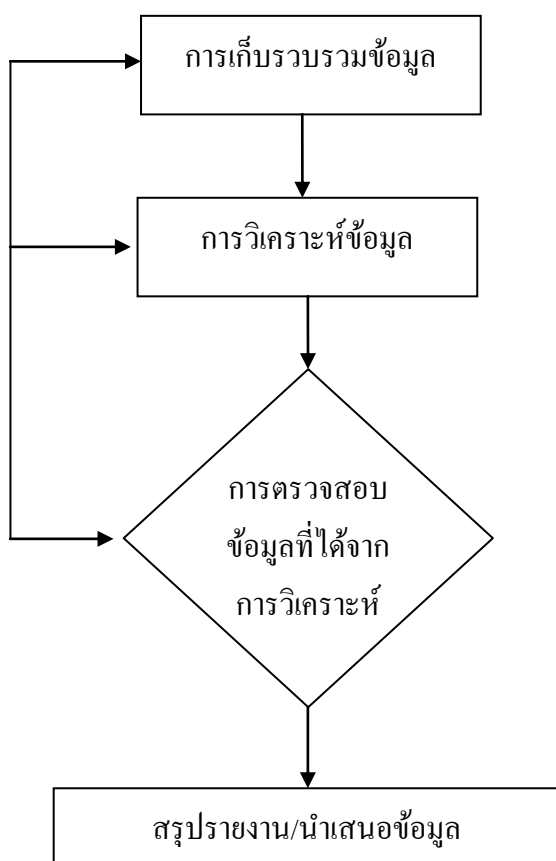
1. รวบรวมข้อมูล ที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามการวิจัย จำนวน 1,000 ฉบับ ให้ทางโรงเรียน ส่งกลับคืนมาที่หน่วยงานของผู้วิจัย ซึ่งข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาครั้งนี้ จำนวน 878 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.8 จากนั้นนัดหมายผู้บริหารเพื่อขอสัมภาษณ์เจาะลึกตามแบบสอบถาม ที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน จนได้ข้อมูลครบตามต้องการ
2. วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตอบคำถามวิจัยดังนี้
 - 2.1 วิเคราะห์แบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมายส่วนที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน ของแต่ละกลุ่มตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อตอบคำถามวิจัย การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิโดยการวิเคราะห์เส้นทางตามสมการโครงสร้างของการวิจัย (Structural Equation Modeling; SEM) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป จากตัวแปรปัจจัยที่ส่งผล 4 ตัวแปรหลัก 17 ตัวแปรย่อย และประสิทธิผลของโรงเรียนที่ใช้เป็นดัชนีตัวบ่งชี้ความสำเร็จ จำนวน 3 ตัวแปร รวม 20 ตัวแปร และการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อนำมาใช้เป็นการยืนยันข้อมูลเชิงคุณภาพ

3. การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลและปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อหาข้อสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและตรวจสอบความถูกต้องโดยผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ จำนวน 15 คน เพื่อเป็นการตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องประกอบการอภิปรายผลสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ อีกครั้ง

4. สรุปรายงานและนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบความถูกต้องพิจารณาหาข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

จากวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ ดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการดำเนินงานให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ตามภาพ ดังนี้

ภาพที่ 11 ขั้นตอนของกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปขั้นตอนการวิจัยปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย ในลักษณะศึกษาและยืนยันแบบจำลองสมการโครงสร้าง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ดังนี้ ประการที่ 1 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ประการที่ 2 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การศึกษาปัจจัยและระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยแสวงหาข้อมูลและสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสารระดับประสิทธิผลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2, 3 และจากสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ นำมาประมวลกันแล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหาให้ได้ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ และตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยตรวจสอบความสอดคล้องของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญรวมทั้งกำหนดความสำคัญในส่วนต่างๆ ของปัจจัยนำมาวิเคราะห์เส้นทางตามสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling; SEM) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ก่อนสรุปเป็นงานวิจัยที่สมบูรณ์แบบครบทั้ง 5 บทต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed method design) คือการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งได้ใช้ข้อมูลเชิงตัวเลขจากแบบสอบถามเพื่อทดสอบและยืนยันแบบจำลองสมการ โครงสร้างและความสัมพันธ์ของตัวแปร ตามหลักและวิธีการของนักวิชาการ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ จะเก็บข้อมูลที่ไม่สามารถเก็บในเชิงปริมาณได้เนื่องจากการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการวิจัยที่อาศัยข้อมูลสถิติตัวเลขเป็นหลัก ข้อมูลที่ได้อาจขาดรายละเอียดไม่ลึกซึ้งในบางแง่มุม จึงต้องนำข้อมูลจากวิจัยเชิงคุณภาพที่ไม่อาศัยสถิติตัวเลข แต่อาศัยข้อมูลสารสนเทศที่มีการเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) มาวิเคราะห์ร่วมด้วยเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่พบจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ทั้งนี้เพื่อให้งานวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ คือ การศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ และการศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษา ตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณกับข้อมูลเชิงคุณภาพ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์และความหมายที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
χ^2	แทน	ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนประเภทค่าสถิติไค – สแควร์
Max	แทน	ค่าสูงสุด
Min	แทน	ค่าต่ำสุด

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
R ²	แทน	สัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of Determination)
df	แทน	ค่าองศาอิสระ (Degree of Freedom)
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
C.V.	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
Sk	แทน	ค่าความเบ้
Kur	แทน	ค่าความโด่ง
GFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit Index)
CFA	แทน	การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (PMR firmatory factory analysis)
AGFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of fit Index)
CFI	แทน	ดัชนีเปรียบเทียบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูล (Comparative Fit Index)
RMR	แทน	ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root mean Squared Residual)
SRMR	แทน	ค่ามาตรฐานดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standardized Root mean Squared Residual)
RMSEA	แทน	ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่าง โดยประมาณ (Root Mean Squared Error of Approximation)
b	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบหรือค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย
ES	แทน	ค่าประมาณพารามิเตอร์ (Parameter Estimators)
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานและสหสัมพันธ์ของค่าประมาณพารามิเตอร์ (Standard Errors and Correlations of Estimates)
β	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานหรือค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน
TLI	แทน	ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมไม่อิงเกณฑ์ (Tucker – Lewis Index)
Z	แทน	ค่าที่ได้จากการทดสอบสมมุติฐาน โดยใช้ สถิติ Z – test
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรสังเกตได้ (ปัจจัยที่ส่งผล)

- ORG = ปัจจัยด้านสมรรถนะองค์กร (Factors of Organizational performance)
- TAS = การจัดโครงสร้างที่เหมาะสม (Appropriate structure)
- VIS = วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ (Vision, mission and strategy)
- COM = ความรู้ความสามารถของบุคลากร (Competence of personnel)
- TLR = การจัดทรัพยากรการเรียนรู้ (Learning resources)
- UIT = การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับสื่อสารและการบริหาร (Using information technology for communication and management)
- ACL = ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (Factors of academic leadership)
- DEF = การนิยามและการสื่อสารเป้าหมายร่วม (Definition and communication goals)
- MON = การกำกับติดตามประเมินผลกระบวนการเรียนการสอน (Monitoring and evaluation of the teaching process)
- PRO = การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ (Promoting professional development)
- LEA = การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Leadership changes)
- FLP = ปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (Factors for the learning process)
- VPA = การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย (Various promotional activities with the students)
- EMP = การเน้นกระบวนการคิด (Emphasis on the thought process)
- ACL = การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (Atmosphere is conducive to learning)
- PAR = การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง (Participation of stakeholders)
- SCF = ปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน (School climate factors)
- POS = บรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียน (Positive atmosphere in the school)
- FRI = การให้ความเป็นกันเองไว้วางใจซึ่งกันและกัน (Friendly mutual trust)
- EPD = การส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วม (Encourage the participation decision)
- SYS = การจัดระบบการจูงใจ (System of incentives)

3. สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรตาม (ประสิทธิผล)

- EFF = ประสิทธิภาพของโรงเรียน (Effectiveness of the school)
- ACH = ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement)
- FUL = การบรรลุเป้าหมายของงาน (Fulfillment of the task)
- SAT = ความพึงพอใจของครู (Satisfaction of the teacher)

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปประกอบ ด้วย ผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จาก โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2 และ 3 ในจังหวัดชัยภูมิ ตามขนาดของโรงเรียน เล็ก กลาง และใหญ่ จำแนกตามเพศและ สถานะของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย การศึกษา ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ และการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2 และ 3

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อ อธิบายความสัมพันธ์หรือความต่าง ที่พบจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาลักษณะทั่วไป

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน คือ ผลการวิเคราะห์จำนวนและ ร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จากโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับ ประถมศึกษา จำแนกตามตำแหน่งงาน เพศ และขนาดของโรงเรียน เป็นการนำเสนอเพื่อให้ทราบ ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 3 จำนวนข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ขนาด โรงเรียน	ตำแหน่งงาน				เพศ				รวม	
	ผู้บริหาร		ครูและบุคลากรฯ		ชาย		หญิง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เล็ก	129	14.69	305	34.74	232	26.42	202	23.01	434	49.43
กลาง	51	5.81	265	30.18	114	12.98	202	23.01	316	35.99
ใหญ่	25	2.85	103	11.73	44	5.02	84	9.57	128	14.58
รวม	205	23.35	673	76.65	390	44.42	488	55.58	878	100

จากตารางที่ 3 พบว่าจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 878 คน มาจากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 434 คน (ร้อยละ 49.43) จากโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 316 คน (ร้อยละ 35.99) โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 128 คน (ร้อยละ 14.58)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ สถิติเบื้องต้น เป็นการนำเสนอเพื่อให้ทราบลักษณะของข้อมูลที่ได้จากการนำเสนอด้วยสถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสูงสุด (Maximum : Max) ค่าต่ำสุด (Minimum : Min) ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ค่าความเบ้ (Skewness : Sk) และ ค่าความโด่ง (Kurtosis : Kur) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ผลปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สถิติเบื้องต้นของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

ตัวแปร	n	Min	Max	\bar{X}	SD	C.V.	Sk	Kur
ด้านสมรรถนะองค์กร	878	2.29	5.00	4.229	0.423	0.100	-0.874	1.337
ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ	878	1.40	5.00	4.185	0.481	0.115	-0.975	1.917
ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	878	2.18	5.00	4.222	0.477	0.113	-0.873	1.227
ด้านบรรยากาศโรงเรียน	878	1.92	5.00	4.270	0.478	0.112	-0.883	1.631
ด้านประสิทธิผลของโรงเรียน	878	2.33	5.00	3.989	0.474	0.119	-0.553	0.099

จากตารางที่ 7 จากการวิเคราะห์สถิติเบื้องต้นของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ของผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2 และ 3 จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านสมรรถนะองค์กร ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศโรงเรียน และด้านประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า ตัวแปร ช่วงคะแนนของค่าต่ำสุด และค่าสูงสุดอยู่ระหว่าง 1.40 - 5.00 ค่าเฉลี่ยทั้ง 5 ด้าน เท่ากับ 4.179 สำหรับเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าอยู่ระหว่าง 0.467 ตัวแปรด้านประสิทธิผลของโรงเรียน มีการกระจายของข้อมูลมากที่สุด (C.V. = 0.119) ในขณะที่ตัวแปรด้านสมรรถนะองค์กร มีการกระจายของข้อมูลน้อยที่สุด (C.V. = 0.100) ลักษณะการแจกแจงของข้อมูลตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะเบ้ซ้าย

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้จัดแบ่งการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนตามความมุ่งหมายของการวิจัย ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ศึกษาประสิทธิภาพผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เป็นแบบมาตรประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยจำแนกเนื้อหา ออกเป็นสามประเด็นหลัก คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) การบรรลุเป้าหมายของงาน และ 3) ความพึงพอใจของครู และส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของ โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ตามขนาดของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยจัดเรียงเนื้อหาของปัจจัยที่ศึกษาวิเคราะห์มา จำนวน 4 ปัจจัยหลัก คือ 1) ปัจจัยสมรรถนะ องค์กร 2) ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ 3) ปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ และ 4) ปัจจัยบรรยากาศ โรงเรียน มีผลดังนี้

2.1 การศึกษาระดับประสิทธิภาพผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ตามโมเดล ประสิทธิภาพ วัดได้ดังนี้

2.1.1 ค่าระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่วัดได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักทดสอบมาตรฐาน การศึกษาแห่งชาติ ปี การศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.95 ค่า SD = 0.56

2.1.2 ค่าระดับการบรรลุเป้าหมายของงาน ที่วัดจากผลการปฏิบัติงานของ บุคลากร เพื่อการบรรลุเป้าหมาย 4 ประการ คือ 1) บรรลุเป้าหมายของงาน 2) บรรลุเป้าหมายการ พัฒนาการ 3) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 4) บรรลุเป้าหมาย ความมีชุมชนมีส่วนร่วมในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.07 ค่า SD = 0.49

2.1.3 ค่าระดับความพึงพอใจของครู วัดจากความรู้สึกประทับใจ ชอบ เห็นด้วย เป็นไปในทางบวก หรือเกิดจากความไม่ประทับใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย เป็นไปในทางลบของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน คุณลักษณะของนักเรียน และทางการบริหารของโรงเรียน มี ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.94 ค่า SD = 0.56

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม พบว่ามีความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 210 คู่ มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 210 คู่ และตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก จากการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับ ความเท่ากันของเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมพหุคูณ พบว่า ค่าดัชนี Kaiser – Mayer–Olkin (KMO) มีค่า Kaiser-Mayer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = .959, Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square = 11,361.20, df = 190, p = .000 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กัน ระหว่างตัวแปรมากพอ (Measure of sampling adequacy) ซึ่งเป็นค่าที่แสดงถึงความเหมาะสมของ

กลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับ .962 ซึ่งมีค่าที่มากกว่า .80 และมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาศึกษามีความสัมพันธ์กันสูงมากจึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของ โมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิเคราะห์ ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามได้ทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	TAS	VIS	COM	TLR	UIT	DEF	MON	PRO	LEA	VPA	EMP	ALC	PAR	POS	FRI	EPD	SYS	ACH	FUL	SAT
TAS	1.000																			
VIS	.603**	1.000																		
COM	.470**	.427**	1.000																	
TLR	.498**	.471**	.510**	1.000																
UIT	.481**	.522**	.485**	.562**	1.000															
DEF	.550**	.508**	.423**	.520**	.516**	1.000														
MON	.535**	.537**	.510**	.514**	.569**	.664**	1.000													
PRO	.511**	.458**	.432**	.459**	.463**	.595**	.575**	1.000												
LEA	.549**	.533**	.505**	.489**	.535**	.642**	.635**	.684**	1.000											
VPA	.555**	.453**	.549**	.468**	.504**	.538**	.615**	.519**	.633**	1.000										
EMP	.539**	.495**	.530**	.468**	.451**	.588**	.588**	.594**	.687**	.731**	1.000									
ALC	.461**	.490**	.447**	.426**	.436**	.499**	.504**	.525**	.607**	.603**	.613**	1.000								
PAR	.490**	.459**	.446**	.490**	.475**	.541**	.555**	.517**	.587**	.564**	.599**	.581**	1.000							
POS	.516**	.462**	.466**	.472**	.481**	.608**	.535**	.595**	.649**	.606**	.661**	.596**	.614**	1.000						
FRI	.460**	.412**	.437**	.406**	.402**	.531**	.513**	.476**	.542**	.490**	.543**	.581**	.527**	.635**	1.000					
EPD	.479**	.412**	.443**	.438**	.450**	.538**	.555**	.499**	.553**	.484**	.549**	.486**	.590**	.610**	.680**	1.000				
SYS	.477**	.413**	.424**	.426**	.440**	.526**	.511**	.525**	.579**	.498**	.552**	.526**	.600**	.637**	.661**	.678**	1.000			
ACH	.308**	.293**	.239**	.259**	.254**	.296**	.322**	.288**	.329**	.294**	.319**	.287**	.299**	.298**	.258**	.263**	.309**	1.000		
FUL	.437**	.416**	.376**	.370**	.384**	.436**	.430**	.445**	.458**	.434**	.492**	.425**	.447**	.452**	.420**	.428**	.460**	.676**	1.000	
SAT	.286**	.280**	.248**	.265**	.252**	.301**	.298**	.301**	.340**	.304**	.366**	.308**	.328**	.320**	.312**	.311**	.358**	.645**	.661**	1.000
\bar{X}	4.154	4.364	4.209	4.260	4.159	4.106	4.233	4.178	4.222	4.226	4.197	4.278	4.188	4.261	4.287	4.302	4.232	3.953	4.073	3.941

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย เมื่อพิจารณาขนาดและทิศทางของความสัมพันธ์ภายในตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ได้พบว่า ตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ได้มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติทุกคู่ เมื่อพิจารณาขนาดความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ได้พบว่า มีช่วงความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.239-0.687 โดยตัวแปรที่มีขนาดความสัมพันธ์กันต่ำสุดได้แก่ ตัวแปรต้นด้านความรู้ความสามารถของบุคลากร (COM) กับตัวแปรตามด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ACH) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.239 ส่วนตัวแปรที่มีขนาดความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ ตัวแปรต้นด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (LEA) กับตัวแปรต้นด้านการเน้นกระบวนการคิด มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.687 แสดงว่า มีความสัมพันธ์กันดี จึงมีความเหมาะสมในการคัดเลือกเข้ามาในโมเดล

2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรต้นหรือตัวแปรสังเกตได้ ตามลักษณะของโมเดลการวัดระดับของตัวแปรต้นและตัวแปรตามแต่ละตัว พบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรต้นและตัวแปรตามแต่ละตัวมีความตรงเชิงโครงสร้าง ผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

2.2.1 โมเดลปัจจัยสมรรถนะองค์การ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ปัจจัยสมรรถนะองค์การ สามารถกำหนดตัวแปรสังเกตได้ โดยมีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การจัดโครงสร้างที่เหมาะสม, วิสัยทัศน์พันธกิจและยุทธศาสตร์, ความรู้ความสามารถของบุคลากร, การจัดทรัพยากรการเรียนรู้, และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับสื่อสารและการบริหาร ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ใน

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์					\bar{X}	SD
	TAS	VIS	COM	TLR	UIT		
TAS	1.000					4.154	0.515
VIS	.603**	1.000				4.364	0.516
COM	.470**	.427**	1.000			4.209	0.531
TLR	.498**	.471**	.510**	1.000		4.260	0.569
UIT	.481**	.522**	.485**	.562**	1.000	4.160	0.593

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวในโมเดล ปัจจัยสมรรถนะองค์การ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ โดยทุกคู่มีความสัมพันธ์ทางบวก สมรรถนะองค์การ ด้านการจัดโครงสร้างที่เหมาะสม กับด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ มากที่สุด ($r = 0.603$) สมรรถนะขององค์การ ด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.364$) และสมรรถนะขององค์การ ด้านการจัดโครงสร้างที่เหมาะสม มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำที่สุด ($SD = 0.515$)

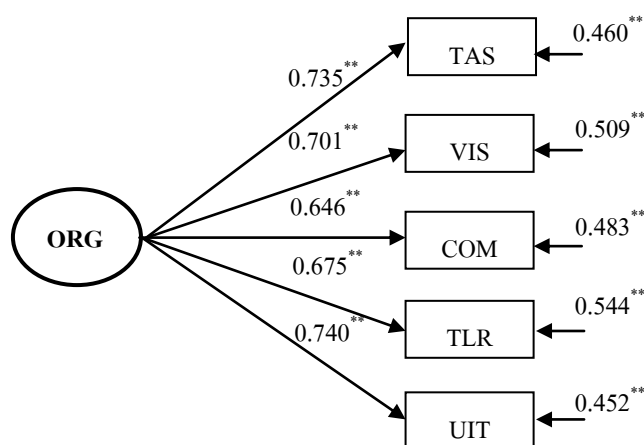
ตารางที่ 7 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลปัจจัยสมรรถนะองค์การ

ตัวแปรสังเกตได้	น้ำหนัก องค์ประกอบ (b)	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ มาตรฐาน (β)	SE	Z	R ²
TAS	1.000	0.735	0.015	50.348	0.540
VIS	0.956**	0.701	0.027	25.915	0.491
COM	0.907**	0.646	0.026	24.654	0.417
TLR	1.015**	0.675	0.028	24.109	0.456
UIT	1.163**	0.740	0.014	52.095	0.548

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลปัจจัยสมรรถนะองค์การ พบว่า โมเดลปัจจัยสมรรถนะองค์การ มีความตรงเชิงโครงสร้าง พิจารณาได้จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 0.233$, $df = 1$, $\chi^2/df = 0.233$, $p = 0.8902$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.006$, $RMSEA = 0.000$, $SRMR = 0.004$

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัว พบว่าค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.646-0.740 โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักมากที่สุดหรือตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญสูงที่สุดของสมรรถนะองค์การ คือองค์ประกอบด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับสื่อสารและการบริหาร ($\beta = 0.740$) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยสมรรถนะองค์การ (R^2) ของตัวแปรทุกตัวพบว่ามีค่า ตั้งแต่ 0.417 - 0.548 โดยองค์ประกอบที่มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายสูงสุดคือองค์ประกอบด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับสื่อสารและการบริหาร ($R^2 = 0.548$)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 5 ตัว เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการวัดสมรรถนะองค์การ มีค่าน้ำหนักเป็นบวก หมายถึง การจัดโครงสร้างที่เหมาะสม วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ ความรู้ความสามารถของบุคลากร การจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับสื่อสารและการบริหาร จะเป็นปัจจัยสมรรถนะองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสูง ขณะเดียวกันในทางตรงข้ามหากการจัดโครงสร้างที่เหมาะสม วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ ความรู้ความสามารถของบุคลากร การจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับสื่อสารและการบริหาร จะเป็นปัจจัยสมรรถนะขององค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนต่ำด้วย แสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวัดสมรรถนะองค์การทุกตัวมีความสัมพันธ์เกือหนุนซึ่งกันและกัน ดังภาพที่ 12

$\chi^2 = 0.233$, $df = 1$, $\chi^2/df = 0.233$, $p = 0.8902$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.006$, $RMSEA = 0.000$, $SRMR = 0.004$

ภาพที่ 12 โมเดลสมรรถนะองค์การ

2.3 โมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ สามารถกำหนดตัวแปรสังเกตได้ โดยมีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การนิยามและการสื่อสารเป้าหมายร่วม การกำกับติดตามประเมินผลกระบวนการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ใน
โมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการ

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์				\bar{X}	SD
	DEF	MON	PRO	LAE		
DEF	1.000				4.106	0.521
MON	.664**	1.000			4.233	0.598
PRO	.595**	.575**	1.000		4.178	0.573
LEA	.642**	.635**	.684**	1.000	4.222	0.568

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัวในโมเดลการวัดภาวะผู้นำทางวิชาการ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ โดยทุกคู่มีความสัมพันธ์ทางบวก และภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ กับด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ($r = 0.684$) ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.222$) และภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการนิยามและการสื่อสารเป้าหมายรวม มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำที่สุด ($S = 0.521$)

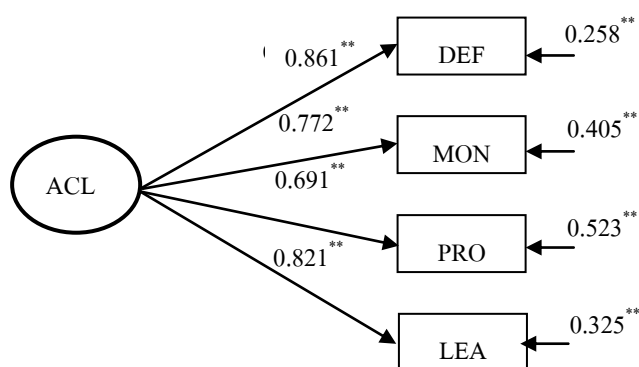
ตารางที่ 9 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการ

ตัวแปรสังเกตได้	น้ำหนัก	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ	SE	Z	R^2
	องค์ประกอบ (b)	มาตรฐาน (β)			
DEF	1.000	0.861	0.007	120.671	0.742
MON	1.028**	0.772	0.017	45.466	0.595
PRO	0.882**	0.691	0.023	29.492	0.477
LAE	1.041**	0.821	0.009	87.556	0.675

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการ พบว่า โมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความตรงเชิงโครงสร้าง พิจารณาได้จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 0.005$, $df = 1$, $\chi^2/df = 0.005$, $p = 0.9462$, CFI = 1.000, TLI = 1.003, RMSEA = 0.000, SRMR = 0.001

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตได้ ทั้ง 3 ตัว พบว่าค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.691 - 0.861 โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักมากที่สุดหรือตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญสูงสุดของภาวะผู้นำทางวิชาการ คือองค์ประกอบด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\beta = 0.861$) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ของตัวแปรทุกตัวพบว่ามีค่า ตั้งแต่ 0.477 - 0.742 โดยองค์ประกอบที่มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายสูงสุดคือองค์ประกอบด้านการนิยามและการสื่อสารเป้าหมายร่วม ($R^2 = 0.742$)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัว เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการวัดภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยมีค่าน้ำหนักเป็นบวก หมายถึง การนิยามและการสื่อสารเป้าหมายร่วม การกำกับติดตาม ประเมินผลกระบวนการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูง ขณะเดียวกันในทางตรงข้ามหาก การนิยามและการสื่อสารเป้าหมายร่วม การกำกับติดตาม ประเมินผลกระบวนการเรียนการสอน การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่ำ จะส่งผลให้ภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำด้วย แสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวัดภาวะผู้นำทางวิชาการทุกตัวมีความสัมพันธ์เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ดังภาพที่ 13

$\chi^2 = 0.005$, $df = 1$, $\chi^2/df = 0.005$, $p = 0.9462$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.003$, $RMSEA = 0.000$, $SRMR = 0.001$

ภาพที่ 13 โมเดลภาวะผู้นำทางวิชาการ

2.3 โมเดล การจัดการกระบวนการเรียนรู้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ปัจจัยการจัดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ สามารถกำหนดตัวแปรสังเกตได้ โดยมีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย การเน้นกระบวนการคิด การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ใน
โมเดลการจัดกระบวนการเรียนรู้

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์				\bar{X}	SD
	VPA	EMP	ACL	PAR		
VPA	1.000				4.226	0.566
EMP	.731**	1.000			4.197	0.549
ACL	.603**	.613**	1.000		4.278	0.576
PAR	.564**	.599**	.581**	1.000	4.188	0.575

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัวในโมเดลการจัดกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ โดยทุกคู่มีความสัมพันธ์ทางบวก และการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย มีความสัมพันธ์กับการเน้นกระบวนการคิด มากที่สุด ($r = 0.731$) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.278$) และด้านการเน้นกระบวนการคิด มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำที่สุด ($S = 0.549$)

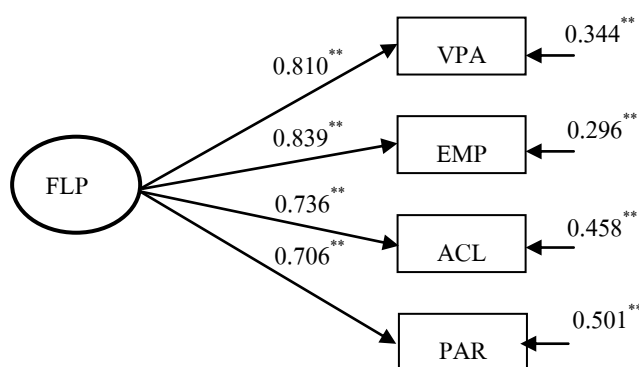
ตารางที่ 11 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการจัดกระบวนการเรียนรู้

ตัวแปรสังเกตได้	น้ำหนัก	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ	SE	Z	R^2
	องค์ประกอบ (b)	มาตรฐาน (β)			
VPA	1.000	0.810	0.010	80.846	0.656
EMP	1.006**	0.839	0.008	100.356	0.704
ACL	0.926**	0.736	0.020	36.179	0.542
PAR	0.888**	0.706	0.022	32.520	0.499

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการจัดกระบวนการเรียนรู้ พบว่า โมเดลการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีความตรงเชิงโครงสร้าง พิจารณาได้จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 0.005$, $df = 1$, $\chi^2/df = 0.005$, $p = 0.9462$, CFI = 1.000, TLI = 1.003, RMSEA = 0.000, SRMR = 0.001

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัว พบว่าค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.706 - 0.839 โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักมากที่สุดหรือตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญสูงที่สุดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ ก็องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ($\beta = 0.839$) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ของตัวแปรทุกตัวพบว่ามีค่า ตั้งแต่ 0.499 - 0.704 โดยองค์ประกอบที่มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายสูงสุดคือองค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย ($R^2 = 0.704$)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัว เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการวัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีค่าน้ำหนักเป็นบวก หมายถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย การเน้นกระบวนการคิด การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ส่งผลให้มีกระบวนการเรียนรู้สูง ขณะเดียวกันในทางตรงข้ามหากการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย การเน้นกระบวนการคิด การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องต่ำจะส่งผลให้กระบวนการเรียนรู้ต่ำด้วย แสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวัดปัจจัยที่ส่งผลทุกตัวมีความสัมพันธ์เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ดังภาพที่ 14

$\chi^2 = 0.005$, $df = 1$, $\chi^2/df = 0.005$, $p = 0.9462$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.003$, $RMSEA = 0.000$, $SRMR = 0.001$

ภาพที่ 14 โมเดลการจัดกระบวนการเรียนรู้

2.4 โมเดลบรรยากาศโรงเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน สามารถกำหนดตัวแปรสังเกตได้ โดยมีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ บรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียน การให้ความเป็นกันเองไว้วางใจซึ่งกันและกัน การส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วม และการจัดระบบการจูงใจ ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล
บรรยากาศโรงเรียน

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์				\bar{X}	SD
	POS	FRI	EPD	SYS		
POS	1.000				4.261	0.509
FRI	.635**	1.000			4.287	0.570
EPD	.610**	.680**	1.000		4.302	0.565
SYS	.637**	.661**	.678**	1.000	4.232	0.580

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัวในโมเดล
บรรยากาศโรงเรียน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ โดยทุกคู่มีความสัมพันธ์ทางบวก และบรรยากาศโรงเรียน
ด้านการให้ความเป็นกันเองไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศโรงเรียน มาก
ที่สุด ($r = 0.680$) บรรยากาศโรงเรียน ด้านการส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด
($\bar{X} = 4.302$) และบรรยากาศโรงเรียน ด้านบรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียน มีค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานต่ำที่สุด ($S = 0.509$)

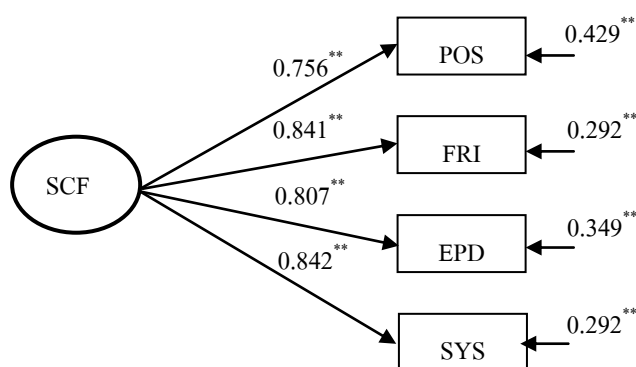
ตารางที่ 13 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลบรรยากาศโรงเรียน

ตัวแปรสังเกตได้	น้ำหนัก	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ	SE	Z	R^2
	องค์ประกอบ (b)	มาตรฐาน (β)			
POS	1.000	0.756	0.018	42.823	0.571
FRI	1.247**	0.841	0.017	49.919	0.708
EPD	1.186**	0.807	0.016	50.507	0.651
SYS	1.269**	0.842	0.017	49.946	0.708

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลบรรยากาศโรงเรียน
พบว่า บรรยากาศโรงเรียน มีความตรงเชิงโครงสร้าง พิจารณาได้จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความ
ตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 0.005$, $df = 1$, $p = 0.9462$, $\chi^2/df = 0.005$, CFI = 1.000, TLI = 1.003,
RMSEA = 0.000, SRMR = 0.001

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัว พบว่าค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.756-0.842 โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักมากที่สุดหรือตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญสูงสุดของบรรยากาศโรงเรียน คือองค์ประกอบด้านการจัดระบบการจูงใจ ($\beta = 0.842$) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ของตัวแปรทุกตัวพบว่ามีค่า ตั้งแต่ 0.571-0.708 โดยองค์ประกอบที่มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายสูงสุดคือองค์ประกอบด้านบรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียน ($R^2 = 0.708$)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัว เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการวัดปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผล โดยมีค่าน้ำหนักเป็นบวก หมายถึงบรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียน การให้ความเป็นกันเองไว้วางใจซึ่งกันและกัน การส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วม และการจัดระบบการจูงใจ สูงจะส่งผลให้มีบรรยากาศโรงเรียนสูง ขณะเดียวกันในทางตรงข้ามหากบรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียน การให้ความเป็นกันเองไว้วางใจซึ่งกันและกัน การส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วม และการจัดระบบการจูงใจ ต่ำจะส่งผลให้มีบรรยากาศโรงเรียนต่ำด้วย แสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวัดบรรยากาศโรงเรียนทุกตัวมีความสัมพันธ์เกือหนุนซึ่งกันและกัน ดังภาพที่ 15

$\chi^2 = 0.005$, $df = 1$, $p = 0.9462$, $\chi^2/df = 0.005$, CFI = 1.000, TLI = 1.003, RMSEA = 0.000, SRMR = 0.001

ภาพที่ 15 โมเดลบรรยากาศโรงเรียน

2.5 โมเดลประสิทธิผลของโรงเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้การวัดประสิทธิผลของโรงเรียน สามารถกำหนดตัวแปรสังเกตได้ โดยมีองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การบรรลุเป้าหมายของงาน และความพึงพอใจของครู เป็นตัวแปรตาม หรือตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งถือว่าเป็นประสิทธิผลที่วัดระดับได้ ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล
ประสิทธิผลของโรงเรียน

ตัวแปรสังเกตได้	ค่าสหสัมพันธ์			\bar{X}	SD
	ACH	FUL	SAT		
ACH	1.000			3.953	0.564
FUL	.676**	1.000		4.073	0.493
SAT	.645**	.661**	1.000	3.941	0.559

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 3 ตัวในโมเดล ประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ โดยทุกคู่มีความสัมพันธ์ทางบวก และประสิทธิผลของโรงเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับด้านการบรรลุเป้าหมายของงานมากที่สุด ($r = 0.676$) ประสิทธิผลของโรงเรียนด้านการบรรลุเป้าหมายของงานมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.073$) และยังมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำที่สุดอีกด้วย ($S = 0.493$)

ตารางที่ 15 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลประสิทธิผลของโรงเรียน

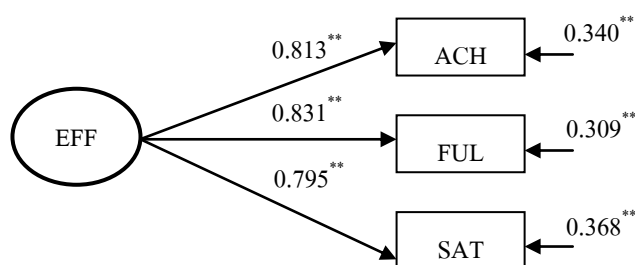
ตัวแปรสังเกตได้	น้ำหนักองค์ประกอบ (b)	น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β)	SE	Z	R ²
ACH	1.000	0.813	0.016	50.149	0.660
FUL	0.895**	0.831	0.009	95.416	0.691
SAT	0.970**	0.795	0.017	47.007	0.632

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า โมเดลประสิทธิผลของโรงเรียน มีความตรงเชิงโครงสร้าง พิจารณาได้จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 0.002$, $df = 1$, $\chi^2/df = 0.002$, $p = 1.0000$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.003$, $RMSEA = 0.000$, $SRMR = 0.001$

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 3 ตัว พบว่าค่าสัมประสิทธิ์น้ำหนักองค์ประกอบทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.795-0.831 โดยองค์ประกอบที่มีน้ำหนักมากที่สุดหรือตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญสูงสุดของระดับประสิทธิผลของโรงเรียน คือองค์ประกอบด้านการบรรลุเป้าหมายของงาน ($\beta = 0.831$) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) ของตัวแปรทุกตัว

พบว่ามีความสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.632-0.691 โดยองค์ประกอบที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยสูงสุดคือองค์ประกอบด้านการบรรลุเป้าหมายของงาน ($R^2 = 0.691$)

จากข้อมูลสรุปได้ว่า ตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ตัว เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการวัดโมเดลประสิทธิผลของโรงเรียนโดยมีค่าน้ำหนักเป็นบวก หมายถึง การบรรลุเป้าหมายของงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของครู จะส่งผลให้ประสิทธิผลของโรงเรียนสูงขึ้นด้วย ขณะเดียวกันในทางตรงข้ามหากการบรรลุเป้าหมายของงาน ด้านการบรรลุเป้าหมายของงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของครูต่ำ จะส่งผลให้ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนต่ำด้วย แสดงให้เห็นว่าตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการวัดระดับประสิทธิผลของโรงเรียนทุกตัวมีความสัมพันธ์เกือหนุนซึ่งกันและกัน ดังภาพที่ 16

$\chi^2 = 0.002$, $df = 1$, $\chi^2/df = 0.002$, $p = 1.0000$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.003$, $RMSEA = 0.000$, $SRMR = 0.001$

ภาพที่ 16 โมเดลประสิทธิผลของโรงเรียน

ตารางที่ 16 ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรในโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

ตัวแปรแฝง	χ^2	df	χ^2/df	p-value	CFI	TLI	RMSEA	SRMR
EFF	0.002	1	0.002	1.000	1.000	1.003	0.000	0.001
ORG	0.233	1	0.233	0.8902	1.000	1.006	0.000	0.004
ALC	0.005	1	0.005	0.9462	1.000	1.003	0.000	0.001
FLP	0.005	1	0.005	0.9462	1.000	1.003	0.000	0.001
SCF	0.005	1	0.005	0.9462	1.000	1.003	0.000	0.001

จากตารางที่ 16 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรในโมเดลปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าโมเดลการวัดตัวแปร มีความตรงเชิงโครงสร้างทุกตัวแปร พิจารณาได้จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดลได้แก่ χ^2 มีค่าตั้งแต่ 0.002 - 0.233 df มีค่าเท่ากับ 1 p-value มีค่าตั้งแต่ 0.8902 - 1.000 CFI

มีค่าเท่ากับ 1.000 TLI มีค่าตั้งแต่ 1.003 - 1.006 RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.000 SRMR มีค่าตั้งแต่ 0.001 - 0.004 และ χ^2/df มีค่าตั้งแต่ 0.002 - 0.233

จากข้อมูลสรุปได้ว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝง ในโมเดลปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน มีความตรงเชิงโครงสร้างหรือมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับค่อนข้างสูง นั่นคือ ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวแปรในโมเดลเป็นตัวแปรสังเกตได้ที่สำคัญ และมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังภาพประกอบที่ 10 -14

3. การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เป็นการศึกษาความสามารถในการทำนายที่มีต่อตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

3.1 การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า โมเดลตามสมมุติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์โดยพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล $\chi^2 = 33.753$, $df = 79$, $\chi^2/df = 0.427$, $p\text{-value} = 1.0000$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.010$, $RMSEA = 0.000$ และ $SRMR = 0.008$ นั่นคือยอมรับสมมุติฐานหลักที่ว่าโมเดลตามสมมุติฐานมีข้อมูลสอดคล้องเชิงประจักษ์ หรือโมเดลมีความตรง

ภายหลังจากการตรวจสอบ โมเดลตามสมมุติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว จึงได้พิจารณาการประมาณค่าพารามิเตอร์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลการวัด ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของโมเดลการวัดตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

โมเดลการวัด	ตัวแปรสังเกตได้	ค่าน้ำหนัก	ค่าน้ำหนัก	SE	Z	R ²
		องค์ประกอบ (b)	มาตรฐาน(β)			
ORG	TAS	1.000	0.728	0.019	37.951	0.530
	VIS	0.928**	0.674	0.022	30.986	0.454
	COM	0.911**	0.643	0.023	27.548	0.413
	TLR	1.033**	0.681	0.022	31.013	0.463
	UIT	1.068**	0.676	0.022	30.893	0.457
ALC	DEF	1.000	0.788	0.015	51.834	0.621
	MON	1.128**	0.775	0.016	48.254	0.601

ตารางที่ 17 (ต่อ)

โมเดลการวัด	ตัวแปร สังเกตได้	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ (b)	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ มาตรฐาน(β)	SE	Z	R ²
	PRO	1.039**	0.744	0.018	42.365	0.553
	LAE	1.142**	0.826	0.014	61.051	0.682
	VPA	1.000	0.815	0.015	54.351	0.664
FLP	EMP	1.068**	0.896	0.013	69.345	0.803
	ACL	0.964**	0.770	0.024	32.435	0.593
	PAR	1.034**	0.827	0.023	36.088	0.684
SCF	POS	1.000	0.931	0.021	44.532	0.867
	FRI	0.974**	0.810	0.015	54.987	0.657
	EPD	0.989**	0.829	0.014	59.857	0.687
	SYS	1.001**	0.819	0.014	57.191	0.671
EFF	ACH	1.000	0.677	0.018	36.961	0.458
	FUL	1.288**	0.998	0.001	997.272	0.996
	SAT	0.965**	0.660	0.019	34.547	0.436

R² ของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ คือ 0.378

จากตารางที่ 17 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของโมเดลการวัดตัวแปรทุกตัวในการสร้างสมการโครงสร้าง พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (β) ระหว่าง 0.643 - 0.998 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด คือ ตัวแปรการบรรลุเป้าหมายของงาน ($\beta = 0.998$) รองลงมา คือตัวแปรบรรยากาศเชิงบวก ($\beta = 0.931$) และตัวแปรการเน้นกระบวนการคิด ($\beta = 0.896$) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุดคือตัวแปรความรู้ความสามารถของบุคลากร ($\beta = 0.643$)

ส่วนการวิเคราะห์ค่าประมาณสัมประสิทธิ์ถดถอย (b) และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β) ของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงทุกตัวในโมเดลสมการโครงสร้างผลดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ค่าประมาณสัมประสิทธิ์ถดถอย (b) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β) ของตัวแปร
ในโมเดลสมการโครงสร้าง

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	b	β	SE	Z	R ²
EFF	FLP	0.154**	0.186**	0.065	2.857	0.378
	SCF	0.139*	0.173*	0.074	2.339	
	ORG	0.707*	0.695*	0.285	2.438	
FLP	ACL	0.911**	0.813**	0.063	12.899	0.721
SCF	ORG	0.971**	0.769**	0.022	35.534	0.592
ACL	ORG	1.039**	0.949**	0.016	58.212	0.901

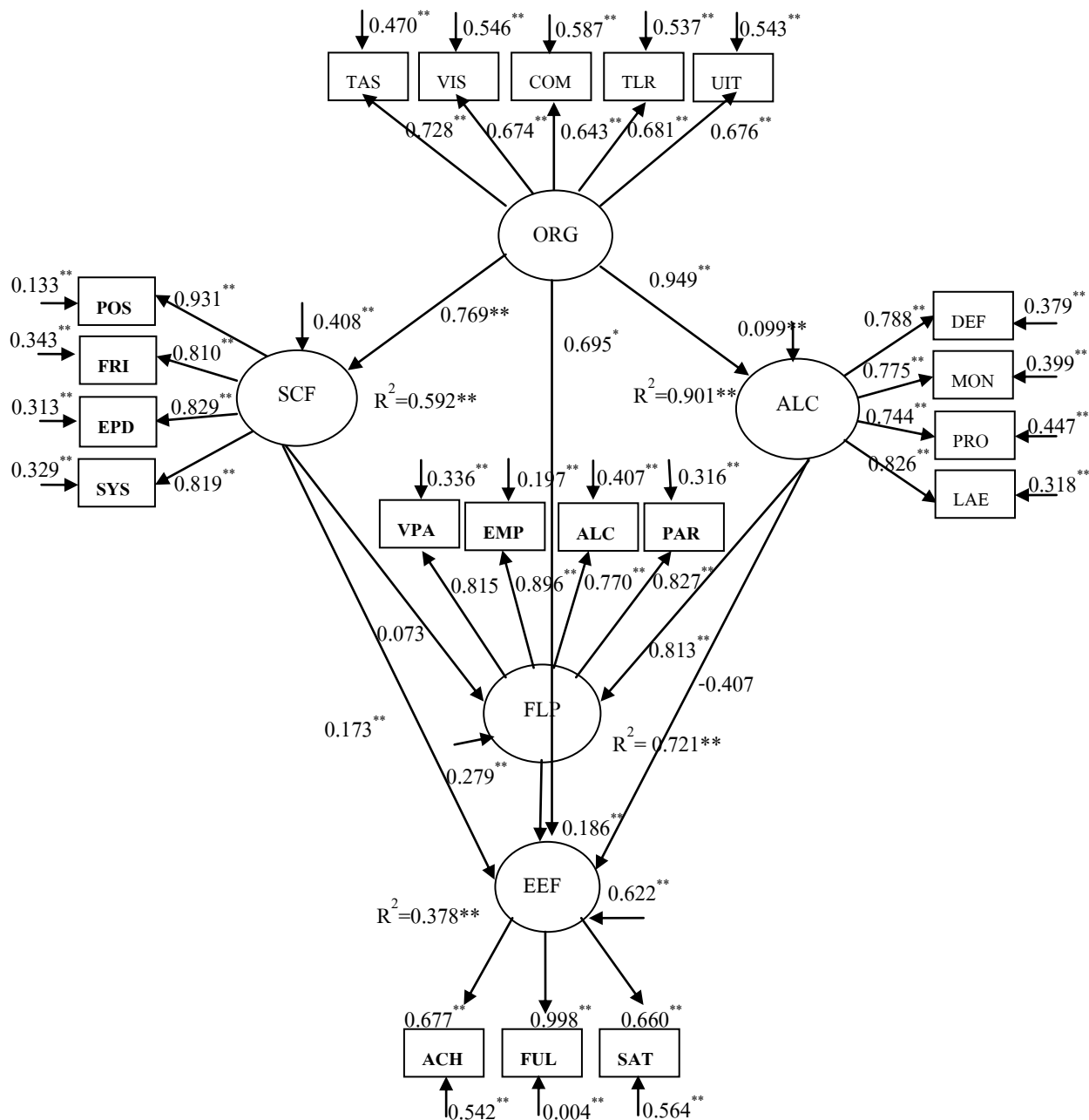
จากตารางที่ 18 ค่าประมาณค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b) ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β) ของตัวแปรในโมเดลสมการ โครงสร้าง พบว่า ปัจจัยสมรรถนะองค์การ มีอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพ ของโรงเรียน สูงที่สุด โดยมีค่าประมาณสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ (b) 0.707 อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าประมาณสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ (β) 0.695 รองลงมาคือปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีค่าประมาณสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ (b) 0.154 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าประมาณสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ (β) 0.186 ส่วนปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนน้อยที่สุด โดยมีค่าประมาณ สัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ (b) 0.139 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าประมาณสัมประสิทธิ์ ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ (β) 0.173 ตามลำดับ

ตารางที่ 19 ขนาดอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรทำนายปัจจัยเชิงสาเหตุที่
ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน

ตัวแปร ทำนาย	อิทธิพล ทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม					อิทธิพล รวม
		ALC	SCF	FLP	FLP& ACL	FLP& SCF	
ACL	-0.407	-	-	0.151**	-	-	-0.256
FLP	0.186**	-	-	-	-	-	0.186**
SCF	0.173*	-	-	0.012	-	-	0.185*
ORG	0.695*	-0.386	0.133*	-	0.143**	0.010	0.595**

จากตารางที่ 19 การวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ใน โมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา เมื่อ พิจารณาขนาดอิทธิพลรวม พบว่า ปัจจัยสมรรถนะองค์การ มีขนาดอิทธิพลสูงที่สุด (0.595)

รองลงมา คือ ปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ (0.186) และปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน(0.185) จากการวิเคราะห์น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรปัจจัยแต่ละตัว และวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของตัวแปรทำนาย สามารถเขียนแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโมเดล ได้ดังภาพที่ 17

$\chi^2 = 50.740, df = 100, \chi^2 / df = 0.507, p\text{-value} = 1.0000, CFI = 1.000, TLI = 1.008,$

RMSEA = 0.000 และ SRMR = 0.011

ภาพที่ 17 โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา

จังหวัดชัยภูมิ (Structural Equation Modeling; SEM)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณกับข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากผลวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามทางสถิติและวิเคราะห์ โมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ (Structural Equation Modeling; SEM) ตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยสรุปได้ว่าวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จากผลการวิเคราะห์พบว่าตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักของระดับประสิทธิผลสูงที่สุด คือ การบรรลุเป้าหมายของงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.07 รองลงมา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.95 และความพึงพอใจขอครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.94 ตามลำดับ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำผลการสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน มาใช้ประกอบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเชิงปริมาณกับข้อมูลเชิงคุณภาพ จากประเด็นคำถามที่ว่า ท่านมีความเห็นสอดคล้องกับระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ที่ได้จากการเก็บข้อมูลครั้งนี้มากน้อยเพียงใดและมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมบ้าง ผลที่ได้จากการตอบคำสัมภาษณ์ ทุกท่านมีความเห็นสอดคล้องตรงกัน แต่มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสรุปตรงกันได้ 6 ประเด็น มีดังนี้

ตารางที่ 20 สรุปคำสัมภาษณ์ของผู้อำนวยการสถานศึกษากับประเด็นระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา

ประเด็นคำถาม	ประเด็นคำตอบ
1. ท่านมีความเห็นสอดคล้องกับระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากน้อยเพียงใดและมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมใดบ้าง	<p>1. เห็นด้วยกับระดับประสิทธิผล ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรให้เป็นไปตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา บริบทของโรงเรียน และท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกันมากกว่าการประกันคุณภาพภายนอก และให้ความสำคัญกับระบบอย่างจริงจัง</p> <p>2. โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะชีวิตควบคู่ไปกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่จำเป็นต้องมีการทดสอบระดับชาติที่วัดเพียงครั้งเดียว</p> <p>3. ควรพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้และทักษะในการยกระดับผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังและยั่งยืน</p>

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ประเด็นคำถาม	ประเด็นคำตอบ
2. ท่านมีความเห็นสอดคล้องกับระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการบรรลุเป้าหมายของงานมากน้อยเพียงใด และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมใดบ้าง	<p>1. เห็นด้วยกับระดับประสิทธิผล ด้านการบรรลุเป้าหมายของงาน แต่ผู้บริหารควรมีบทบาทในการกระตุ้นครูและบุคลากรให้มีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของงานอย่างจริงจัง</p> <p>2. หน่วยงานนิเทศก์หรือหน่วยงานต้นสังกัดควรเข้าไปมีบทบาทในการนิเทศ กำกับ ติดตาม การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการบรรลุเป้าหมายของงานอย่างจริงจัง</p>
3. ท่านมีความเห็นสอดคล้องกับระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ด้านความพึงพอใจของครู มากน้อยเพียงใด และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมใดบ้าง	<p>1. เห็นด้วยกับระดับประสิทธิผล ด้านความพึงพอใจของครู แต่ผู้บริหารและครูจะพึงพอใจมากขึ้นหากมี ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรหรือหน่วยงานในท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียนและอย่างต่อเนื่อง</p>

ส่วนวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ จากผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ตัวแปรที่มีค่ามาตรฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยตัวแปรที่มีค่ามาตรฐานสูงสุด คือ การบรรลุเป้าหมายของงาน รองลงมา คือบรรยากาศเชิงบวก และการเน้นกระบวนการคิด ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่ามาตรฐานน้อยที่สุดคือตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังที่ได้นำเสนอไว้ในข้างต้นแล้ว แต่การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยังได้นำผลสรุปข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากแนวทางการสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน ที่มาจากโรงเรียนขนาดเล็ก 5 คน โรงเรียนขนาดกลาง 5 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 5 คน จากประเด็นคำถาม 2 ประเด็น คือประเด็นที่ 1 ท่านมีความเห็นสอดคล้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ มากน้อยเพียงใด และประเด็นที่ 2 นอกจากปัจจัยเชิงสาเหตุที่นำเสนอในครั้งนี้แล้วท่านคิดว่ายังมีปัจจัยอื่นใดที่ต้องนำมาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนได้อีก ผลที่ได้จากการตอบคำถามสัมภาษณ์ มีความคิดเห็นเพิ่มเติม ในประเด็นที่ 2 สรุปได้ 10 ประเด็น ดังนี้

ตารางที่ 21 สรุปคำสัมภาษณ์ของผู้อำนวยการสถานศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา

ประเด็นคำถาม	ประเด็นคำตอบ
1. ท่านมีความเห็นสอดคล้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษามากน้อยเพียงใด	1. มีความเห็นสอดคล้องตรงกันกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาทุกประการ
2. นอกจากปัจจัยเชิงสาเหตุที่นำเสนอในครั้งนี้อแล้วท่านคิดว่ามีปัจจัยอื่นใดที่ต้องนำมาเป็นปัจจัยส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนได้อีก	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง จะมีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนที่อยู่นอกเขตพื้นที่ชุมชนเมืองมากที่สุด 2. ขนาดของโรงเรียนที่มีผลต่อการจัดโครงสร้างสมรรถนะองค์การให้มีความเหมาะสม 3. การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครองที่มีบทบาทส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง 4. การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ นอกเหนือจากวิชาหลัก เช่น กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือการงานอาชีพ เป็นต้น 5. การนิเทศ กำกับ ติดตามด้านต่างๆ อย่างจริงจัง 6. การสร้างบรรยากาศให้เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะของครู บุคลากรและนักเรียน 7. การสร้างทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ผู้นำ นักเรียน และสิ่งแวดล้อม 8. การใช้เครื่องมือ และนวัตกรรมทางเทคโนโลยี ติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 9. การนำเอาวัฒนธรรม ประเพณี เข้ามามีส่วนในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน 10. ความกระตือรือร้นในการเอาใจใส่ของครูและบุคลากรฯ ที่มีต่อการพัฒนาด้านต่างๆ อย่างจริงจัง

เมื่อดูผลสรุปจากคำสัมภาษณ์เจาะลึกดังกล่าว พบว่ามีความคิดเห็นสอดคล้องกับข้อมูลคำถามทั้งในส่วนในระดับประสิทธิผลของโรงเรียน และปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ทุกประการ ส่วนประเด็นที่เห็นต่างหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม บาง

ประเด็นสามารถที่จะประยุกต์หรือแทรกเข้าไปในปัจจัยหลักที่นำเสนอไว้แล้วได้ แต่บางประเด็นสามารถเพิ่มเติมได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ เป้าหมายหรือบริบทของโรงเรียนนั้นๆ

สรุปได้ว่า ผลการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสรุปจากคำสัมภาษณ์ เจาะลึกของผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 15 คน มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ดังที่กำหนดไว้ตามสมมติฐานการศึกษาทุกประการ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาและวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอการสรุปผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (mixed method design) คือการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quantitative research and Qualitative research) ซึ่งได้ใช้ข้อมูลเชิงตัวเลขจากแบบสอบถามเพื่อทดสอบและยืนยันแบบจำลองสมการ โครงสร้างและความสัมพันธ์ของตัวแปรตามหลักและวิธีการของนักวิชาการ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเก็บข้อมูลที่ไม่สามารถเก็บในเชิงปริมาณได้ เนื่องจากการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการวิจัยที่อาศัยข้อมูลสถิติตัวเลขเป็นหลักข้อมูลที่ได้จึงขาดรายละเอียดไม่ลึกซึ้งในบางแง่มุม จึงต้องนำข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพที่ไม่อาศัยสถิติตัวเลข แต่อาศัยข้อมูลสารสนเทศที่มีการเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) รายละเอียดมาวิเคราะห์ร่วมด้วย เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่พบจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ และการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีระดับประสิทธิผลสูงที่สุด คือ การบรรลุเป้าหมายของงาน ที่วัดจากผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อการบรรลุเป้าหมาย 4 ประการ คือ 1) บรรลุเป้าหมายของงาน 2) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน 3) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 4) บรรลุเป้าหมายความมีส่วนร่วมในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.07 ค่า SD = 0.49 รองลงมา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่วัดได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักทดสอบมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ปี การศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.95 ค่า SD = 0.56 และความพึงพอใจของครู วัดจากความรู้สึกระงับใจ ชอบ เห็นด้วย เป็นไปในทางบวก หรือเกิดจากความไม่ประทับใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย เป็นไปในทางลบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน คุณลักษณะของนักเรียน และทางการบริหารของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.94 ค่า SD = 0.56 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ตัวแปรสังเกตได้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด คือ การบรรลุเป้าหมายของงาน 0.998 รองลงมา คือ บรรยากาศเชิงบวก 0.928 และการเน้นกระบวนการคิด 0.896 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุด คือ ความรู้ความสามารถของบุคลากร 0.643

2.1 การวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลรวม พบว่า ปัจจัยสมรรถนะองค์การ มีขนาดอิทธิพลสูงที่สุด 0.595 รองลงมา คือ ปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ 0.186 และปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน 0.185

2.2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ คือ ปัจจัยสมรรถนะองค์การ (ORG) ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ (ACL) ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน (SCF) และปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ (FLP) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขณะเดียวกัน ปัจจัยสมรรถนะองค์การ (ORG) ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ (ACL) กับปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน (SCF) ยังมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (FLP) ไปยังประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษาอีกทางหนึ่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาในการอภิปรายออกเป็นสามส่วน คือ ส่วนแรก เกี่ยวกับการศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ ส่วนที่สอง เกี่ยวกับการศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ และส่วนที่สาม การตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งในแต่ละส่วนมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมพบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์การวัดค่าระดับประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งวัดจากตัวแปรตาม 3 ตัวแปร เรียงลำดับความสำคัญจากน้อยไปหามาก ได้ดังนี้ คือ การบรรลุเป้าหมายของงาน, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, และความพึงพอใจของครู ตามลำดับ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Cretchen, Corbelt & Firestone (1988, p.167) ได้กำหนดเกณฑ์วัดประสิทธิผลของโรงเรียนไว้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความพึงพอใจ 2) จำนวนผู้เข้าเรียน 3) จำนวนผู้ลาออก และ 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน Hoy & Miskel (2001, p.287-288) นำเสนอตัวชี้วัดสำคัญด้านผลลัพธ์ของโรงเรียนที่แสดงถึงคุณลักษณะของควมมีประสิทธิผลของโรงเรียนไว้ 3 ประการ ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ 2) ความพึงพอใจในงานของครู และการรับรู้ต่อประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งหมดและวิจัยของ ภารดี อนันต์นาวี (2546, น.156) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยสังเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยสองประการ คือ ความพึงพอใจในงานของครู และความสำเร็จในการผลิตนักเรียน

2. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ โดยรวมโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมีปัจจัยหลัก 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยสมรรถนะองค์การ, ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ, ปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้, และปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน โดยวัดจากตัวแปรสังเกตได้ 17 ตัวแปร สามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าน้ำหนักขององค์ประกอบจากน้อยไปหามาก คือ บรรยากาศเชิงบวก รองลงมา คือการเน้นกระบวนการคิด และการส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วม ตามลำดับ สอดคล้องกับแนวความคิดของ Pollack, Chrispeels & Wastson (1987, p.89) ได้จำแนกองค์ประกอบควมมีประสิทธิผลของโรงเรียนออกเป็นสามองค์ประกอบใหญ่ๆ คือ บรรยากาศและวัฒนธรรมโรงเรียน การปฏิบัติการเรียนการสอน โครงสร้างและกระบวนการองค์การ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงบทบาทของภาวะผู้นำ (Leadership) ที่ส่งผลต่อองค์ประกอบทั้งสามด้วย และ Sheerens & Bosker, (1997 cited in Hoy & Miskel, 2005, p.286) ได้จัดกลุ่มปัจจัยหรือองค์ประกอบที่แสดงถึงประสิทธิผลของโรงเรียนจากการศึกษาหลักการ

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีลักษณะดังนี้ 1) ความมีภาวะผู้นำ 2) หลักสูตรมีคุณภาพ เปิดโอกาสในการเรียนรู้ 3) การมุ่งเน้นความสำเร็จ 4) มีเวลาเพื่อการเรียนรู้สูงสุด 5) มีข้อมูลย้อนกลับ และการกระตุ้นใจ 6) มีบรรยากาศห้องเรียนที่ดี 7) มีบรรยากาศโรงเรียนที่ดี 8) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 9) มีการส่งเสริมการเรียนรู้แบบอิสระ 10) มีการประเมินผลที่ดี 11) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของบุคลากร 12) มีโครงสร้างการเรียนการสอนที่ดี และ 13) มีตัวแบบการเรียนการสอนที่ใหม่และทันสมัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลวรรณ รอดจ่าย (2552, น.225) วิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่ศึกษาขึ้น ประกอบด้วย 8 ตัวแปร ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) สมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) การบริหารจัดการ 4) การจัดการเรียนรู้ 5) การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ 6) การมีส่วนร่วมของชุมชน 7) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 8) ประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ของ ภารดี อนันต์นาวิ (2546, น.154) ได้ศึกษาและทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนไว้ดังนี้ 1) สถานการณ์โรงเรียน 2) คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร และ 3) บรรยากาศของโรงเรียน ส่งผลทางตรงต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของโรงเรียน ส่วนสัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551, น.196) ทำการวิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนการพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ พบว่าอิทธิพลทางตรง ทางอ้อมและอิทธิพลโดยรวมที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประกอบด้วย ปัจจัย 4 ตัวแปร คือ 1) ปัจจัยสมรรถนะของโรงเรียน 2) ปัจจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ และปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียน ตามลำดับ

3. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผลจากการวิจัย พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อดำเนินการปรับโมเดลให้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิเคราะห์พบว่าค่า χ^2 มีค่าใกล้เคียงกับ df ดังนี้ GFI และ AGFI มีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนีของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือมีค่าตามเกณฑ์ ดังนั้น โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกันกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนีได้แก่ $\chi^2 = 33.753$, $df = 79$, $\chi^2 / df = 0.427$, $p\text{-value} = 1.0000$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.010$, $RMSEA = 0.000$ และ $SRMR = 0.008$ นั่นคือยอมรับว่าโมเดลตามสมมุติฐานมีข้อมูลสอดคล้องเชิงประจักษ์ โมเดลมีค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 56.21 ($R^2 = 0.5621$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ดังต่อไปนี้

3.1 ที่มาของการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีของนักการศึกษาในการสร้างโมเดลการวัดตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่ตั้งเขตได้จำนวน 20 ตัวแปร และสร้างกรอบแนวคิด

จากผลการวิจัยของนักวิจัยหลายท่านเพื่อสร้างกรอบโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หาค่าประจักษ์ยืนยัน ค่าเฉลี่ยและค่าอำนาจจำแนกของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวแปร

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญในการเก็บข้อมูล โดยได้ออกเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพด้วยตัวเอง มีโอกาสได้อธิบายความสำคัญของข้อมูลที่ได้มาของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาให้กับกลุ่มตัวอย่างได้ฟัง จึงทำให้ได้ข้อมูลที่ค่อนข้างสมบูรณ์

3.4 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้มีขนาดมากพอตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จากโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2 และ 3 ในจังหวัดชัยภูมิ ตามขนาดของโรงเรียน เล็ก กลาง และใหญ่ จำนวน 683 โรงเรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา จากโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2 และ 3 จำนวน 1,000 คน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) โดยเทียบสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียนดังนี้ 1) โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 410 โรงเรียน เลือกมาจำนวน 180 โรงเรียน จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 540 คน 2) โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 241 โรงเรียน เลือกมาจำนวน 72 โรงเรียน จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 342 คน 3) โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 32 โรงเรียน เลือกมาจำนวน 16 โรงเรียน จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 คน

3.5 วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) กับผู้บริหาร จากการสุ่มตัวอย่างของกลุ่มเป้าหมาย คือจากจำนวนผู้บริหาร 268 คน ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2 และ 3 แยกตามขนาด เล็ก กลาง และใหญ่ จำนวน 15 คน ผู้วิจัยขออนุญาตสัมภาษณ์เพิ่มเติมจากการตอบแบบสอบถามเพื่อให้ผู้ตอบขยายความให้ได้คำตอบที่หมดความสงสัยและตรงตามประเด็นที่ต้องการ เช่น ประเด็นที่ 1 ท่านมีความเห็นสอดคล้องกับระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ที่ได้จากการเก็บข้อมูลครั้งนี้มากน้อยเพียงใดพร้อมข้อเสนอแนะ และประเด็นที่ 2 นอกจากปัจจัยที่นำเสนอในครั้งนี้แล้วท่านคิดว่ายังมีปัจจัยใดที่จำเป็นต้องนำมาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนได้อีกพร้อมข้อเสนอแนะ เพื่อนำคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้องเชิงปริมาณและยืนยันเชิงคุณภาพ ต่อไป

จากเหตุผลทั้ง 5 ประการจึงเป็นเหตุให้ความตรงของโมเดลสมการ โครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ ทุกประการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาในระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่าระดับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน การบรรลุเป้าหมายของงาน มีค่าระดับประสิทธิผลสูงสุด รองลงมาคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของครู ตามลำดับ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการพัฒนาโรงเรียน ควรนำองค์ประกอบระดับประสิทธิผลของโรงเรียนดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทาง ในการกำหนดเป้าหมายหรือกลยุทธ์ เพื่อการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียน องค์กรหรือหน่วยงาน ระดับประถมศึกษาอย่างจริงจังต่อไป

1.2 ผลการศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนระดับ ประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ทุกตัวแปรต่างมีอิทธิพลต่อปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีตัวแปร การบรรลุเป้าหมายของงาน มีค่าน้ำหนักสูงสุด รองลงมา คือ บรรยากาศเชิงบวก และการเน้นกระบวนการคิด ตามลำดับ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการพัฒนาโรงเรียน ควรนำปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนดังกล่าวไปใช้เป็น ทางในการวางแนวทางการพัฒนาโรงเรียน องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระดับประถมศึกษา ต่อไปได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียน ที่มีขนาดแตกต่างกันทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ว่ามีผลแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบหรือแนวทางในการพัฒนาโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา การวัดตัวแปรแฝงแต่ละตัวที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ว่ามีรูปแบบ ไດบ้างที่จะทำให้ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเมื่อ ทุกปัจจัยที่ศึกษาได้รับการพัฒนาด้วยแนวทางที่ชัดเจนดีแล้ว ย่อมส่งผลประสิทธิผลและประสิทธิที่ สูงขึ้น ได้อย่างยั่งยืน

2.3 ควรมีการศึกษาแนวทางการสร้างโมเดลที่นำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อ นักเรียนหรือโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันอย่างชัดเจนด้วย

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ รอดจ่าย. (2552). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). รายงานการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น : รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- แคลเลีย ศรีแปลก. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนคันทนาเยาว. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต หมิ่นนุช. (2535). อิทธิพลของภาวะผู้นำของคณบดีที่มีต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เทพศักดิ์ บุญรัตน์. (2536). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร. ดุษฎีนิพนธ์การพัฒนากิจการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ญาณิศา บุญจิตร. (2552). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์กรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย.
- ณรงค์วัฒน์ มิ่งมิตร. (2553). ประสิทธิภาพของสถานศึกษาที่ดำเนินการตามโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาการศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ถาวร เล็งเอียด. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทองใบ สุดซารี. (2550). ภาวะผู้นำ: กลไกกับเคลื่อนองค์กรแห่งการเรียนรู้. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- , (2548). **แนวโน้มการวิจัยในยุคสังคมความรู้: วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น**.
นิกา อุตตรา. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การของโรงเรียนสตรีระนอง สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14**. ในรวมบทความย่อผลงานวิชาการ โรงเรียนสตรีระนอง.
- ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์. (2540). **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การ ของหน่วย
ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา**. วิทยานิพนธ์ (ค.ด.). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. (2542). กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- พรเลิศ ยี่โกขาว. (2547). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
ของโรงเรียนทหารขนส่ง กรมการขนส่งทางบก วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา**.
- พรอนงค์ ปริญญาสุกกุล. (2548). **ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการ
การส่งเสริมการศึกษาเอกชนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิตศิลปศาสตร์
(ประชากรศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล**.
- พวงเพชร วุฒิกุลมากรณ. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนชั้นปีที่ 1 ใน
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุข สุนัขศาสตร์
และสิ่งแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.
- พิชาน พื้นทอง. (2548). **ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น**.
- พินิจ หนูเกตุ. (2551). **วัฒนธรรมองค์การและความพึงพอใจในงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การ ใน
เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิมพ์พรรณ สุริโย และคณะ. (2551). **ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ
โรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษา ท้องถิ่นที่ 9 : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย**.
- พิศสุภา ปัจฉิมสวัสดิ์. (2552). **การวิเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำของหัวหน้าภาควิชาที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิผลองค์การ ของภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.

- เพชรรัตน์ ตุงไธสง. (2549). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2545). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ** วิทยานิพนธ์การศึกษาคุุณบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภาวิดา ชาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไทวณะบุตร. (2542). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มานะ สิ้นฐวงษานนท์. (2550). **ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรคุุณบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **ตัวแบบลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). **ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร : ธนัชการพิมพ์.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2551). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง**. กรุงเทพมหานคร: สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์มหาวิทยาลัยหอการค้า.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (2549). **การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตารางของประสิทธิผลของภาวะผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน** วิทยานิพนธ์ปริคุุณบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิจารณ์ พานิช. (2552). **องค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. ค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2552, จาก <http://www.nokkrob.org/index.php?File=forum&obj=forum>
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2552). **ผู้บริหารโรงเรียน: สามมิติการพัฒนาวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิผล**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ.
- วิจารณ์ พานิช. **การบริหารงานวิจัย : แนวคิดจากประสบการณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2540.
- ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2551). **การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). **ทฤษฎีการประเมิน**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพงษ์ เสาภายน. (2548). **หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ.** (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพมหานคร: บั๊ค พอยท์.

สมจิตร พึ่งหรรษาพร. (2552). **การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงระบบในการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเครือข่ายคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมศักดิ์ คงเที่ยง. (ม.ป.ป.). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: มิตรภาพ.

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2551). **ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน : การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุกิจ ศรีพรหม. (2550). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับแบบแผนการบริหารราชการแนวใหม่ : กรณีศึกษาการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). **ภาวะความเป็นผู้นำ.** กรุงเทพมหานคร : ส.เอเชียเพรส (1989)

สุพจน์ ทราญแก้ว. (2545). **การวัดผลการปฏิบัติงาน. เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนกลยุทธ์และการบริหารงานมุ่งผลงาน.** เชียงราย : สถาบันราชภัฏเชียงราย.

สุวิมล ติรกันนท์. (2549). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล ว่องวานิช. (2550). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน.** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรัฐ ศิลปอนันต์. (2543). **กระบวนการปฏิรูปโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ.** กรุงเทพมหานคร : องค์การคำครูสภา.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2540). **ความขัดแย้ง : การบริหารเพื่อการสร้างสรรค์.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ดันอ้อ แกรมมี่.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). **ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2548.** ค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2555.

จาก http://bet.obec.go.th/_gat_sat/Chaub.pdf.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). **ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2547.** ค้นเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2549.

จาก http://bet.obec.go.th/gat_sat/bet_47.pdf.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. -----, (2550). **การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2549**. ค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2555. จาก <http://www.obec.go.th/>
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2550). **รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2544-2548)**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2550). **รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2544-2548)**. กรุงเทพมหานคร : รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2548). **รายงานประจำปี งบประมาณ 2547**. ค้นเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2549. จาก <http://www.onesqa.or.th/th/home/index.php>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550) (ก). **รายงานการวิจัยประเมินผลตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเพลีนสตูดิโอ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550) (ข). **รายงานการสังเคราะห์สภาวะการณ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร : วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- ตำนาน เลียบมา. (2553). **การประเมินหลักสูตรโรงเรียนประตูลุย พุทธศักราช 2552 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปีการศึกษา 2552** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรุณรัตน์ คล้ายพงษ์. (2550). **องค์กรประสิทธิภาพ**. ค้นเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2555. จาก <http://msci.chandra.ac.th>.
- อำนาจ เลิศขันธ์ศรี. (2545). **สถิติขั้นสูง**. กรุงเทพมหานคร : ศิลปสนองการพิมพ์.
- อำรุง จันทวานิช. (2547). **แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ**. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- Armstrong, D.G., Kenneth, T.H. & Tom, V.S. (1989). **Education Introduction**. (3rd ed). New York: Macmillan.
- Blasé, J. & blasé, J. (2004). **Handbook of Instructional Leadership**. 2nd ed. Thousand Oaks. California : Corwin Pres

- Berman, P., & McLaughlin, M. W. (1977). **Federal programs supporting educational change. Volume III, Volume IV: Factors affecting implementation and continuation.** Santa Monica, CA: Rand.
- Cameron, K.S., & Whetten, D.A. (1996). **Organizational Effectiveness and Quality: The Second Generation. Higher Education Handbook of Theory and Research.**
- Canadian International Development Agency. (2001). **Results Based Management in CIDA: An Introductory Guide to Concept and Principles.** Retrieved 24 January 2007. from http://www.acdi-cida.gc.ca/cida_ind.nsf.
- Cheng, Y.C. (1996). The theory and characteristics of school-based management. **International journal of education management.**
- Chrispeels, J& Ann, H (1990). **A Study of Factor Contributing to Achieving and Sustaining School Effective in Elementary School.** Retrieved January 24, 2007, From DAI 51/07A.
- Cowan, J. (1985). **Effectiveness and Efficiency in Higher Education, Higher Education.**
- Curry, A. & Kadasah, N. (2002). **Focusing on Key Elements of TQM- Evaluation For Sustain Ability. The TQM Magazine.**
- Downson, S. (1996). **Analyzing Organization.** Basingstoke Hamshire: Macmillan.
- Dallas; Texas: Business Publications, Inc. Grisay, A., & Mahlek, L. (1991). **The Quality of Education in Developing Countries.** A Review of Some Research Studies and Policy Documents. UNESCO: IIEP.
- Eberts & Stone. (1988). **Factors Affecting School Effectiveness.** London: Greenwood.
- Freeman, Luthans. (1995). **Organization Behavioral 7th ed.** Singapore : McGraw-Hill.
- Fiedler, Fred. E. (1967). **A Theory of Leadership Effectiveness.** New York : McGraw-Hill.
- Fullan, Michael. (2004). **Leading in a culture of change : personal action guide and Workbook.** San Francisco : Jossey-Bass.
- Gaertner, G. & Ramnarayan, S. (1983). Organizational effectiveness : an alternative perspective. **Academy of Management Review.**
- Gibson, J.L., Ivancevich, J.M., and Donnelly, J.H. **Organization: Behavior, Structure, Processes.** 8th ed. Boston: Richard V. Irwin, Inc. 1994
- Gordon, J. R. & Others. (1990). **Management and Organization.** Boston : Allyn and Bacon.

- Goodhart, W.H. (1990). **The instrument and expressive characteristics of public Secondary school and effectiveness (school effectiveness)**, Doctoral dissertation, Educational Administration University of New Jersey –New Brunawick.
- Geoffrey M. (1998). **Basics of Structural Equation Modeling**. London : Sage.
- Hallinger, P. & Merphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of Principals. *The Elementary School Journal*.
- Hallinger, Bickman, & Devis. (1990). **Conceptual Framework for Factors Affecting School Effectiveness**. Retrieved 8 February 2007. From <http://www.beam.org.ph/forum/docs/discussionPaper.pdf>.
- Hartly, J.H. (1968). **Educational Planning-Programming Budgeting : A system Approach**. Englewood Cliffs,NJ : Prentice-Hall.
- Heneveld, W. & Craig, H. (1990). **Conceptual framework for Factors Affecting School Effectiveness**. Retrieved February 8, 2006, Form <http://www.beam.org.ph/forum/docs/discussionPaper.pdf>.
- Heneveld, W. & Craig, H. (1996). **School Count : World Bank Project Designs and the Quality of Primary Education in Sub-Saharan Africa**. Policy Research Working Paper No. WTP 303. Washington DC. : World Bank.
- Hodgett, Richard M. (1990). **Management : Theory process and practice**. (5th ed.). New York : Harcourt Brace Jovanovich.
- Hoy, W.K. & Miskel, G. (2005). **Educational Administration : theory, research, and practice**. (7th ed). New York : McGraw - Hill.
- Hoy, W.K. & Miskel, G. (2008). **Educational Administration : theory, research, and practice**. (8th ed). New York : McGraw - Hill.
- Katz, D. and R.L. Kahn. (1978). **The Social Psychology of Organization**. (2nd ed.) New York John Wiley and Sons.
- Kuriloft, A. H. & Others. (1993). **Starting and Managing the Small Business**. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Leithwood, K., & Duke, D. (1999). **A Century's Quest to Understand School Leadership**. In J. Lock, P. & Crawford, J. (2000). **The Application of Diagnostic Model and Surveys in Organizational Development**. *Journal of Management Psychology*.

- Luenburg, F.C & Ornstein, A.C. (2004). **Educational Administration Concepts and Practices**. (4th ed). Belmont, Calif. : Thomson.
- Merriam -Webster. (2001). **Collegiate Dictionary**. New York: Merriam Webster Company.
- Miller, S. (2001). **Navigating the Recession Through Effective Leadership**. Retrieved December 2006. From [http : www. Entrepreneur. Com/article/04621295548200.html](http://www.Entrepreneur.Com/article/04621295548200.html).
- Mushinsky, Paul M. (1997). **Psychology applied to work an introductions to industrial and organizational psychology**. California : Brooks/Cole.
- Northcraft, G.B. & Neale, M.G. (1990). **Organization Behavior : A Management Challenge**. Chicago: The Dry Press.
- Owens, R.G. (1995). **Organizational Behavior in Education**. (8th ed). Boston : Peasson/Allen and Bacal.
- Ouchi, W. (1981). **Theory Z**. Japanese, MA: Addison-Wesley.
- Pfeffer, J. and Salancik, G.R. (1978). **The External Control of Organizations**. New York, N.Y. : Harper & Row.
- QCA. (2001). **Qualifications and Curriculum Authority**. Retrieved 24 January 2007. Form <http://www.qca.org.uk/>.
- Raelin, J. A. (2004). **Don't bother putting leadership into people. Academy of Management Executive**.
- Renn, R. W. (1989). **A holistic evaluation of the job characteristics model: A longitudinal structural equation analysis**. Doctoral dissertation Georgia State University.
- Rick H. (1995). **The Structural Equation Modeling**. London : Sage.
- Saunders. (2000). **Key Issues concerning School Effectiveness and Improvement**. Retrieved 8 February 2006. Form [http://www.siteresources. Worldbank.org/](http://www.siteresources.Worldbank.org/).
- Scheerens, J. & Bosker, R.(1997). **The Foundations of Educational Effectiveness**. Oxford: Permagon.
- (2000). **Improving school effectiveness**. Retrieved 12 August 2005. From <http://www.unesdoc.unesco.org/images/0012/001224/122424e.pdf>.
- Schultz, D. P., &Schultz. S. E. (2002). **Psychology and Work Today: An Introduction to Industrial and Organizational Psychology**. 7th ed. New Jersey: Prentice - Hall
- Skipper, S. (2006). **Conceptual Framework for Effective Inclusive Schools**. Retrieved 2 November 2006. From [http://www. leadership.fau.edu/icsei2006/Papers/skipper.doc](http://www.leadership.fau.edu/icsei2006/Papers/skipper.doc).

UNESCO. (1991). **Qualitative Aspects of Educational Planning**. Paris: United Nations.

Woods, D. & Orlik, S. (1994). **School Review and Inspection**. London: Biddles Ltd. Guildford
and Kin's Lynn.

Wheatley, Margaret. (1999). **Leadership and the New Science**. San Francisco: Berrett-Koehler.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

- ดร.มานะ สิ้นธวงษานนท์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ
เขต 1 วิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
- ผศ.ดร.ประยุทธ์ ไทยธานี ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- ดร. สมภารัชชรรณ์ ทีโลศรีไชย คณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
- นายประยงค์ มาแสงศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ
หัวหน้ากลุ่มงานเลขานุการ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
- ดร.รชานนท์ โสภณฤทธิเดช ครูโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยชัยภูมิ วิทยฐานะ ครูเชี่ยวชาญ

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๑๐๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงทิวพระยา
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำคุณฉันทนิพนธ์

เรียน ดร.มานะ สินธุวงษานนท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุนทร กุญชร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำคุณฉันทนิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ ส่งผลต่อประสิทธิผลของ โรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา ดุษฎีนิพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.สนั่น ประจงจิตร์	ที่ปรึกษาหลัก
๒. ดร.ทิวพัฒน์ วัชรินทรางกูร	ที่ปรึกษาร่วม
๓. ดร.กฤษดา ผ่องพิทยา	ที่ปรึกษาร่วม

ในการทำคุณฉันทนิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๔๑๐

ที่ ศษ ๐๕๖๔.๑๔/๑๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำคุณฉันทิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยุทธ์ ไทยธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุนทร กุญชร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา การการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำคุณฉันทิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาคุณฉันทิพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.สนั่น ประจงจิตร	ที่ปรึกษาหลัก
๒. ดร.พิรพัฒน์ วัชรินทรางกูร	ที่ปรึกษาร่วม
๓. ดร.กฤษดา ผ่องพิทยา	ที่ปรึกษาร่วม

ในการทำคุณฉันทิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐

ที่ ศร ๐๕๖๔.๑๔/๑๐๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำคูนุณินพนธ์

เรียน ดร.สมภารชัชธรรม์ ติโลศรีไช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุนทร ภูษธร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา การการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำคูนุณินพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา คูนุณินพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.สนั่น ประจงจิตร	ที่ปรึกษาหลัก
๒.ดร.พีรพัฒน์ วัชรินทรางกู	ที่ปรึกษาร่วม
๓. ดร.กฤษณา ผ่องพิทยา	ที่ปรึกษาร่วม

ในการทำคูนุณินพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำงานวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๕๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๑๐๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำคุณฉันทิพนธ์

เรียน นายประยงค์ มาแสง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุนทร ภูษธร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำคุณฉันทิพนธ์เรื่อง "ปัจจัยที่ ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา ดุษฎีนิพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.สนั่น ประจงจิตร	ที่ปรึกษาหลัก
๒. ดร.พีรพัฒน์ วัชรินทรางกูร	ที่ปรึกษาร่วม
๓. ดร.กฤษดา ผ่องพิทยา	ที่ปรึกษาร่วม

ในการทำคุณฉันทิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาคด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐

ที่ ศบ ๐๕๖๔.๑๔/๑๐๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญวุฒิ
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำคหุณินพนธ์

เรียน ดร.รชานนท์ โสภณฤทธิเศช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุนทร ฤกษ์ร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาคหุณินพนธ์บัณฑิต สาขา การการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำคหุณินพนธ์เรื่อง “วิจัยที่ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา คหุณินพนธ์ ดังนี้

๑. ดร.สนั่น ประจงจิตร	ที่ปรึกษาหลัก
๒. ดร.ทีรพัฒน์ วัชรินทรางกู	ที่ปรึกษาร่วม
๓. ดร.กฤษดา ม่องพิทยา	ที่ปรึกษาร่วม

ในการทำคหุณินพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็น ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาวีรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๔๑๐

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๑๔/๑๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตนนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการทำคูนฎินิพนธ์

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นายสุนทร กุญชร นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาคูนฎินิพนธ์ สาขา การการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำคูนฎินิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาคูนฎินิพนธ์ ดังนี้

๑. คร.สนั่น ประจงจิตร	ที่ปรึกษาหลัก
๒. คร.พีรพัฒน์ วัชรินทรางกูร	ที่ปรึกษาร่วม
๓. คร.ภฤมดา ผ่องพิทยา	ที่ปรึกษาร่วม

การทำคูนฎินิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ณ หน่วยงานของท่าน มหาวิทยาลัยจึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อให้ นักศึกษาได้เก็บข้อมูลในการทำคูนฎินิพนธ์เพื่อทำการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๐

ภาคผนวก ก
ผลการวิเคราะห์เครื่องมือ

INPUT INSTRUCTIONS

TITLE: sem_s

DATA:

FILE IS "D:\Mplus_Sunton\sem_sunton.dat";

VARIABLE:

NAMES ARE NO Gen Age Deg Po Exp Size TAS VIS COM TLR UIT DEF MON PRO LEA

VPA EMP ALC PAR POS FRI EPD SYS ACH FUL SAT;

USEVARIABLES ARE TAS VIS COM TLR UIT DEF MON PRO LEA VPA EMP ALC PAR

POS

FRI EPD SYS ACH FUL SAT;

ANALYSIS:

TYPE IS GENERAL;

ESTIMATOR IS ML;

ITERATIONS = 1000;

CONVERGENCE = 0.00005;

MODEL:

ORG BY TAS VIS COM TLR UIT;

ACL BY DEF MON PRO LEA;

FLP BY VPA EMP ALC PAR;

SCF BY POS FRI EPD SYS;

EFF BY ACH FUL SAT;

EFF ON ACL FLP SCF;

FLP ON ACL SCF;

SCF ON ORG;

ACL ON ORG;

SAT WITH ACH;

VIS WITH TAS;

EPD WITH POS;

SYS WITH POS;

SYS WITH PAR;

UIT WITH TLR;
MON WITH DEF;
DEF WITH COM;
MON WITH UIT;
LEA WITH PRO;
VPA WITH MON;
VPA WITH COM;
EMP WITH UIT;
TLR WITH COM;
VPA WITH TAS;
POS WITH MON;
FRI WITH ALC;
FRI WITH POS;
EPD WITH PAR;
PAR WITH EMP;
ALC WITH EMP;
PAR WITH VPA;
UIT WITH VIS;
ALC WITH VIS;
MON WITH VIS;
LEA WITH TLR;
!LEA WITH COM;
!PRO WITH COM;
EMP WITH TLR;
ALC WITH LEA;
VPA WITH LEA;
EMP WITH LEA;
ALC WITH PRO;
EPD WITH MON;
SYS WITH ALC;

POS WITH ALC;
ACH WITH MON;
SCF WITH ACL;
VPA WITH UIT;
EPD WITH VPA;
!PAR WITH COM;
!PAR WITH ALC;
!FUL WITH PRO;
!EFF WITH SCF;
!SCF WITH FLP;
!VPA WITH VIS;
!EMP WITH VPA;
!ALC WITH VPA;
!UIT WITH COM;
!LEA WITH TAS;
!POS WITH COM;
!FUL WITH LEA;
!EFF WITH ORG;
!PRO WITH TLR;
!POS WITH COM;
!ACH WITH EMP;
!EPD WITH LEA;
!ACH WITH EPD;
!UIT WITH TAS;
!PRO WITH VIS;
POS WITH PAR;
!FLP WITH ORG;
!EFF WITH ACL;
UIT WITH COM;
FRI WITH PRO;

FRI WITH UIT;
!FUL WITH LEA;
PAR WITH ALC;
POS WITH VPA;
!POS WITH EMP;
EMP WITH COM;
LEA WITH TAS;
ALC WITH COM;
MON WITH COM;
FRI WITH COM;
SAT WITH SYS;
SYS WITH LEA;
PAR WITH TLR;
EPD WITH COM;
POS WITH EMP;
EMP WITH PRO;
ACH WITH LEA;
FUL WITH PRO;
ACH WITH EMP;
FUL WITH COM;
!FUL WITH LEA;
!FUL WITH SYS;
FUL WITH ACH;
!FUL WITH LEA;
!PRO WITH DEF;
EMP WITH VPA;
PRO WITH COM;
TLR WITH VIS;
PRO WITH TLR;
PRO WITH UIT;

PRO WITH VIS;
PRO WITH TAS;
PAR WITH TAS;
MON WITH TAS;
FRI WITH TLR;
FUL WITH VIS;
ACH WITH VIS;
FUL WITH TAS;
ACH WITH TAS;
FUL WITH UIT;
SAT WITH VIS;
!ACH WITH EPD;
DEF WITH TAS;
UIT WITH TAS;
LEA WITH COM;
LEA WITH UIT;
!VPA WITH TLR;
!EPD WITH TAS;
!PRO WITH DEF;
PAR WITH DEF;
!PAR WITH MON;
ALC WITH DEF;
!EPD WITH UIT;
!PAR WITH MON;
FUL WITH POS;
!ACH WITH EPD;
FUL WITH LEA;
!FUL WITH SYS;
MODEL INDIRECT:
EFF IND ORG;

EFF IND ACL;

EFF IND FLP;

EFF IND SCF;

OUTPUT: SAMPSTAT MODINDICES(0.5) STANDARDIZED;

SAVEDATA:

RESULTS IS D:\Mplus_Sunton;

INPUT READING TERMINATED NORMALLY

sem_s

SUMMARY OF ANALYSIS

Number of groups	1
Number of observations	878
Number of dependent variables	20
Number of independent variables	0
Number of continuous latent variables	5
Observed dependent variables	
Continuous	
TAS	VIS
COM	TLR
UIT	DEF
MON	PRO
LEA	VPA
EMP	ALC
PAR	POS
FRI	EPD
SYS	ACH
FUL	SAT
Continuous latent variables	
ORG	ACL
FLP	SCF
EFF	
Estimator	ML
Information matrix	OBSERVED
Maximum number of iterations	1000
Convergence criterion	0.500D-04
Maximum number of steepest descent iterations	20

MODEL FIT INFORMATION

Number of Free Parameters	151
---------------------------	-----

Loglikelihood

H0 Value	-8816.827
----------	-----------

H1 Value	-8799.950
----------	-----------

Information Criteria

Akaike (AIC)	17935.654
--------------	-----------

Bayesian (BIC)	18657.078
----------------	-----------

Sample-Size Adjusted BIC	18177.536
--------------------------	-----------

$$(n^* = (n + 2) / 24)$$

Chi-Square Test of Model Fit

Value	33.753
-------	--------

Degrees of Freedom	79
--------------------	----

P-Value	1.0000
---------	--------

RMSEA (Root Mean Square Error Of Approximation)

Estimate	0.000
----------	-------

90 Percent C.I.	0.000 0.000
-----------------	-------------

Probability RMSEA \leq .05	1.000
------------------------------	-------

CFI/TLI

CFI	1.000
-----	-------

TLI	1.010
-----	-------

Chi-Square Test of Model Fit for the Baseline Model

Value	11470.488
-------	-----------

Degrees of Freedom	190
--------------------	-----

P-Value	0.0000
---------	--------

SRMR (Standardized Root Mean Square Residual)

Value	0.008
-------	-------

MODEL RESULTS

		Two-Tailed			
		Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
ORG	BY				
TAS		1.000	0.000	999.000	999.000
VIS		0.902	0.045	20.187	0.000
COM		0.913	0.055	16.746	0.000
TLR		1.019	0.057	17.844	0.000
UIT		1.068	0.061	17.541	0.000
ACL	BY				
DEF		1.000	0.000	999.000	999.000
MON		1.128	0.043	26.375	0.000
PRO		1.059	0.046	22.810	0.000
LEA		1.151	0.045	25.766	0.000
FLP	BY				
VPA		1.000	0.000	999.000	999.000
EMP		1.070	0.039	27.399	0.000
ALC		0.970	0.046	20.996	0.000
PAR		1.049	0.050	21.185	0.000
SCF	BY				
POS		1.000	0.000	999.000	999.000
FRI		0.978	0.040	24.166	0.000
EPD		0.990	0.042	23.794	0.000
SYS		1.004	0.042	24.121	0.000
EFF	BY				
ACH		1.000	0.000	999.000	999.000
FUL		1.314	0.088	14.966	0.000
SAT		1.069	0.078	13.660	0.000

MODEL RESULTS

		Two-Tailed			
		Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
ORG	BY				
	TAS	1.000	0.000	999.000	999.000
	VIS	0.902	0.045	20.187	0.000
	COM	0.913	0.055	16.746	0.000
	TLR	1.019	0.057	17.844	0.000
	UIT	1.068	0.061	17.541	0.000
ACL	BY				
	DEF	1.000	0.000	999.000	999.000
	MON	1.128	0.043	26.375	0.000
	PRO	1.059	0.046	22.810	0.000
	LEA	1.151	0.045	25.766	0.000
FLP	BY				
	VPA	1.000	0.000	999.000	999.000
	EMP	1.070	0.039	27.399	0.000
	ALC	0.970	0.046	20.996	0.000
	PAR	1.049	0.050	21.185	0.000
SCF	BY				
	POS	1.000	0.000	999.000	999.000
	FRI	0.978	0.040	24.166	0.000
	EPD	0.990	0.042	23.794	0.000
	SYS	1.004	0.042	24.121	0.000
EFF	BY				
	ACH	1.000	0.000	999.000	999.000
	FUL	1.314	0.088	14.966	0.000
	SAT	1.069	0.078	13.660	0.000

EFF	ON				
ACL		0.226	0.090	2.522	0.012
FLP		0.205	0.064	3.217	0.001
SCF		0.097	0.049	1.974	0.048
FLP	ON				
ACL		0.811	0.067	12.140	0.000
SCF		0.151	0.050	2.993	0.003
SCF	ON				
ORG		0.975	0.054	18.140	0.000
ACL	ON				
ORG		1.067	0.057	18.690	0.000

STANDARDIZED MODEL RESULTS

STDYX Standardization

		Two-Tailed			
		Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
ORG	BY				
TAS		0.731	0.021	34.793	0.000
VIS		0.657	0.024	27.599	0.000
COM		0.647	0.025	26.331	0.000
TLR		0.674	0.023	28.994	0.000
UIT		0.677	0.025	26.772	0.000
ACL	BY				
DEF		0.782	0.015	50.943	0.000
MON		0.769	0.016	47.268	0.000
PRO		0.753	0.018	42.210	0.000
LEA		0.825	0.014	59.985	0.000
FLP	BY				
VPA		0.797	0.019	42.926	0.000
EMP		0.877	0.020	44.113	0.000

ALC	0.758	0.020	38.803	0.000
PAR	0.821	0.023	35.607	0.000
SCF	BY			
POS	0.928	0.021	44.906	0.000
FRI	0.811	0.015	55.005	0.000
EPD	0.828	0.014	59.748	0.000
SYS	0.819	0.014	57.466	0.000
EFF	BY			
ACH	0.637	0.038	16.733	0.000
FUL	0.959	0.025	38.641	0.000
SAT	0.688	0.025	27.369	0.000
EFF	ON			
ACL	0.257	0.099	2.595	0.009
FLP	0.257	0.077	3.357	0.001
SCF	0.128	0.064	1.990	0.047
FLP	ON			
ACL	0.734	0.050	14.530	0.000
SCF	0.158	0.053	3.009	0.003
SCF	ON			
ORG	0.777	0.023	34.432	0.000
ACL	ON			
ORG	0.986	0.021	47.919	0.000
Residual Variances				
TAS	0.466	0.031	15.165	0.000
VIS	0.568	0.031	18.140	0.000
COM	0.582	0.032	18.308	0.000
TLR	0.546	0.031	17.454	0.000
UIT	0.541	0.034	15.798	0.000
DEF	0.389	0.024	16.211	0.000
MON	0.408	0.025	16.318	0.000

PRO	0.433	0.027	16.142	0.000
LEA	0.319	0.023	14.059	0.000
VPA	0.365	0.030	12.361	0.000
EMP	0.230	0.035	6.589	0.000
ALC	0.425	0.030	14.363	0.000
PAR	0.326	0.038	8.594	0.000
POS	0.138	0.038	3.604	0.000
FRI	0.343	0.024	14.335	0.000
EPD	0.315	0.023	13.736	0.000
SYS	0.329	0.023	14.081	0.000
ACH	0.594	0.048	12.260	0.000
FUL	0.081	0.048	1.704	0.088
SAT	0.526	0.035	15.194	0.000
ACL	0.028	0.041	0.692	0.489
FLP	0.243	0.029	8.388	0.000
SCF	0.397	0.035	11.326	0.000
EFF	0.632	0.033	19.343	0.000

R-SQUARE

Variable	Observed			
	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
TAS	0.534	0.031	17.397	0.000
VIS	0.432	0.031	13.800	0.000
COM	0.418	0.032	13.165	0.000
TLR	0.454	0.031	14.497	0.000
UIT	0.459	0.034	13.386	0.000
DEF	0.611	0.024	25.472	0.000
MON	0.592	0.025	23.634	0.000
PRO	0.567	0.027	21.105	0.000
LEA	0.681	0.023	29.992	0.000

VPA	0.635	0.030	21.463	0.000
EMP	0.770	0.035	22.056	0.000
ALC	0.575	0.030	19.402	0.000
PAR	0.674	0.038	17.804	0.000
POS	0.862	0.038	22.453	0.000
FRI	0.657	0.024	27.503	0.000
EPD	0.685	0.023	29.874	0.000
SYS	0.671	0.023	28.733	0.000
ACH	0.406	0.048	8.366	0.000
FUL	0.919	0.048	19.320	0.000
SAT	0.474	0.035	13.685	0.000
Latent			Two-Tailed	
Variable	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
ACL	0.972	0.041	23.959	0.000
FLP	0.757	0.029	26.148	0.000
SCF	0.603	0.035	17.216	0.000
EFF	0.368	0.033	11.249	0.000

STANDARDIZED TOTAL, TOTAL INDIRECT, SPECIFIC INDIRECT, AND DIRECT EFFECTS

STDYX Standardization

	Estimate	S.E.	Est./S.E.	P-Value
Two-Tailed				
Effects from ORG to EFF				
Total	0.570	0.031	18.643	0.000
Total indirect	0.570	0.031	18.643	0.000
Specific indirect				
EFF				
ACL				

ORG	0.253	0.097	2.601	0.009
EFF				
SCF				
ORG	0.099	0.050	1.971	0.049
EFF				
FLP				
ACL				
ORG	0.186	0.058	3.206	0.001
EFF				
FLP				
SCF				
ORG	0.032	0.014	2.214	0.027
Effects from ACL to EFF				
Total	0.445	0.068	6.537	0.000
Total indirect	0.189	0.059	3.218	0.001
Specific indirect				
EFF				
FLP				
ACL	0.189	0.059	3.218	0.001
Direct				
EFF				
ACL	0.257	0.099	2.595	0.009
Effects from FLP to EFF				
Total	0.257	0.077	3.357	0.001
Total indirect	0.000	0.000	0.000	1.000
Direct				
EFF				
FLP	0.257	0.077	3.357	0.001

Effects from SCF to EFF

Total	0.168	0.067	2.497	0.013
Total indirect	0.041	0.018	2.228	0.026
Specific indirect				

EFF

FLP

SCF	0.041	0.018	2.228	0.026
-----	-------	-------	-------	-------

Direct

EFF

SCF	0.128	0.064	1.990	0.047
-----	-------	-------	-------	-------

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบหลังปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในโรงเรียนของท่าน โดยแต่ละช่องมีความหมายต่อไปนี้

ระดับ 5 คะแนน หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลระดับมากที่สุด

ระดับ 4 คะแนน หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลระดับมาก

ระดับ 3 คะแนน หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลระดับปานกลาง

ระดับ 2 คะแนน หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลระดับน้อย

ระดับ 1 คะแนน หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับ				
		5	4	3	2	1
1. ปัจจัยด้านสมรรถนะองค์การ						
1	ความเข้าใจสมรรถนะองค์การในการดำเนินงานต่างๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์					
2	การจัดโครงสร้างองค์การให้สอดคล้องกับโครงสร้างการบริหารงานของหน่วยงานต้นสังกัด					
3	การจัดโครงสร้างองค์การให้สอดคล้องความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
4	การดำเนินงานหรือจัดกิจกรรมตามโครงสร้างองค์การ					
5	โครงสร้างองค์การมีความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
6	วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ของโรงเรียน					
7	การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐและหน่วยงานต้นสังกัด					
8	การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
9	การนำวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ของโรงเรียนมาใช้ในการ					

ข้อ	ดำเนินงาน รายการ	ระดับ				
		5	4	3	2	1
		1. ปัจจัยด้านสมรรถนะองค์กร (ต่อ)				
10	บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ ความสามารถสอดคล้องกับการดำเนินงานตามการจัดโครงสร้างองค์กร					
11	บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์					
12	ความรู้ความสามารถของบุคลากรในโรงเรียนมีความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
13	การจัดทรัพยากรที่เอื้อต่อการบริหารงาน และการเรียนรู้ของผู้เรียน					
14	การจัดทรัพยากรการเรียนรู้ในโรงเรียนมีความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
15	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารและการบริหาร					
16	ความรู้ความสามารถในการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร					
17	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารและการบริหาร โรงเรียนมีความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
2. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ						
1	ภาวะผู้นำทางวิชาการที่เกี่ยวกับจิตลักษณะ พฤติกรรม และกระบวนการที่เป็นปัจจัยส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
2	การนิยามความหมายและกำหนดการสื่อสารเป้าหมายร่วมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานทางวิชาการ					
3	การนำนิยามความหมายและกำหนดการสื่อสารเป้าหมายร่วมที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการไปใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรม					
4	การนิยามความหมายและกำหนดการสื่อสารเป้าหมายร่วมงานวิชาการมีความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
5	การกำกับติดตาม ประเมินผล การจัดการกระบวนการเรียนการสอน					
6	การรายงานข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการกระบวนการเรียนการสอน					
7	การกำกับติดตามและให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					

ข้อ	รายการ	ระดับ				
		5	4	3	2	1
2. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ (ต่อ)						
8	การกำหนดให้มีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของครูและบุคลากร					
9	การกำหนดให้มีการส่งเสริมสนับสนุนและดำเนินการพัฒนาวิชาชีพของนักเรียน					
10	การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนมีความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
11	การให้ความสำคัญกับการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านจิตลักษณะพฤติกรรม และกระบวนการต่างๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
12	การดำเนินการพัฒนางานวิชาการ เช่น การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
13	ส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านวิชาการ					
14	การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร					
3. ปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้						
1	ความเข้าใจการจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม					
2	รูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลายและชัดเจน					
3	การดำเนินงานตามรูปแบบหรือจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนหลากหลาย					
4	การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนที่หลากหลายมีความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
5	การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นกระบวนการคิด					
6	การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกระบวนการคิด					

ข้อ	รายการ	ระดับ				
		5	4	3	2	1
3. ปัจจัยด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (ต่อ)						
7	การส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นกระบวนการคิด					
8	การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมมีความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
9	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิดมีความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
10	การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน					
11	การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน					
12	การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนมีความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
13	การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้					
14	ท่านและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดกระบวนการเรียนรู้					
15	การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้					
4. ปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน						
1	ความเข้าใจบรรยากาศที่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งต่างๆ เช่น ภาวะผู้นำ บุคลากร พฤติกรรมเพื่อนร่วมงาน และสภาพแวดล้อมที่สะท้อนให้เห็นประสิทธิผลโรงเรียน					
2	บรรยากาศเชิงบวกที่ได้รับอิทธิพลมาจาก ภาวะผู้นำ ผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และพฤติกรรมของผู้ร่วมงาน					
3	การส่งเสริมสนับสนุนให้มีบรรยากาศเชิงบวกที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
4	การจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ เหมาะสมกับบรรยากาศที่นำไปสู่ประสิทธิผลโรงเรียน					

ข้อ	รายการ	ระดับ				
		5	4	3	2	1
	4. ปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน (ต่อ)					
5	การจัดบรรยากาศเชิงบวกที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานในโรงเรียนมีความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
6	การจัดบรรยากาศมีความเป็นกันเองไว้วางใจซึ่งกันและกัน					
7	การดำเนินงานด้านต่างๆมีความเป็นกันเองไว้วางใจซึ่งกันและกัน					
8	การให้ความเป็นกันเองไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
9	การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการตัดสินใจร่วมระหว่างท่านและเพื่อนร่วมงาน					
10	การตัดสินใจร่วมกันในการดำเนินงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
11	การตัดสินใจร่วมกันดำเนินงานมีความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
12	มีการจัดระบบการจูงใจของผู้ร่วมงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
13	ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดระบบการจูงใจในการดำเนินงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					
14	การจัดระบบการจูงใจ ในการดำเนินงานมีความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน					

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับที่ตรงกับระดับประสิทธิผลของโรงเรียนของท่านในเรื่องต่าง ๆ โดยแต่ละช่องมีความหมายต่อไปนี้

ระดับ 5 คะแนน หมายถึง ประสิทธิภาพระดับมากที่สุด

ระดับ 4 คะแนน หมายถึง ประสิทธิภาพระดับมาก

ระดับ 3 คะแนน หมายถึง ประสิทธิภาพระดับปานกลาง

ระดับ 2 คะแนน หมายถึง ประสิทธิภาพระดับน้อย

ระดับ 1 คะแนน หมายถึง ประสิทธิภาพระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับ				
		5	4	3	2	1
1.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน						
1	ความเข้าใจระดับความสำเร็จของผู้เรียน ด้านความรู้ ทักษะและประสิทธิภาพที่เกิดจากการเรียนรู้ การฝึกอบรม และการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับ					
2	ค่าเฉลี่ยรวมทุกวิชาของนักเรียนชั้น ป. 6 จากการทดสอบการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET) ปีการศึกษา 2554 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยรวมระดับชาติ					
3	ค่าเฉลี่ยรวมหัววิชาหลัก ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาและภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้น ป. 6 จากการทดสอบการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา2554 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยรวมระดับชาติ					
4	การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาผู้เรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยรวมระดับชาติ					
5	การพัฒนาผู้เรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้มามีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยรวมระดับชาติ					

ข้อ	รายการ	ระดับ				
		5	4	3	2	1
	2. การบรรลุเป้าหมายของงาน					
1	ความเข้าใจการบรรลุเป้าหมายของงานที่ทำให้เกิดประสิทธิผลตามกรอบภาระหน้าที่ ที่องค์กรกำหนดขึ้นสำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน					
2	ระดับการบรรลุเป้าหมายของงานตามกรอบภาระหน้าที่ ที่องค์กรกำหนดขึ้นสำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน โรงเรียนท่าน					
3	การบรรลุเป้าหมายของงานตามกรอบภาระหน้าที่ ที่กำหนดขึ้นสำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน					
4	ระดับการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาบุคลากรตามกรอบภาระหน้าที่ ที่กำหนดขึ้นสำหรับใช้ในการพัฒนา โรงเรียนท่าน					
5	การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาบุคลากรตามกรอบภาระหน้าที่ ที่กำหนดขึ้นสำหรับใช้ในการพัฒนา					
6	ระดับการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่กำหนดขึ้นใช้ในการพัฒนา โรงเรียนท่าน					
7	การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่องค์กรกำหนดขึ้นใช้ในการพัฒนาโรงเรียน					
8	ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการทำงาน เพื่อการบรรลุเป้าหมายของโรงเรียนท่าน					
9	การที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อการบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน					

ข้อ	รายการ	ระดับ				
		5	4	3	2	1
3. ความพึงพอใจของครู						
1	ความเข้าใจความพึงพอใจของครู อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่เกิดความรู้สึกระงับใจ เห็นชอบในทางบวก หรือเกิดจากความไม่ประทับใจไม่เห็นชอบในทางลบ ที่เกิดจากจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะของนักเรียน					
2	ความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้จากการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2554 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยรวมทุกรายวิชาของระดับชาติ					
3	ความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้จากการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET) ปีการศึกษา 2554 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยรวมห้าวิชาหลัก คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และภาษาอังกฤษ ของระดับชาติ					
4	ความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ					
5	ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการของโรงเรียน					
6.	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะของนักเรียน และการบริหารงานของโรงเรียน มีความสำคัญต่อประสิทธิผลโรงเรียน					

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์เจาะลึกรายบุคคล (Individual depth interview)

ซักถามพูดคุยเพื่อหาข้อเสนอแนะและข้อมูลเชิงคุณภาพ แยกได้ดังนี้

1. ท่านมีความเห็นสอดคล้องกับระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้มากน้อยเพียงใด พร้อมข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

2. ท่านมีความเห็นสอดคล้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลโรงเรียนที่นำเสนอในครั้งนี้มากน้อยเพียงใด และนอกเหนือจากนี้ท่านคิดว่ายังมีปัจจัยใดที่จำเป็นต้องนำมาเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนได้อีก พร้อมข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์
และให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยอย่างยิ่ง

ภาคผนวก จ

สำเนาประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษ

University of Tasmania

CRICOS Provider Code: 00586B

International Services

Certificate of Participation

This is to certify that

Suntorn Kunchorn

Participated in

A Professional Short Course

In

ENGLISH FOR EDUCATIONAL RESEARCH

April 12th – April 16th 2010

ศึกษาดูงานการศึกษาที่ University of Tasmania ประเทศออสเตรเลีย

THE UNIVERSITY OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES - HO CHI MINH CITY

CERTIFICATE OF PARTICIPATION

THIS IS TO CERTIFY THAT

Mr. Suntorn Kunchorn

participated in a short course on

EDUCATIONAL REFORM IN HO CHI MINH CITY

at

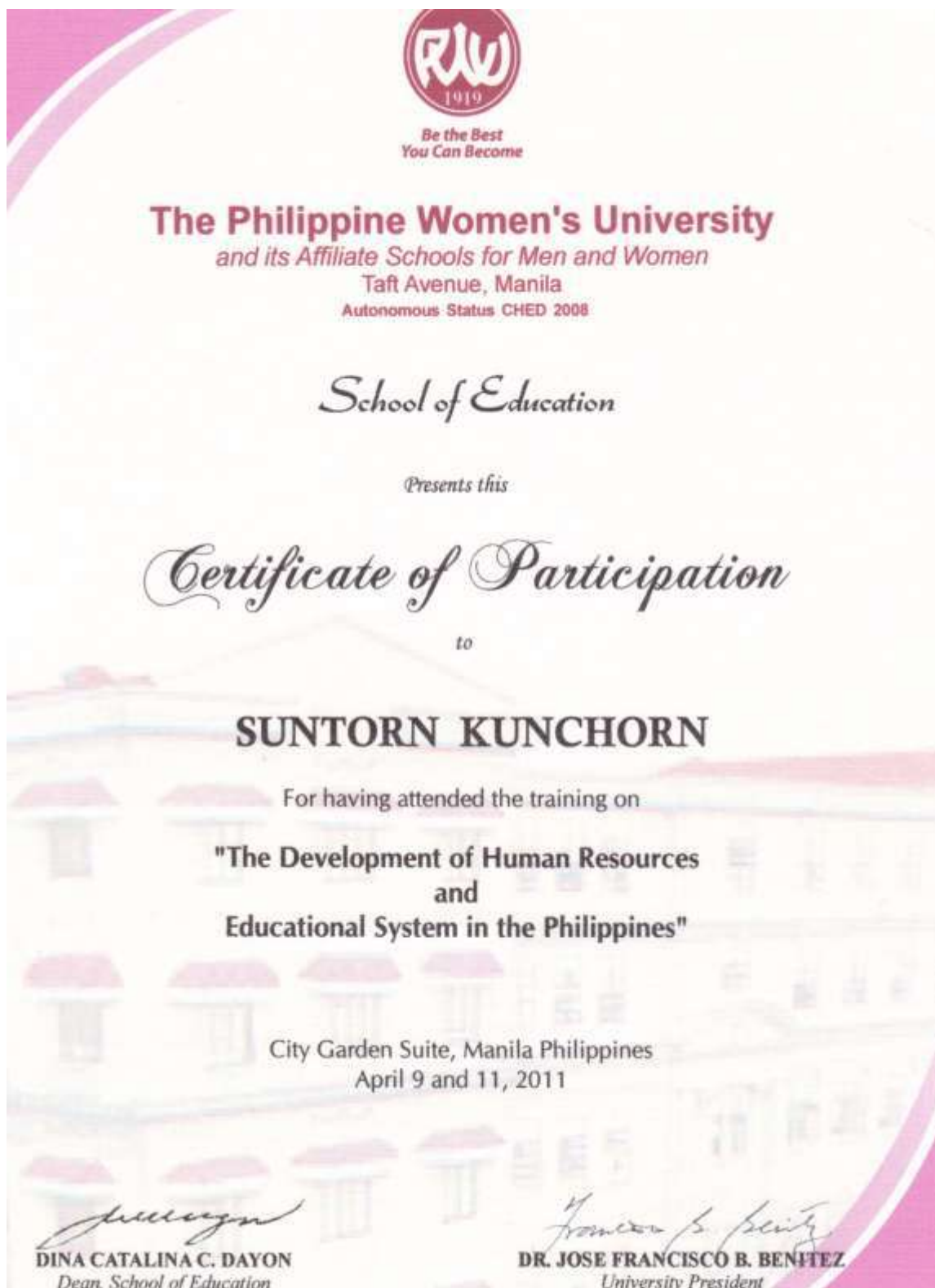
the University of Social Sciences and Humanities, VNU-HCM

VIETNAM

October 2010

ศึกษาดูงานการศึกษาที่ The University of Social Sciences and Humanities ณ ประเทศเวียดนาม

ศึกษาดูงานการศึกษาที่ The Philippine Women's University ประเทศฟิลิปปินส์

This is to certify that

Mr. SUNTORN KUNCHORN

Participated in a Short Course

On

International Educational Administration

At

The Chamroeun University of Poly-Technology, (CUP)

Cambodia

October 2010

Chha Dr. Chea Chamroeun
President of Chamroeun University
Poly-Technology (CUP)

Prof. Dr. Supol Wuthisen
President of Bansomdejchaopraya
Rajabhat University (BSRI)

ศึกษาดูงานการศึกษาที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีจัมเรียม (CUP) ประเทศกัมพูชา

Since 1960

**ST. FRANCIS
METHODIST SCHOOL**

Possibilities to Realities

Certificate of participation

MR. SUNTORN KUNCHORN

For study visit

At St. Francis Methodist School

October 11, 2013

edu trust

ศึกษาดูงานการศึกษาที่ ประเทศสิงคโปร์

ภาคผนวก จ
หนังสือตอบรับลงบทความ

ที่ มป.ท.(ว.) 077/2557

มหาวิทยาลัยปทุมธานี
140 หมู่ 4 ถนนติวานนท์
ต.บ้านกลาง อ.เมืองปทุมธานี
จ.ปทุมธานี 12000

11 กันยายน 2557

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความวิชาการ ใน "วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี"

เรียน นายสุนทร กุญชร

ตามที่ท่านได้นำเสนอบทความวิชาการ เรื่อง "ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ" เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานีนั้น คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความ (peer review) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นข้อมูลทางวิชาการที่มีประโยชน์ยิ่ง จึงขอตอบรับการตีพิมพ์บทความของท่านลงใน "วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี" ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2558) ทั้งนี้เมื่อตีพิมพ์เรียบร้อยแล้วจะดำเนินการจัดส่งเอกสารให้ท่านในโอกาสต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ เบี้ยदनอก)

บรรณธิการ

สำนักงานวารสาร มหาวิทยาลัยปทุมธานี

โทรศัพท์ 0-2975-6967 , 0-2975-6999 ต่อ 340

โทรสาร 0-2975-6967

<http://www.ptu.ac.th>

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

นายสุนทร กุญชร *

.....
คำสำคัญ : ปัจจัย, ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา

1. สมรรถนะองค์การ
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการ
3. การจัดการกระบวนการเรียนรู้
4. บรรยากาศโรงเรียน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ และ 2) ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2 และ 3 ในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 683 โรงเรียน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 6,094 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) คือ 1) แบ่งขนาดโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1, เขต 2, และเขต 3 ออกเป็น 3 ชั้น คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ 2) โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 410 โรงเรียน สุ่มมา 180 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 520 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 241 สุ่มมา จำนวน 72 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 342 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 32 โรงเรียน สุ่มมาจำนวน 16 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 138 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 1,000 คน แต่ข้อมูลกลับคืนมาเพียง 878 คน คิดเป็นร้อยละ 87.80 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามเชิงปริมาณ มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.86 และการศึกษาเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าพนักงานโรงเรียน จำนวน 15 คนเพื่อใช้ประกอบการยืนยันกับข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

.....
* นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ ได้ค่าตัวแปรประสิทธิผลของโรงเรียน สูงสุดคือ การบรรลุเป้าหมายของงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.07 รองลงมาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.95 และ ความพึงพอใจของครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.94 ค่า ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ตัวแปรสังเกตได้มีค่าน้ำหนักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยตัวแปรที่มีค่าสูงสุด คือ การบรรลุเป้าหมายของงาน 0.998 รองลงมา คือ บรรยากาศเชิงบวก 0.931 และการเน้นกระบวนการคิด 0.896 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักน้อยที่สุดคือความรู้ความสามารถของบุคลากร 0.643

ABSTRACT

This research aims to 1) examine the effectiveness of a primary school in Chaiyaphum and 2) Studies and analyze the causal factors that affect the effectiveness of primary schools in Chaiyaphum. Research is mixed Using quantitative and qualitative research methods. The population of the study consisted of school administrators, Teachers and Educational Personnel From the Office of Education Elementary Education Aberdeen Area 1, 2 and 3 in Chaiyaphum 683 schools with a total population of 6,094 people selected samples by random sampling, multi-stage (multi-stage random sampling) are: 1) break. Size Schools under the Office of Elementary Aberdeen Area 1, Area 2, and 3 into three classes: small, medium and large 2) small schools, 410 schools randomly selected 180 schools in the sample of 520 persons. medium school of 241 randomly selected 72 schools surveyed 342 people and a large school of 32 schools randomized to remember the 16 schools surveyed, 138 were included in the 1000, but the return of only 878 persons. 87.80 percent were used to collect data was quantitative. The confidence of 0.86 and a qualitative study. Obtained by interviewing school administrators to support 15 people confirmed with quantitative data. The analysis of the data

The results showed that

1. The effectiveness of a primary school in Chaiyaphum province. The variable effects of high school is the fulfillment of the task. Averaged 4.07 minor achievement. With an average of 3.95 and Teacher Satisfaction. The mean value was 3.94, respectively.

2. Analysis of Factors Affecting the Effectiveness of primary offense. Are consistent

with empirical data to model the causal factors that affect the effectiveness of schools. Observed variables are the weights in a statistically significant level. 01 All of these variables with the maximum weight is to achieve the goal of 0.998, followed by a positive 0.931 and the thought process 0.896 respectively , while the cognitive variables with minimum weight capability of the personnel is 0.643

Keywords: factors, the effectiveness of a primary school.

1. Organizational Performance
2. Leadership
3. The learning process
4. School Climate

บทนำ

การบริหารและการจัดการศึกษาของไทยมีวิวัฒนาการมายาวนาน นับตั้งแต่การศึกษาที่จัดโดยบ้าน วัดและวัง ที่ยังไม่มีระบบแบบแผนที่แน่นอน มาสู่การบริหารที่มีระเบียบแบบแผนอย่างเช่นปัจจุบัน ซึ่งต่างก็มุ่งหวังที่จะให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถที่จะปรับตัวและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นได้อย่างสร้างสรรค์ การจัดการศึกษาที่เหมาะสมควรมีแนวทางสอดคล้องกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศ สามารถพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพ สามารถดำรงอยู่ในสังคมโลก อย่างมีคุณภาพ สร้างความสมดุลและความกลมกลืนในการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ได้ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้คนสามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ที่จะใช้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

แต่ประเทศไทย กำลังเผชิญกับปัญหาและวิกฤตการณ์ทางด้านคุณภาพการศึกษา แม้ว่าจะมีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กไทยมาโดยตลอด เห็นได้จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับนานาชาติ พบว่า คุณภาพของเด็กไทยยังด้อยกว่านานาชาติประเทศ ทั้งนี้ จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษา จากสถาบันนานาชาติเพื่อพัฒนา ด้านการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2549 พบว่า ประเทศไทยอยู่ลำดับที่ 48 จากทั้งหมด 60 ประเทศ จากการประเมินผลการเรียนรู้ตามโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Program for International Student Assessment : PISA) ของประเทศสมาชิก OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) ปีการศึกษา 2552 พบว่า ประเทศไทยอยู่ลำดับที่ 50 จากทั้งหมด 65 ประเทศ (ผลการประเมิน, [http:// www.PISA.oecd.org](http://www.PISA.oecd.org)) การทดสอบผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่าง ปี 2548 พบว่า นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ มีคะแนนเฉลี่ยการทดสอบในวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ ต่ำกว่าระดับพอใช้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549, น.45) การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ปี พ.ศ.2548 ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมของประเทศทุกด้าน ได้มาตรฐานร้อยละ 45 ไม่ได้มาตรฐาน ร้อยละ 55 (สำนักงานคณะกรรมการรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2548, น.5)

จากข้อมูลดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาของไทยจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชนไทยให้มีคุณภาพทัดเทียมกับสังคมโลก ซึ่งจะส่งผลให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันทางการศึกษาและคุณภาพชีวิตของประเทศเพิ่มขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงเป็นหน่วยงานหลักที่มีความรับผิดชอบในการศึกษาและพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถและมีความสุข จึงได้เร่งและประสานงานให้องค์การหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาแบบมุ่งกระจายอำนาจ เพื่อเพื่อให้สถานศึกษามีอำนาจตัดสินใจในด้านการบริหารและการจัดการบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในท้องถิ่นให้มากที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549 ก, น.32) ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งมีโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพ เชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาให้มีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ โดยกำหนดให้ใช้ระบบคุณภาพมาตรฐานการศึกษาทั้งภายในและภายนอกเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จในระดับต่าง ๆ แต่ก็ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ดูได้จากผลการทดสอบระดับชาติ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2549 พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ทั้ง 5 วิชา ยกเว้นวิชาภาษาไทย ส่วนวิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด จากการรายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ปี พ.ศ. 2549-2550 พบว่าทั่วประเทศผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหลัก มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ทั้งที่ผลการรับรองโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ที่ ร้อยละ 77.89 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, น.21-22) และจากผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) โดยสำนักทดสอบมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ พบว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนช่วง

ชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2550 - 2552 มีคะแนนเฉลี่ยเกือบทุกรายวิชา ต่ำกว่าร้อยละ 50 ยกเว้นวิชา
 สุขศึกษาและพลศึกษา ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 64.76 วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ได้คะแนน
 เฉลี่ยร้อยละ 51.69 ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 50 เพียงเล็กน้อย เมื่อจำแนกออกไปตามจังหวัด
 จะเห็น ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของจังหวัดชัยภูมิ มี
 คะแนนเฉลี่ย สูงกว่าระดับประเทศเพียงเล็กน้อย แต่ก็ยังต่ำกว่าร้อยละ 50 อยู่ดี โดยเฉพาะวิชา
 ภาษาอังกฤษ ได้คะแนนเฉลี่ยเพียง ร้อยละ 28.00 เท่านั้น (ผลการทดสอบ, <http://www.niets.or.th>)
 ที่สำคัญ สำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ได้จัดเรียง ลำดับคุณภาพการศึกษาทั่ว
 ประเทศ ช่วงปี พ.ศ. 2549-2550 พบว่าคุณภาพการศึกษาของจังหวัดชัยภูมิ อยู่ในลำดับที่ 74 จาก
 ทั้งหมด 76 จังหวัด จนเกิดข้อสงสัยว่าเกิดอะไรขึ้นกับการจัดการศึกษาหรือการวัดประเมินผล ที่
 ทำให้จังหวัดชัยภูมิ อยู่ในลำดับท้ายๆ ของผลการประเมิน(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1, 2551 : น.6)

จากข้อมูลและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนที่
 ต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งหวังให้เกิดความเสมอภาคของการศึกษาแก่
 เด็กไทยทุกคนให้มีความเท่าเทียมกัน ในคุณภาพของการจัดการศึกษาใน โรงเรียนและลดความ
 เหลื่อมล้ำในคุณภาพของผลผลิต ซึ่งหมายถึงคุณภาพของผู้เรียนที่มีการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางใน
 ระดับนานาชาติทั่วโลก ดังที่สถาบันนานาชาติเพื่อการศึกษาขององค์การยูเนสโก (Grisay &
 Mahlek, 1991, p.24) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยมิติที่สัมพันธ์กัน
 3 มิติ คือ คุณภาพของทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนการสอนและคุณภาพของครูและบุคลากรทางการ
 ศึกษา คุณภาพของกระบวนการเรียนการสอน และคุณภาพของผลผลิตเดียวกัน (Coombs, 1969,
 อ้างจาก UNESCO, 1991, p.8) ได้อธิบายความหมายของคุณภาพการจัดการศึกษาว่าอาจมี
 ความหมายรวมถึง เนื้อหา วิธีการสอน การจัดกระบวนการทางการศึกษา ความพยายามต่างๆ ที่จะ
 ปรับการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่อนาคต การเรียนการสอนที่
 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเชื่อมโยงกับประสบการณ์ส่วนบุคคลและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิด
 ประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ
 โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์หาวิธีการยกระดับคุณภาพ
 การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิให้มีประสิทธิผลสูงขึ้น ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของ โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัด

ชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (mixed method design) คือการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งได้ใช้ข้อมูลเชิงตัวเลขจากแบบสอบถามเพื่อทดสอบและยืนยันแบบจำลองสมการโครงสร้างและความสัมพันธ์ของตัวแปรตามหลักและวิธีการของนักวิชาการ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ อาศัยข้อมูลสารสนเทศที่เก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) รายละเอียดมาวิเคราะห์ร่วมด้วย เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ที่พบจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรในการดำเนินงานไว้ที่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จากโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2 และ 3 ในจังหวัดชัยภูมิ ตามโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จำนวน 683 โรงเรียน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 6,094 คน โดยพิจารณา กำหนดกลุ่มตัวอย่างตาม ดัชนีลักษณะของข้อมูลการวิจัย ที่ต้องใช้สถิติวิเคราะห์ขั้นสูง ที่ใช้กับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ซึ่งใช้วิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ไคส์สี่สูงสุด การวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (SEM) ที่ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ประมาณ 20 ต่อ 1พารามิเตอร์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548. น.18-19) และการวิเคราะห์ตัวแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น ที่ใช้สถิติ ไค-สแควร์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำใช้ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

1.1 สุ่มกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1, เขต 2, และเขต 3 จากจำนวน 683 โรงเรียน

1.2 แบ่งชั้นในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาตามขนาดโรงเรียน เป็น 3 ชั้น คือ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 410 โรงเรียน สุ่มมา 180 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จากผู้บริหารสถานศึกษา 180 คน จากครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 340 คน รวม จำนวน 520 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 241 สุ่มมา จำนวน 72 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จากผู้บริหารสถานศึกษา 72 คน จากครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 270 คน รวม จำนวน 342 คน และ โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 32 โรงเรียน สุ่มมาจำนวน 16 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จากผู้บริหารสถานศึกษา 32 คน จากครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 106 คน รวมจำนวน 138 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 1,000 คน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่จำแนกเนื้อหาจากสามประเด็นหลัก คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การบรรลุเป้าหมายของงาน และความพึงพอใจของครู มีผลดังนี้

1.1 ค่าระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่วัดได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักทดสอบมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ปี การศึกษา 2555 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.95

1.2 ค่าระดับการบรรลุเป้าหมายของงาน ที่วัดจากผลการปฏิบัติงานของบุคลากรเพื่อการบรรลุเป้าหมาย 4 ประการ คือ บรรลุเป้าหมายของงาน, บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน, บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้, และบรรลุเป้าหมายความมีชุมชนมีส่วนร่วมในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.07

1.3 ค่าระดับความพึงพอใจของครู วัดจากความรู้สึกประทับใจ ชอบ เห็นด้วย เป็นไปในทางบวก หรือความไม่ประทับใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย เป็นไปทางลบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นักเรียน คุณลักษณะของนักเรียน และทางการบริหารของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.94

2. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เพื่อตรวจสอบสมการโครงสร้างเชิงยืนยันความตรงของโมเดล จากปัจจัยที่ศึกษาวิเคราะห์ 4 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยสมรรถนะองค์กร, ปัจจัย ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้, และปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน มีผลดังนี้

2.1 ปัจจัยสมรรถนะองค์กร มี 5 องค์ประกอบย่อยได้แก่ การจัดโครงสร้างที่เหมาะสม, วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์, ความรู้ความสามารถของบุคลากร, การจัดการทรัพยากรการเรียนรู้, และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับสื่อสารและการบริหาร ผลการวิเคราะห์ พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ ทุกคู่มีความสัมพันธ์ทางบวก แยกเป็น ด้านการจัดโครงสร้างที่เหมาะสม กับด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ มากที่สุด ($r = 0.603$) ด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.364$) และ ด้านการจัดโครงสร้างที่เหมาะสม มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำที่สุด ($SD = 0.515$)

2.2 ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ มี 4 องค์ประกอบย่อยได้แก่ การนิยามและการสื่อสารเป้าหมายร่วม, การกำกับติดตามประเมินผลกระบวนการเรียนการสอน, การส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ, และการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผลการวิเคราะห์ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ ทุกคู่มีความสัมพันธ์ทางบวก แยกเป็น ด้านการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ กับด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ($r = 0.684$)

ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.222$) และด้านการนิยามและการสื่อสารเป้าหมายร่วม มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำที่สุด ($S = 0.521$)

2.3 ปัจจัยการจัดกระบวนการเรียนรู้ มี 4 องค์ประกอบย่อยได้แก่ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย, การเน้นกระบวนการคิด, การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้, และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ผลการวิเคราะห์ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ ทุกคู่มีความสัมพันธ์ทางบวก แยกเป็น ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย มีความสัมพันธ์กับด้านการเน้นกระบวนการคิด มากที่สุด ($r = 0.731$) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.278$) และด้านการเน้นกระบวนการคิด มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำที่สุด ($S = 0.549$)

2.4 ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน มี 4 องค์ประกอบย่อยได้แก่ บรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียน, การให้ความเป็นกันเองไว้วางใจซึ่งกันและกัน, การส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วม, และการจัดระบบการจูงใจ ผลการวิเคราะห์ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ ทุกคู่มีความสัมพันธ์ทางบวก แยกเป็น ด้านการให้ความเป็นกันเองไว้วางใจซึ่งกันและกัน, มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศโรงเรียน มากที่สุด ($r = 0.680$) ด้านการส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.302$) และด้านบรรยากาศเชิงบวกในโรงเรียน มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำที่สุด ($S = 0.509$)

แต่เมื่อวิเคราะห์ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบทุกแปรทุกตัวในการสร้างสมการ โครงสร้าง พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน ระหว่าง 0.643 - 0.998 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว โดยตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน มีค่าน้ำหนักมาตรฐานสูงสุด คือ ตัวแปรการบรรลุเป้าหมายของงาน = 0.998 รองลงมา คือตัวแปรบรรยากาศเชิงบวก = 0.931 และตัวแปรการเน้นกระบวนการคิด = 0.896 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักมาตรฐานน้อยที่สุดคือตัวแปรความรู้ความสามารถของบุคลากร = 0.643

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่าระดับประสิทธิผลของโรงเรียน การบรรลุเป้าหมายของงาน มีค่าระดับประสิทธิผลสูงสุด รองลงมาคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของครู ตามลำดับ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ผู้

ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียน ควรนำองค์ประกอบระดับประสิทธิผลของโรงเรียนดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมายหรือกลยุทธ์ เพื่อการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียน องค์การหรือหน่วยงานระดับประถมศึกษาอย่างจริงจังต่อไป

1.2 ผลการศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ทุกตัวแปรต่างมีอิทธิพลต่อปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีตัวแปร การบรรลุเป้าหมายของงาน มีค่าน้ำหนักสูงสุด รองลงมา คือบรรยากาศเชิงบวก และการเน้นกระบวนการคิด ตามลำดับ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียน ควรนำปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาโรงเรียน องค์การหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระดับประถมศึกษาต่อไปได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ว่ามีผลแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบหรือแนวทางในการพัฒนาโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา การวัดตัวแปรแฝงแต่ละตัวที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ว่ามีรูปแบบใดบ้างที่จะทำให้ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเมื่อทุกปัจจัยที่ศึกษาได้รับการพัฒนาด้วยแนวทางที่ชัดเจนดีแล้ว ย่อมส่งผลประสิทธิผลและประสิทธิที่สูงขึ้นได้อย่างยั่งยืน

2.3 ควรมีการศึกษาแนวทางการสร้างโมเดลที่นำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อนักเรียนหรือโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันอย่างชัดเจนด้วย

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น** : รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ถาวร เล็งเอียด. (2550). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้** สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, วิทยานิพนธ์การศึกษาศุภศิษย์บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิสมรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มานะ ลินธุวยานนท์. (2550). **ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ศุภศิษย์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยวงษ์เชาวลิตกุล.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (2549). **การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตารางของประสิทธิผลของภาวะผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน** วิทยานิพนธ์ปริศุภศิษย์บัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2552). **ผู้บริหารโรงเรียน: สามมิติการพัฒนาวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิผล** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสิ และคณะ. (2551). **การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัมฤทธิ์ กางเฟิง. (2551). **ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน: การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ศุภศิษย์บัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิมล ติรกันนท์. (2549). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). **ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2548** ค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2555:
http://bet.obec.go.th/_gat_sat/Chaub.pdf.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2550). **รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2544-2548)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 (ก). รายงานการวิจัยประเมินผลตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : บริษัทเพลินสตูดิโอ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550 (ข). รายงานการสังเคราะห์สถานการณ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- Armstrong, D.G., Kenneth, T.H. & Tom, V.S. (1989). **Education Introduction**. (3rd ed). New York: Macmillan.
- Cameron, K.S., & Whetten, D.A. (1996). **Organizational Effectiveness and Quality: The Second Generation. Higher Education Handbook of Theory and Research**.
- Curry, A. & Kadasah, N. (2002). **Focusing on Key Elements of TQM- Evaluation For Sustain Ability. The TQM Magazine**.
- Downson, S. (1996). **Analyzing Organization**. Basingstoke Hamshire: Macmillan.
- Fullan, Michael. (2004). **Leading in a culture of change : personal action guide and Workbook**. San Francisco : Jossey-Bass.
- Grisay, A., & Mahlek, L. (1991). **The Quality of Education in Developing Countries**. A Review of Some Research Studies and Policy Documents. UNESCO: IIEP.
- Goodhart, W.H. (1990). **The instrument and expressive characteristics of public Secondary school and effectiveness (school effectiveness)**, Doctoral dissertation, Educational Administration University of New Jersey –New Brunawick.
- Hoy, W.K. & Miskel, G. (2005). **Educational Administration : theory, research, and practice**. (7th ed). New York : McGraw - Hill.
- Leithwood, K., & Duke, D. 1999. **A Century's Quest to Understand School Leadership**. In J. Miller, S. (2001). **Navigating the Recession Through Effective Leadership**. Retrieved December 2006. from [http : www. Entrepreneur. Com/article/04621295548200.html](http://www.Entrepreneur.Com/article/04621295548200.html).
- Rick H. (1995). **The Structural Equation Modeling**. London : Sage.
- Saunders. (2000). **Key Issues concerning School Effectiveness and Improvement**. Retrieved 8 February 2006. form [http://siteresources. Worldbank.org/](http://siteresources.Worldbank.org/).
- UNESCO. (1991). Qualitative Aspects of Educational Planning. Paris: United Nations.**
-